

VYSOKÁ ŠKOLA BÁŇSKÁ – TECHNICKÁ UNIVERZITA OSTRAVA
EKONOMICKÁ FAKULTA

KATEDRA VEŘEJNÉ EKONOMIKY

Značení atraktivit a volnočasových areálů ve městě
Marking of Places of Interest and Leisure Time Areal in the Town

Student: Bc. Barbora Holingrová

Vedoucí diplomové práce: Ing. Eliška Skřídlovská

Ostrava 2010

„Místopřísežně prohlašuji, že jsem celou práci včetně příloh vypracovala samostatně.
Přílohy č. 2, 4, 7, 21 dané mi k dispozici, jsem samostatně doplnila“.

Datum odevzdání: 30. dubna 2010

.....
Podpis studenta

OBSAH

1	Úvod.....	1
2	Cestovní ruch a jeho informační zabezpečení	3
2.1	Úvod do oblasti cestovního ruchu	3
2.1.1	Význam cestovního ruchu	3
2.1.2	Typologie návštěvníků	4
2.2	Postavení cestovního ruchu v národním hospodářství	5
2.2.1	Cestovní ruch jako součást spotřeby obyvatelstva	5
2.2.2	Vztah cestovního ruchu k odvětvové struktuře národního hospodářství	5
2.2.3	Cestovní ruch jako oblast podnikatelských příležitostí a významný faktor zaměstnanosti.....	6
2.2.4	Vliv cestovního ruchu na rozvoj územních celků	7
2.3	Organizace a řízení cestovního ruchu v České republice.....	8
2.4	Volnočasové aktivity jako součást cestovního ruchu.....	10
2.5	Jednotné značení významných kulturních a turistických cílů	10
2.5.1	Úvod do oblasti značení kulturních a turistických cílů	10
2.5.2	Základní pojmy	11
2.5.3	Určování cílů na pozemních komunikacích	14
2.5.4	Označování cílů a umístění značek	15
2.6	Konstrukce, provedení a osazení značek.....	17
2.6.1	Obecné požadavky	17
2.6.2	Značky č. IS 23.....	18
2.6.3	Značky č. IS 24b - směrníky	19
3	Analýza systému orientačního značení atraktivit a volnočasových areálů ve městě21	
3.1	Statutární město Ostrava	21
3.2	Město Ostrava a jeho program volnočasových aktivit	23
3.3	Současný stav orientačního značení atraktivit a volnočasových areálů v Ostravě... 29	
3.3.1	Označování významných cílů v Ostravě.....	31
3.3.2	Areál MINIUNI Ostrava	35
3.3.3	Slezskoostravský hrad v Ostravě.....	36
3.3.4	Bonver Aréna Ostrava.....	37
3.3.5	ČEZ Aréna Ostrava	38
3.3.6	ZOO Ostrava	39

3.3.7	Hornické muzeum OKD.....	40
3.3.8	Důl Michal v Ostravě	42
3.3.9	Dolní oblast Vítkovic v Ostravě.....	44
3.4	Komparace současného stavu se skutečně odsouhlasenými opatřeními	44
3.4.1	Areál MINIUNI Ostrava	45
3.4.2	Slezskoostravský hrad v Ostravě.....	45
3.4.3	Bonver Aréna Ostrava	45
3.4.4	ČEZ Aréna v Ostravě	46
3.4.5	ZOO Ostrava	46
3.4.6	Hornické muzeum OKD.....	46
3.4.7	Důl Michal v Ostravě	47
3.4.8	Dolní oblast Vítkovic v Ostravě.....	47
4	Návrhy a opatření ke zlepšení značení ve městě.....	48
4.1	Dotazníkové šetření.....	48
4.1.1	Závěr dotazníkového šetření	60
5	ZÁVĚR.....	62
	SEZNAM LITERATURY	66
	SEZNAM ZKRATEK A SYMBOLŮ	
	Prohlášení o využití výsledků diplomové práce	
	SEZNAM PŘÍLOH	

1 Úvod

Cestovní ruch je považován za významný nástroj rozvoje každého regionu. Obecně se řadí mezi sféru, která je velice významným odvětvím současnosti i budoucnosti a plní v moderní společnosti významnou ekonomickou a kulturní roli.

Do oblasti cestovního ruchu patří také orientační dopravní značení, které je pokládáno za důležitý prostředek navádění turistů ke konkrétnímu cíli. Orientační značení se velmi změnilo především díky rozmachu motorismu, a i nároky na něj značně stouply. Dnes již značení zaujímá podstatnou součást služeb pro turisty.

Důležitou součástí orientačního dopravního značení jsou tzv. hnědé cedule, které upozorňují motoristy a návštěvníky města na atraktivní kulturní a turistické cíle. Hnědé cedule označující významné cíle na pozemních komunikacích všech kategorií zajišťují snadnou orientaci řidičů bez ohledu na správní hranice krajů, a to na standardní evropské úrovni. Značení přispívá k vyšší plynulosti a bezpečnosti provozu na silnicích a dálnicích, a zároveň směřuje k maximální informovanosti turistů o kulturním a historickém potenciálu jednotlivých regionů na území Česka. Pro plynulost provozu má význam jízda po dobře vyznačené trase, a to bez zbytečných zajižděk, bloudění či zdržování se hledáním v mapách.

I vedení města Ostravy si svou roli v oblasti podpory cestovního ruchu uvědomuje, a díky tomu v rámci jednotného orientačního značení usiluje o zajišťování kvalitních služeb pro turisty směřujících do Ostravy.

Diplomová práce je zaměřená na systém navádění orientačního značení, na tzv. hnědé cedule atraktivit a volnočasových areálů v Ostravě. Sleduje, na jaké úrovni se jeví značení návštěvníkovi, který přijíždí za atraktivitami do města, zda se díky nim snadno zorientuje, a dopraví k cíli. Zjišťuje také, zda je návštěvník atraktivit se současným stavem hnědých cedulí spokojen, co mu naopak vadí, jaké má požadavky na zlepšení stávající situace. Okrajově se práce zmiňuje i o městských informačních centrech poskytujících své služby v Ostravě.

V rámci práce jsem si stanovila dvě pracovní hypotézy, které na základě zjištěných výsledků na konci práce buď potvrdím, nebo vyvrátím.

Hypotéza č. 1: „Značení atraktivit a volnočasových areálů je ve statutárním městě Ostravě nedostatečné a nepřehledné.“

Hypotéza č. 2: „Informační centra se snaží z pohledu návštěvníka zaujmout a zajistit dostatečný přínos informací.“

Diplomová práce je rozdělena do pěti kapitol, včetně úvodu i závěru. První část je teoretická. Zaměřuje se na význam cestovního ruchu, jeho postavení v národním hospodářství, popisuje organizaci a řízení cestovního ruchu v České republice. V této části je také obsažen rozbor jednotného značení kulturních a turistických cílů, včetně tzv. hnědých cedulí. Druhá část, stejně jako třetí, je praktická. Je zde provedena analýza systému orientačního značení atraktivit a volnočasových areálů v Ostravě. Ve třetí části je vyhodnoceno dotazníkové šetření, na jehož základě jsou stanoveny možná opatření ke zlepšení značení ve městě.

Metodami, kterými se ve své diplomové práci zabývám, je především analýza současného stavu orientačního značení atraktivit a volnočasových areálů v Ostravě. Další metodou je metoda průzkumu, kdy za pomoci dotazníků oslovuji turisty a občany města směřující za atraktivitami na území Ostravy.

Hlavním cílem diplomové práce je *návrh ke zlepšení současného stavu orientačního značení v Ostravě*. Tímto cílem rozumím podporu udržitelného rozvoje regionu, a to formou zvýšení atraktivity a image regionu a zkvalitnění služeb v oblasti cestovního ruchu, včetně dostupnosti informací. Podstatné je zanalyzovat systém orientačního značení (hnědé cedule), které značí volnočasové areály a atraktivity v Ostravě, zhodnotit situaci ve městě a dozvědět se, na jaké úrovni je dané značení z pohledu turisty.

Druhotnými cíli práce jsou; opatření ke zvýšení návštěvnosti Ostravy, a to jak kvalitně, tak účelně provedeným zviditelněním orientačního značení v Ostravě. A zároveň přibližovat příslušné technické předpisy a legislativu v oblasti značení kulturních a turistických cílů v Ostravě.

Téma diplomové práce je z praktického hlediska velice aktuální. Má informovat Magistrát města Ostravy o tom, na jaké úrovni je ve městě systém navádění k jednotlivým atraktivitám a volnočasovým areálům, a zda jej lze považovat za dostatečný či dokonce za kvalitní.

2 Cestovní ruch a jeho informační zabezpečení

2.1 Úvod do oblasti cestovního ruchu

2.1.1 Význam cestovního ruchu

Cestovní ruch je dnes významnou, dynamicky se rozvíjející součástí světového hospodářství. Uspokojení lidských potřeb, jako jsou odpočinek, zábava nebo poznání, se prostřednictvím turismu stává trendem moderního životního stylu.

Důležitost a význam cestovního ruchu jak pro společnost, tak i pro každého z nás osobně lze shrnout do několika bodů:

- podílí se na rozvoji společnosti,
- napomáhá utvářet životní styl lidí,
- slouží k poznání, získávání jazykových znalostí,
- zajišťuje ekonomický přínos, a mnoho dalších.

Cestovní ruch se stal neodmyslitelnou součástí dnešní moderní společnosti. V rámci cestovního ruchu se každoročně dává na celém světě do pohybu obrovské množství lidí, kteří opouštějí dočasně místa svého bydliště za účelem rekreace, poznání, styku s lidmi a z celé řady dalších důvodů.

Cestovní ruch je však nejen stále výraznější složkou spotřeby obyvatelstva, ale stále více se stává i výrazným ekonomickým fenoménem. Aby účast na cestovním ruchu mohla být vůbec realizována, je jí třeba zabezpečit širokou škálou ekonomických činností (služeb a zboží).¹

Do míst cestovního ruchu se lidé musí přepravit, musí jim být vytvořeny podmínky pro jejich pobyt, i pro samotné využití volného času. Díky tomu se také cestovní ruch stává i důležitou oblastí podnikatelských příležitostí a zároveň i faktorem rozvoje regionálních celků, národních ekonomik i ekonomiky světové.¹

Pokud bychom chtěli představit cestovní ruch *dle užšího vymezení*; „zahrnuje cestovní ruch aktivity osob cestujících do míst mimo jejich obvyklé prostředí nebo pobývajících

¹ INDROVÁ, J. a kol. *Cestovní ruch I*. 1.vyd. Praha: Nakladatelství Oeconomica, 2004. 114 s. ISBN:80-245-0799-4.

v těchto místech ne déle než jeden rok za účelem trávení volného času, podnikání či jiným účelem. *Rozšířené pojetí* cestovní ruchu vychází z vnímání cestovního ruchu jako komplexního procesu, který zasahuje nejen jeho účastníky, ale také poskytovatele služeb, destinace, v nichž je cestovní ruch realizován a tranzitní destinace.²

Podle Světové organizace cestovního ruchu (WTO) lze cestovní ruch definovat jako: „Činnost osoby cestující na přechodnou dobu do místa mimo její běžné životní prostředí a to na dobu kratší než je stanovena, přičemž hlavní účel její cesty je jiný než vykonávání výdělečné činnosti v navštíveném místě.“³

2.1.2 Typologie návštěvníků

Pro potřeby cestovního ruchu je třeba také vymezit účastníky, kteří se na cestovním ruchu podílejí. Tyto účastníky můžeme zpravidla rozdělit podle určitých charakteristik:

- **návštěvník** je účastník cestovního ruchu. Návštěvníci se dělí na jednodenní návštěvníky (někdy nazýváni také exkurzionisté nebo výletníci) a turisty,
- **jednodenní návštěvník** se účastní cestovního ruchu bez přenocování,
- **turista** je účastník cestovního ruchu, který alespoň jednou přenocuje mimo své obvyklé prostředí,
- **tranzitní návštěvník** je samostatnou kategorií, neboť může být obecně jednodenní, ale také turista. Jedná se o návštěvníky, kteří se zastaví v dané lokalitě nebo zemi na své cestě do jiného cíle cesty. Z hlediska definice sem spadají rovněž letecké transfery.

Kromě výše zmíněné typologie lze návštěvníky rozlišit na dvě základní kategorie:

- **rezident** (domácí návštěvník), jehož rezidentská země je stejná jako navštívená země; může to být občan sledované země i cizí státní příslušníci žijící ve sledované zemi,
- **nerezident** (zahraniční návštěvník), jehož země sídla je jiná, než je navštívená země; za nerezidenta je považován také občan sledované země trvale žijící v cizině.⁴

² Zdroj: CzechTourism, 2009. Dostupné na WWW: <http://www.czechtourism.cz/?show=059006>, (cit. 15.6.2009).

³ INDROVÁ, J. a kol. *Cestovní ruch I.* 1.vyd. Praha: Nakladatelství Oeconomica, 2004. 114 s. ISBN:80-245-0799-4.

⁴ Zdroj: ČSÚ, 2009. Dostupné na WWW: [http://www.czso.cz/csu/2008edicniplan.nsf/t/22003A4870/\\$File/921108m.pdf](http://www.czso.cz/csu/2008edicniplan.nsf/t/22003A4870/$File/921108m.pdf), (cit. 15.6.2009).

2.2 Postavení cestovního ruchu v národním hospodářství

Cestovní ruch je charakterizován jako složitý sociálně ekonomický jev, který se dotýká celé řady ekonomických i mimoekonomických procesů společnosti. V oblasti národního hospodářství (dále jen NH) je cestovní ruch chápán jako zcela samostatné odvětví.

Postavení cestovního ruchu v NH lze pozorovat zejména v jeho samotném vlivu a postavení:

- ve spotřebě,
- ve vztahu cestovního ruchu k odvětvové struktuře NH,
- ve vytváření podnikatelských příležitostí a zaměstnanosti,
- ve významném působení na rozvoj územních celků,
- v globálních dopadech na NH,
- v multiplikovaných účincích cestovního ruchu na národní ekonomiku.

2.2.1 Cestovní ruch jako součást spotřeby obyvatelstva

Toto postavení cestovního ruchu je dáno především:

- funkcemi, které cestovní ruch v životě lidí plní (reprodukce pracovních sil, rozvoj osobnosti člověka, aj.),
- postavením cestovního ruchu ve volném čase, (kdy volný čas je ve všech svých formách základním předpokladem pro rozvoj cestovního ruchu),
- významem zdravotním (cestovní ruch působí jako důležitý faktor zdraví jedinců i celého národa).

Zkoumání těchto ukazatelů pomáhá vymezit místo cestovního ruchu ve spotřebě obyvatelstva a v jeho životní úrovni. Dosavadní vývoj nasvědčuje tomu, že cestovní ruch má ve spotřebě obyvatelstva stále významnější postavení.

2.2.2 Vztah cestovního ruchu k odvětvové struktuře národního hospodářství

Jestliže má být obyvatelstvu umožněno cestovat a jestliže mají být naplněny vlastní motivy a cíle, jež člověka k účasti na cestovním ruchu vedou, musí být tato účast zabezpečena rozsáhlou ekonomickou činností (služeb, zboží), nevýrobních a výrobních odvětví, organizací

a zařízení služeb.⁵ Z tohoto hlediska pak vyplývá vztah cestovního ruchu k odvětvové struktuře NH, kde je nutno rozlišit dvě roviny vzájemných vztahů:

- první skupinu tvoří odvětví NH *s přímým bezprostředním vztahem k cestovnímu ruchu*, tj. odvětví, kdy se účastníci cestovního ruchu stávají přímým segmentem jejich trhu,
- druhou skupinu tvoří odvětví *s nepřímým, zprostředkovatelským vztahem k cestovnímu ruchu*, jedná se o odvětví, která sice přímo neparticipují na zabezpečení potřeb účastníků cestovního ruchu, ale vytvářejí všeobecné podmínky pro rozvoj cestovního ruchu a předpoklady pro činnost těch odvětví (stavebnictví, zemědělství, průmysl), jež přímo produkují služby pro cestovní ruch (vyrábějí zařízení pro ubytovací, stravovací, dopravní a jiné zařízení služeb cestovního ruchu).⁶

Nedocení tohoto zprostředkovatelského vlivu a účasti cestovního ruchu na výše zmíněná odvětví pak velmi často vede k podceňování jeho celkové role v NH.

2.2.3 Cestovní ruch jako oblast podnikatelských příležitostí a významný faktor zaměstnanosti

Pro vysvětlení významu cestovního ruchu pro zaměstnanost obyvatelstva je nutno uvažovat nejen přímou zaměstnanost v podnicích, jejichž služby jsou určeny především účastníkům cestovního ruchu (ubytovací, dopravní, stravovací, turistická informační střediska, apod.), ale i zaměstnanost v podnicích doplňkových služeb, kde účastníci cestovního ruchu tvoří jen malou část klientely (pojišťovny, opravná síť, apod.). Zcela samostatný problém je tzv. sekundární (vyvolaná) zaměstnanost, tedy zaměstnanost v odvětvích, které zajišťují chod podniků s přímou zaměstnaností (dodavatelé hotelů a restaurací, stavební firmy, apod.).

Cestovní ruch vytváří podnikatelské příležitosti a zaměstnanost i v ekonomicky méně rozvinutých oblastech a často i v místech, která by byla jen obtížně jinak ekonomicky efektivně využitelná (např. hory, podhůří, pobřeží, jezera). Mezi přínosy cestovního ruchu pro

⁵ INDROVÁ, J. a kol. *Cestovní ruch I.* 1.vyd. Praha: Nakladatelství Oeconomica, 2004. 114 s. ISBN:80-245-0799-4.

⁶ INDROVÁ, J. a kol. *Cestovní ruch I.* 1.vyd. Praha: Nakladatelství Oeconomica, 2004. 114 s. ISBN:80-245-0799-4.

zaměstnanost patří i skutečnost, že vytváří pracovní místa v široké škále profesí a různorodé náročnosti, od méně kvalifikovaných, přes středně až po vysoce kvalifikovaná místa.⁷

2.2.4 Vliv cestovního ruchu na rozvoj územních celků

Postavení jakéhokoli územního celku v cestovním ruchu je podmíněno především přírodními, kulturně historickými a ostatními atraktivitami, jakož i jeho vybaveností materiálně technickou základnou – infrastrukturou poskytující služby účastníkům cestovního ruchu.⁷

V řadě míst a oblastí, které nemají výraznější předpoklady pro rozvoj jiných ekonomických činností nebo u kterých jejich přírodní a kulturně historické atraktivity mají vysokou míru kvality či jedinečnosti, se cestovní ruch stává *dominantním činitelem jejich rozvoje s významnými ekonomickými dopady*, které plynou hlavně z:

- výdajů účastníků cestovního ruchu a jejich přesunu z míst bydliště do míst cestovního ruchu,
- daňových příjmů a různých poplatků, které se stávají významnými zdroji místních rozpočtů,
- vytváření podnikatelských příležitostí a zaměstnanosti,
- vytváření investičních příležitostí,
- zlepšování celkové úrovně infrastruktury a vybavenosti nejen pro samotné účastníky cestovního ruchu, ale i pro místní obyvatelstvo,
- podněcování rozvoje řady ekonomických aktivit.

Tím cestovní ruch ekonomicky zhodnocuje přírodně a kulturně historický potenciál daných míst, který by jinak bez cestovního ruchu zůstával v převážné míře nevyužit.

Význam cestovního ruchu pro určitý územní celek (místo, region) je tím vyšší, čím více se opírá o místní či vnitroregionální ekonomiku (průmysl, služby, vnitroregionální trh, apod.).⁸

⁷ INDROVÁ, J. a kol. Cestovní ruch I. 1.vyd. Praha: Nakladatelství Oeconomica, 2004. 114 s. ISBN:80-245-0799-4.

⁸ INDROVÁ, J. a kol. Cestovní ruch I. 1.vyd. Praha: Nakladatelství Oeconomica, 2004. 114 s. ISBN:80-245-0799-4.

2.3 Organizace a řízení cestovního ruchu v České republice

Garantem cestovního ruchu, výjezdového i příjezdového, je v současné době agentura Česká centrála cestovního ruchu - CzechTourism (ČCCR). Tato organizace je zřizována Ministerstvem pro místní rozvoj ČR (MMR). Jejím úkolem je prezentace České republiky v zahraničí a koordinace cestovního ruchu v České republice.

Fungování systému řízení cestovního ruchu v České republice a orientaci na jednotlivé instituce a organizace, které se na tomto řízení, jakož i na celém fungování turismu u nás podílí, lze rozdělit do následujících oblastí:

1. *Oblast správy a řízení*

a) *Ministerstvo pro místní rozvoj (MMR)*

MMR představuje nejvyšší ústřední orgán státní správy pro oblast cestovního ruchu. Oblast cestovního ruchu je konkrétně v kompetenci odboru pro cestovní ruch. Ministerstvo zajišťuje koordinaci rozvoje cestovního ruchu s ostatními subjekty, např. s cestovními kanceláři, hotely, asociacemi, veřejnými institucemi včetně zahraničních.

b) *Ostatní ministerstva*

Ministerstvo zahraničních věcí (MZV)- je garantem zahraničních záležitostí (ambasády, víza).

Ministerstvo financí (MF)- garant finančních záležitostí (daně, devizový kurz).

Ministerstvo dopravy (MD)- garant dopravy, dopravních cest a komunikací.

Ministerstvo kultury (MK)- garant kulturních záležitostí (muzea, zámky, památky).

Ministerstvo životního prostředí (MŽP)- garant přírodních a ekonomických podmínek pro cestovní ruch.

Ministerstvo průmyslu a obchodu (MPO)- garant zabezpečení zboží a služeb.

Ministerstvo práce a sociálních věcí (MPSV)- je garantem zaměstnavatelských vztahů.

c) *Regionální orgány*

Krajské úřady- referát regionálního rozvoje, útvar vnějších zahraničních vztahů.

Městské úřady- ve větších městech jsou to magistráty, které mají svá vnitřní oddělení (útvary, odbory), a to buď zahraničních vztahů, regionálního rozvoje nebo cestovního ruchu. Tato

označení se různí, vždy záleží na organizační struktuře úřadu. Vedle toho je každé město (obce výjimečně) ve vztahu k veřejnosti zřizovatelem informačního střediska.

2. *Oblast výkonná*

a) *Česká centrála cestovního ruchu (ČCCR)- CzechTourism*

CzechTourism je státní příspěvkovou organizací, zřízenou rozhodnutím ministra hospodářství v roce 1993. Jejím úkolem je plnění úkolů v oblasti cestovního ruchu. Současný název „CzechTourism“ nahradil předešlé označení „Česká centrála cestovního ruchu“ v září roku 2003.

CzechTourism byla zřízena k plnění úkolů v oboru cestovního ruchu, pro které je ústředním orgánem státní správy Ministerstvo pro místní rozvoj České republiky. V rámci svého poslání koordinuje státní propagaci cestovního ruchu s aktivitami prováděnými podnikatelskými a regionálními subjekty a rozvíjí střednědobou a aktuální strategii pro marketing cestovního ruchu na domácím a zahraničním trhu.⁹

b) *Správa českých center (SČC)*

Podobnou úlohu jako (ČCCR) plní i SČC, je příspěvkovou organizací MZV ČR. Posláním tohoto centra je rozvíjet dialog se zahraniční veřejností v oblasti kultury, vzdělávání, obchodu a turismu a spoluvytvářet tak image České republiky jako moderní a dynamické země.

3. *Oblast poradní a koordinační*

Vzhledem k tomu, že problematika cestovního ruchu zasahuje do činností celé řady resortů, součástí systémů řízení a organizace cestovního ruchu je i řada dalších institucí a orgánů státní správy.

a) *Státní instituce-* Česká národní banka, Český statistický úřad.

b) *Parlament ČR-* V rámci Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR pracuje Výbor pro veřejnou správu a regionální rozvoj. V Senátu ČR je to pak Výbor pro územní rozvoj, veřejnou správu a životní prostředí.

⁹ Zdroj: CzechTourism, 2009. Dostupné na WWW: <http://www.businessinfo.cz/cz/clanek/cestovni-ruch/ceska-centrala-cestovniho-ruchu/1000498/2549/>, (cit. 17.6.2009).

4. Oblast hospodářská

a) Komory a agentury

Působí jak v celostátním, tak i regionálním měřítku. Jedná se např. o Agrární komoru, Agenturu pro regionální rozvoj, Regionální agentura pro rozvoj střední Moravy. Občanská a profesní sdružení- Svaz obchodu a cestovního ruchu České republiky, Asociace cestovních kanceláří ČR, Turistických informačních center, Svaz lázeňských měst, Klub českých turistů a další.

2.4 Volnočasové aktivity jako součást cestovního ruchu

V dnešní době volný čas ustupuje do pozadí. V dřívějších dobách lidé usilovali o co nejkratší pracovní dobu, dnes však lidé pracují stále více, mnohdy mají i více zaměstnání, aby uspokojili potřeby své a současně své rodiny. Volný čas je považován za součást materiálního blahobytu. Více se lze o této části dozvědět v příloze č. 1.

2.5 Jednotné značení významných kulturních a turistických cílů

2.5.1 Úvod do oblasti značení kulturních a turistických cílů

Pro oblast jednotného značení významných kulturních a turistických cílů se výrazným způsobem podílí Česká centrála cestovního ruchu (Agentura Czechtourism). Posláním této Agentury je usilovat o rozvoj a kultivaci cestovního ruchu v Česku. CzechTourism v rámci svého poslání koordinuje státní propagaci cestovního ruchu s aktivitami prováděnými podnikatelskými a regionálními subjekty, rozvíjí střednědobou strategii pro marketing cestovního ruchu na domácím a zahraničním trhu a napomáhá rozvoji turismu v regionech.

Jedním z nástrojů tohoto snažení je i záměr, který směřuje k maximální informovanosti turistů o kulturním a historickém potenciálu naší země. V novelizaci zákona o provozu na pozemních komunikacích jsou již zahrnuty i dopravní značky umožňující značení kulturních a turistických cílů. V příslušné vyhlášce jsou kodifikovány i dopravní značky "Kulturní nebo turistický cíl - návštěva" a "Kulturní nebo turistický cíl". Tím je otevřena

možnost označit významné kulturní a turistické cíle Česka jednotným způsobem na standardní evropské úrovni.¹⁰

Na základě konzultací se zástupci Ministerstva kultury ČR, Ministerstva dopravy a spojů ČR a Ředitelství silnic a dálnic ČR vytipovala CzechTourism významné kulturní a turistické cíle v dosažitelném okolí stávajících dálnic a rychlostních silnic. Současně byly ve spolupráci s krajskými úřady vytipovány i významné kulturní a turistické cíle v okolí silnic 1. třídy.

Realizací tohoto záměru odstraní Česko jeden z dluhů, který dosud vůči cestovnímu ruchu dlouhodobě má. Na atraktivní turistické cíle budou motoristé upozorňováni „hnědými cedulemi“.

Počet tzv. hnědých značek se výrazně zvýšil, většina významných cílů je již v seznamu zařazena a čeká nyní na vyznačení v terénu a tak není třeba provádět tak často aktualizaci seznamu cílů. Poslední aktualizace byla provedena pracovní mezirezortní skupinou schvalující seznam cílů v průběhu měsíce dubna roku 2009. Další aktualizace seznamu cílů bude provedena až za několik let.¹¹

Hlavním účelem stálých dopravních značek a tzv. hnědých cedulí je informování a vedení uživatelů veřejných i neveřejných pozemních komunikací.

2.5.2 Základní pojmy

Pro účely značení kulturních a turistických cílů na silnicích a na místních a účelových komunikacích je třeba vymezit základní termíny a definice, které jsou v tomto značení použity.

V České republice se rozlišují podle zákona o pozemních komunikacích (č. 13/1997 Sb.) čtyři kategorie pozemních komunikací: dálnice, silnice (I.– III. třída), místní komunikace (I.- IV. třída) a účelová komunikace;

- **dálnice** – dálnice a rychlostní silnice označené dopravní značkou č. IP 15a
Silnice pro motorová vozidla;

¹⁰ Zákon č. 13/1997 Sb. o pozemních komunikacích, ve znění pozdějších předpisů.

¹¹ Zdroj: CzechTourism, 2009. Dostupné na WWW:

http://www.czechtourism.cz/files/regiony/16_05_08_metodicky_pokyn_2008.pdf, (cit. 15.3.2009).

- **silnice** je veřejně přístupná pozemní komunikace určená k užití silničními a jinými vozidly a chodci. Silnice tvoří silniční síť. Silnice se podle svého určení a dopravního významu rozdělují do těchto tříd:
 - **silnice I. třídy** je určena zejména pro dálkovou a mezistátní dopravu. Označuje se jednomístným nebo dvojmistným číslem, před nímž se někdy uvádí ještě římské číslo I oddělené lomítkem. V současné době jsou čísla 1–71. Ve stejném systému jsou číslovány i rychlostní silnice a dálnice, před jejichž číslem se vkládá písmeno R nebo D. Silnice I. třídy vystavěná jako rychlostní silnice má obdobné stavebně technické vybavení a provozní podmínky jako dálnice. Zpravidla je z hlediska provozu označena jako silnice pro motorová vozidla;
 - **silnice II. třídy** je určena pro dopravu mezi okresy. Označuje se trojmístným číslem, před nímž se někdy uvádí ještě římské číslo II oddělené lomítkem. V současné době jich je cca 450;
 - **silnice III. třídy** je určena k vzájemnému spojení obcí nebo jejich napojení na ostatní pozemní komunikace. V terénu ani v mapách se zpravidla číslem neoznačují. V úředních dokumentech a specializovaných mapách se označují čtyř- nebo pětímístným číslem, před nímž se někdy uvádí ještě římské číslo III oddělené lomítkem. Číslo obvykle vychází z některé silnice II. třídy, na kterou se napojuje (např. u silnice II/128 je III/12801), výjimečně z čísla silnice I. třídy (Z I/19 např. III/01924). Obdobně se rozlišují třídy (I. až IV.) a funkční třídy A-D[1] i u místních komunikací;¹²
- **místní komunikace**- rozlišují se třídy I. až IV., přičemž místní komunikace IV. třídy jsou zejména pěší komunikace;
- **účelová komunikace**- účelové komunikace nepodléhají evidenci a zákon neomezuje, kdo smí být jejich vlastníkem. Mohou být buď veřejně přístupné, nebo neveřejné, nevztahuje se však na ně institut obecného užívání ani povinnost zajistit schůdnost chodníku pro majitele přilehlé nemovitosti.¹³

¹² Zdroj: Ředitelství silnic a dálnic ČR, 2009. Dostupné na WWW:

<http://www.rsd.cz/Udrzba-komunikaci/Rozdeleni-komunikaci-a-sprava>, (cit. 1.10. 2009).

¹³ Zdroj: Wikipedie, 2009. Dostupné na WWW: http://cs.wikipedia.org/wiki/Kategorie_silnice, (cit. 1.10. 2009).

Vlastníkem dálnic a silnic I. třídy je stát. Vlastníkem silnic II. a III. tříd je příslušný kraj, na jehož území se silnice nacházejí. Vlastníkem místních komunikací je obec, na jejímž území se místní komunikace nacházejí. Vlastníkem účelových komunikací je právnická nebo fyzická osoba. Silnice a místní komunikace jsou za stanovených podmínek veřejně přístupné na základě zákonem daného práva obecného užívání (§ 19 zákona č. 13/1997 Sb.). U většiny rychlostních silnic je užívání podmíněno dálničním poplatkem.

Vlastnické právo státu k dálnicím a silnicím I. třídy vykonává ze zákona Ministerstvo dopravy. Výkonem vlastnických práv státu k dálnicím a silnicím I. třídy pověřilo Ministerstvo dopravy státní příspěvkovou organizaci Ředitelství silnic a dálnic ČR.

V případě orientačního značení je třeba stanovit i další pojmy:

- **žadatel** – právnická nebo fyzická osoba, která požádá místně příslušný orgán státní správy o stanovení místní úpravy provozu na pozemní komunikaci, tj. o umístění značky č. IS 23 nebo IS 24b označující kulturní nebo turistický cíl, jsou jimi správci památek, majitelé zajímavých nemovitostí, obce apod. Ti mohou využít informační materiál, který poskytuje základní informace o činnostech nutných pro dosažení záměru - označit objekt jako kulturní a turistický cíl na pozemní komunikaci. *Je třeba počítat s tím, že výroba a osazení cedulí je záležitostí žadatele. Především na dálnicích a rychlostních silnicích je třeba dodržovat přísná pravidla a počet míst pro značení je omezený.* K urychlení žádostí byl vyhotoven seznam turistických cílů, u kterých je schvalovací proces tímto způsobem zjednodušen;
- **logo** – složitější grafický znak použitý na značce č. IS 23 a vyjadřující jedinečnost označeného cíle. Každá značka č. IS 23 obsahuje jiné logo. Logo na značce může obsahovat více siluet (zobrazení) různých cílů nacházejících se v jedné lokalitě, avšak musí působit jako celek;
- **piktogram** – jednoduchý grafický znak použitý na značce č. IS 24b a vyjadřující charakter nebo druh označeného cíle. Stejný piktogram se používá pro danou skupinu cílů na více značkách na celé síti pozemních komunikací;
- **místně příslušný orgán státní správy** – MD pro dálnice, krajský úřad pro silnice I. třídy, obecní úřad obce s rozšířenou působností pro ostatní silnice;

- **cíl** – kulturní nebo turistický cíl uvedený na seznamu vydaném CzechTourism nebo krajským úřadem. Cíl se značí svislými dopravními značkami č. IS 23 a č. IS 24b.¹⁴

2.5.3 Určování cílů na pozemních komunikacích

Jednotlivé cíle se vybírají podle daných pravidel. Označují se pouze tyto kulturní a turistické cíle: zámek, hrad, zřícenina, tvrz¹⁵, klášter, kostel, kaple¹⁵, technická památka, archeologická lokalita, městská památková rezervace, městská památková zóna¹⁵, vesnická památková rezervace¹⁵, vesnická památková zóna¹⁵, muzeum, skanzen¹⁵, památka moderní architektury¹⁵, ZOO, židovská a vojenská památka, lázně¹⁶, přírodní nebo krajinářská zajímavost, rozhledna¹⁵, jeskyně, významné místo¹⁷.

Značky neslouží k označení komerčních subjektů a jejich aktivit, CHKO, přírodních rezervací, zábavních parků, sportovních areálů, areálů aktivního odpočinku apod. Pokud cíl slučuje funkci kulturní nebo turistickou a funkci komerční (hotel, sportovní areál) označí se pouze v případě, že funkce kulturní nebo turistická výrazně převažuje. Součástí cíle musí být veřejně přístupná expozice, která má vztah k danému cíli.¹⁸

Cíle jsou vybírány z pásu o šířce 20-25 km na každé straně komunikace. Při výběru se přihlíží k celoroční přístupnosti cíle, ke kvalitě dopravního spojení k cíli a ke kapacitě parkovišť v místě cíle. Pokud cíl není přístupný celoročně, je možné příslušné značky v době uzavření cíle demontovat nebo zakrýt. Při výběru cílů pro danou křižovatku je také nutno přihlížet k orientačnímu dopravnímu značení (dále jen ODZ) příslušné křižovatky dle TP 100 (i na větvích), aby nebyl překročen maximální počet údajů v jednom bodě dle TP 65. Preferuje se hlavně označení těch cílů, které nejsou uvedeny jako dálkový, blízký nebo doplňkový cíl na ODZ příslušné křižovatky.

• Dálnice

Dálnice je určena pro rychlou dálkovou a mezistátní dopravu. Značení kulturních a turistických cílů na dálnici slouží především náhodně projíždějícím řidičům. Na dálnici lze

¹⁴ Zdroj: CzechTourism, 2009. Dostupné na WWW:

http://www.czechtourism.cz/files/regiony/16_05_08_metodicky_pokyn_2008.pdf, (cit. 15.3.2009).

¹⁵ Tyto cíle se na dálnicích neznačí.

¹⁶ Na dálnicích lze značit pouze lokality se statutem lázeňského místa.

¹⁷ Jedná se o významnou památku nespádající do žádné z uvedených kategorií (např. Lidice).

¹⁸ Zdroj: CzechTourism, 2009. Dostupné na WWW:

http://www.czechtourism.cz/files/regiony/16_05_08_metodicky_pokyn_2008.pdf, (cit. 15.3.2009).

značit pouze vyhlášené kulturní, technické nebo přírodní památky a turistické cíle jasné nadregionálního významu. Na komunikaci R 1 se kulturní a turistické cíle neznačí. Cíle se také neznačí na úsecích dálnic s křižovatkami umístěnými v menší vzdálenosti než 4 km.

- **Silnice I. třídy**

Seznam cílů pro silnice I. třídy zpracovává CzechTourism s využitím podkladů krajů.

- **Ostatní silnice**

Seznam cílů pro ostatní silnice zpracovává krajský úřad ve spolupráci s obecními úřady pověřených obcí.

2.5.4 Označování cílů a umístění značek

Kulturní a turistické cíle se na dálnicích, silnicích I. třídy a ostatních silnicích označují pouze stálými svislými dopravními značkami č. IS 23 a IS 24b. Na těchto značkách nesmí být uvedeny žádné obchodní názvy výrobků, názvy firem, jejich loga apod.

Na značkách č. IS 23 se používá pouze grafické ztvárnění cíle (logo), které vyjadřuje jeho jedinečnost, zde nelze použít obecné piktogramy. Logo je doplněno textem. Na každé této značce může být uveden pouze jeden avizovaný cíl. Logo tohoto cíle může být složeno z více prvků (siluet) charakteristických pro daný cíl a působících jako jeden celek.¹⁹

Na značkách č. IS 24b se kromě názvu cíle používají pouze piktogramy, jejichž vyobrazení vytváří příloha č. 2. Pokud jsou značkou č. IS 24b značeny dva kulturní nebo turistické cíle jednoho charakteru v jednom směru, lze značku provést jako dvouřádek. Jinak se tyto značky provádějí jako jednořádek, tj. charakter a název cíle se musí vejít do jednoho řádku.

Pokud neobsahuje název památky i název obce, na jejímž území památka leží, musí být název obce na značce uveden. Pokud směr k cíli uvedenému na značce č. IS 23 nevyplývá z modrých nebo zelených značek ODZ, je nutno trasu až do dosažení cíle značit svislými značkami č. IS 24b.

¹⁹ Zdroj: CzechTourism, 2009. Dostupné na WWW:
http://www.czechtourism.cz/files/regiony/16_05_08_metodicky_pokyn_2008.pdf, (cit. 15.3.2009).

- **Dálnice**

Značky č. IS 23

Na dálnicích se značky č. IS 23 používají pouze na volné trase, tj. nikoliv na mostech, tunelech, v úzkých zářezech s opěrnými stěnami apod. Tyto značky se umísťují v mezikřižovatkových úsecích, tj. mezi poslední značku předcházející a první značku následující křižovatky. Značky se nesmí umísťovat mezi značky jedné mimoúrovňové křižovatky (dále jen MUK). V jednom mezikřižovatkovém úseku mohou být umístěny nejvýše tři značky.

Každý cíl může být na značce č. IS 23 na dané komunikaci v jednom směru jízdy uveden pouze jednou. Značky č. IS 23 musí být mezi sebou vzdáleny nejméně 500 m a musí být vzdáleny pokud možno 1000 m, nejméně však 500 m od značky č. IS 8a nebo č. IS 8b předcházející nebo značky č. 6a následující MUK, resp. nejméně 100 m od ostatních značek, hlásek tísňového volání, za konci protihlukových stěn nebo za nadjezdy křižujících komunikací. Mezi reklamním zařízením a značkou musí být vzdálenost nejméně 500 m. Tyto značky se neumísťují tam, kde by je bylo nutno osadit na poloportály a zároveň se neumísťují mezi proměnné dopravní značení před tunelem. Pokud je v mezikřižovatkovém úseku odpočívka, nesmí se značka umísťovat mezi značku označující vzdálenost 500 m k začátku odbočovacího pruhu a rozštěp vjezdové větve, a mezi rozštěp vjezdové větve a místo vzdálené 100 m za koncem připojovacího pruhu odpočívky. Od značek pro odpočívku se vzdálenostmi 500 a 2000 m musí být značky vzdáleny pokud možno 500 m, nejméně však 200m.²⁰

Značky č. IS 24b

Tyto značky se používají pouze na výjezdových větvích křižovatek. Označují se jimi cíle uvedené na značkách č. IS 23, které nejsou jako název obce uvedeny na ODZ příslušné křižovatky (na značkách typu IS 3).

Při dostatku místa a respektování max. počtu šesti cílů dle TP 65 lze značky č. IS 24b umístit na jeden sloupek se značkami č. IS 1 a IS 5. Jinak se značky č. IS 24b umísťují na samostatný sloupek, který je předsazen před sloupek se značkami č. IS 1 až IS 5 a instalují

²⁰ Zdroj: CzechTourism, 2009. Dostupné na WWW:
http://www.czechtourism.cz/files/regiony/16_05_08_metodicky_pokyn_2008.pdf, (cit. 15.3.2009).

se pokud možno do poloviny vzdálenosti mezi značkami č. IS 1 až IS 5 a předchozí značku. Minimální vzdálenost značek č. IS 24b od předchozí či následující značky je 30 m.

- **Silnice I. třídy**

Cíle, které leží na této silnici, se značí do vzdálenosti nejvýše 15 km od daného cíle. Pokud leží na křižujících komunikacích, značí se až před odbočením z dané komunikace. Pro cíl, který leží na dané komunikaci, je vhodné použít nejprve značku č. IS 23 a pak teprve č. IS 24b. Značka č. IS 23 musí být vzdálena nejméně 100 m od jiných značek nebo reklam a nesmí být umístěna mezi značkami ODZ jedné křižovatky. Značka č. IS 24b se použije samostatně nebo, v případě dostatku místa a respektování max. počtu šesti cílů na jednom sloupku se značkami č. IS 1 až IS 5.

- **Ostatní silnice**

Užití značky č. IS 23 na ostatních silnicích se nedoporučuje. Pokud je užitá, platí pravidla uvedená pro silnice I. třídy (viz výše).

2.6 Konstrukce, provedení a osazení značek

2.6.1 Obecné požadavky

Svislé dopravní značky č. IS 23 a IS 24b musí být provedeny v souladu s ČSN EN 12 899-1 a dalšími předpisy platnými pro svislé dopravní značky. Značky, které jsou umístěné na dálnicích a silnicích I. třídy musí odpovídat interním požadavkům ŘSD, u značek na komunikacích jiných správců se to alespoň doporučuje.²¹

Pro zachování jednotného vzhledu a viditelnosti na celém území se značky č. IS 23 a IS 24b na dálnicích provedou v celé ploše z folie odpovídající požadavkům tabulky 9 ČSN EN 12 899-1. Značky na silnicích I. třídy a ostatních silnicích se provedou požadavky tabulky 8 nebo 9 ČSN EN 12 899-1. Folie musí mít zaručenou životnost nejméně sedm let.

Základní barva značek je hnědá; písmo, logo a orámování jsou bílé. Piktogramy na značkách č. IS 24b jsou černé na bílé subploše s černým orámováním. Pokud možno, na

²¹ Zdroj: CzechTourism, 2009. Dostupné na WWW:
http://www.czechtourism.cz/files/regiony/16_05_08_metodicky_pokyn_2008.pdf, (cit. 15.3.2009).

značkách má být použito písmo střední. Samotný text se píše minuskami, začáteční písmena velkými písmeny (kromě spojek a předložek).

Kombinace všech materiálů musí splňovat požadavky TP 84 a TKP 19. Základní konstrukce značky a její nosná konstrukce (sloupky, stojky) na dálnicích a silnicích I. třídy musí být ze žárově zinkované oceli. Použití spojovacího materiálu z Al slitin musí být pro snížení rizika krádeže co nejvíce omezeno. Na dálnicích a silnicích I. třídy musí být zadní stěna všech značek, jejich stojky nebo sloupky a spojovací materiál matné a barvy šedé nebo hliníkové, přičemž konstrukce se nenatírají krycími nátěry. Na ostatních silnicích určí barvu a případný nátěr následný správce značky.²²

2.6.2 Značky č. IS 23

▪ Vzhled a velikost

Logo se nachází v horní části značky, text (název cíle, příp. název obce) je v dolní části. Na značce mohou být kromě loga nejvýše dva řádky textu. Kromě druhu a názvu cíle nesmí být uvedeny žádné jiné údaje (např. otvírací doba, údaje o parkování). Text se uvádí pouze v českém jazyce. Platí také, že jeden řádek má obsahovat nejvýše tři slova, přičemž se spojky a předložky nepočítají, zkratky naopak ano. Vystihuje-li logo dostatečně jasně druh označeného cíle, není nutné druh vypisovat v textu pod logem, není-li součástí názvu památky. Pokud název památky obsahuje název obce, uvede se pokud možno v jednom řádku. V případě, že název cíle neobsahuje název obce, uvede se název památky v horním řádku. První slovo vždy označuje druh cíle (kostel, hrad), druhé a třetí slovo označují název cíle. Ve spodním řádku se pak uvede název obce.

Pokud má logo přibližně stejnou šířku jako jeden z řádků textu, mají být svislé okraje loga a textu zarovnané. Názvy „městská památková rezervace“ a „vesnická památková rezervace“ se na značce uvádějí pouze jako „památková rezervace“ (stejně tak i památkové zóny).

Použit zvětšený rozměr značky lze pouze tehdy, pokud se text nebo logo složené z více siluet nevejde na značku o základním poměru. Pokud se logo skládá z více siluet, doporučuje se u všech prvků obdobné měřítko, perspektiva, forma a míra a detailů. Návrh

²² Zdroj: CzechTourism, 2009. Dostupné na WWW: http://www.czechtourism.cz/files/regiony/16_05_08_metodicky_pokyn_2008.pdf, (cit. 15.3.2009).

značek, zejména pokud se týká loga a jeho detailů, má být posuzován v obdobném poměru vzdálenosti ke značce a její velikosti, v jakém vnímá řidič značku (cca 100 m).²³

Závazné, doporučené a minimální rozměry jednotlivých částí značky na různých komunikacích jsou uvedeny v příloze č. 3.

- **Konstrukce a osazení na dálnici a silnici I. třídy**

Značka musí být vzhledem k vegetaci, sloupům veřejného osvětlení (VO) a jiným překážkám umístěna tak, aby byla z pozice řidiče celá viditelná, a to ve vnějším jízdním pruhu v daném směru jízdy ze vzdálenosti nejméně 150 m. V úsecích s VO se značky umísťují asi 5 m před sloup VO, aby nebyly přecházejícím sloupem cloněny.

- **Konstrukce na ostatních silnicích**

Značka č. IS 23 musí být vzhledem k vegetaci, sloupům VO a jiným překážkám umístěna na ostatních silnicích tak, aby byla celá viditelná z místa řidiče ze vzdálenosti nejméně 100 m. Dolní hrana značky je ve výši 1800 mm nad vozovkou. Bližší hrana značky je 1000-2000 mm od hrany zpevnění komunikace.

2.6.3 Značky č. IS 24b - směrníky

- **Vzhled a velikost**

Těmto značkám, kterým se jinak také říká směrníky, mají rozměry 110 X 300 (500) mm nebo 1350 X 330 (500) mm. Text musí být písmem středním nebo úzkým o výšce 100 mm. Na těchto značkách se použijí jen obecné piktogramy, které uvádí příloha č. 2. Na tomto typu značek se nepřipouští umísťovat dlouhé názvy cílů do dvou řádků. V případě potřeby se použijí zkratky nebo se na značku neumístí piktogram.

²³ Zdroj: CzechTourism, 2009. Dostupné na WWW:
http://www.czechtourism.cz/files/regiony/16_05_08_metodicky_pokyn_2008.pdf, (cit. 15.3.2009).

▪ **Konstrukce a osazení**

Značky na dálnicích se osadí dolní hranou 1400 mm nad vozovku. Značky na silnicích I. třídy a ostatních silnicích se osadí při počtu jedné značky dolní hranou do výše 1800 mm nad vozovku, při počtu dvou a více směrů se dolní směr osadí dolní hranou do výše 1600 mm nad vozovku. Značky umístěné v prostoru zpevněných ploch určených pro chodce se osadí dolní hranou 2200 mm nad zpevněnou plochu. Nejmenší vzdálenost bližší hrany směrů od líce svodidla je na deformační prostor daného typu svodidla. Není-li v daném místě svodidlo, je nejmenší vzdálenost bližší hrany směrů od hrany zpevnění 1200 mm. Největší vzdálenost bližší hrany směrů od hrany zpevnění komunikace je 2000 mm.²⁴

▪ **Piktogramy pro značky č. IS 24b**

Vhodné piktogramy pro kulturní a turistické cíle pro použití jsou stanoveny ústředním pracovištěm Národního památkového ústavu. Na značkách č. IS 23 se tyto symboly nesmí použít. Piktogramy, které představuje příloha č. 2, lze použít i na dopravních značkách č. IS 24a, které se používají v intravilánu, tzn. v části území obce, která je z větší části zastavěna. Zahrnuje samotné zastavěné plochy a k nim přiléhající plochy – zahrady, komunikace, soukromou a veřejnou zeleň, toky a vodní plochy, apod. Pokud se jedná o památky UNESCO, na značce se použije pouze piktogram UNESCO.

²⁴ Zdroj: CzechTourism, 2009. Dostupné na WWW:
http://www.czechtourism.cz/files/regiony/16_05_08_metodicky_pokyn_2008.pdf, (cit. 15.3.2009).

3 Analýza systému orientačního značení atraktivit a volnočasových areálů ve městě

3.1 Statutární město Ostrava

Ostrava je jedním z významných sídelních, průmyslových a intelektuálních center v České republice. K 31.12. 2008 bylo v Ostravě 336 735 obyvatel²⁵, tedy co do počtu obyvatel je Ostrava třetím největším městem České republiky, plochou druhým největším městem České republiky a zároveň největším městem Moravskoslezského kraje.

Ostrava se dělí na 23 městských obvodů (viz příloha č. 4). Dne 14. září 1990 Národní výbor města Ostravy rozhodl, že Ostrava bude dělena na 22 obvodů (s účinností od 24. listopadu 1990). 1. ledna 1994 se od Poruby oddělil nejmladší městský obvod – Plesná. Některé obvody zahrnují více katastrálních území. Mezi největší obvody patří Ostrava – Jih, Poruba, Moravská Ostrava a Přívoz, Slezská Ostrava. Ostravské městské části Poruba, Ostrava-Jih jsou svou charakteristikou lidnaté obvody sídlištního typu. Obvody jako Plesná, Polanka, Krásné Pole, Proskovice, Třebovice, Lhotka, Petřkovice, Nová a Stará Bělá jsou typické klidnější domkovou a vilovou zástavbou. S výjimkou Třebovic se jedná o okrajové městské části. Slezská část Ostravy – Radvanice a Bartovice, a v centru města ležící Vítkovice, jsou poznamenány blízkou průmyslovou oblastí. Společně s Přívozem a Mariánskými Hory a Hulváky se tak liší od ostatních částí města také strukturou obyvatelstva.²⁶

Na dynamice rozvoje města Ostravy je do značné míry závislá i dynamika rozvoje celého regionu. Pokud mluvíme o provázanosti Ostravy a regionu, musíme zdůraznit i celostátní a mezinárodní souvislosti. Statutární město Ostrava má výhodnou strategickou polohu, nejen co se týče cestovního ruchu - nachází se 360 km východně od hlavního města Prahy, 310 km severně od Vídně, blízko státní hranice s Polskem, která probíhá cca 10 km severně od městského centra, hranice se Slovenskem je ve vzdálenosti 50 km východním směrem.

²⁵ Zdroj: ČSÚ, 2009. Dostupné na WWW:

[http://www.czso.cz/xt/edicniplan.nsf/t/8A004037F4/\\$File/13-810208q4d01.xls](http://www.czso.cz/xt/edicniplan.nsf/t/8A004037F4/$File/13-810208q4d01.xls), (cit. 23.4.2009).

²⁶ Zdroj: eOstrava, 2010. Dostupné na WWW: <http://eostrava.cz/ostravske-mestske-obvody/>, (cit. 28.2.2010).

Na území města Ostravy se nachází chráněná krajinná oblast Poodří, národní přírodní rezervace Polanská niva, přírodní rezervace Polanský les. K chráněným územím patří rovněž přírodní rezervace Rezavka a rybník Štěpán, přírodní památkou je lesní rezervace Turkov.

Blízkost Beskyd a Jeseníků dává nepřeberné množství námětů na turistické a lyžařské trasy. Hned za hranicemi města leží mezinárodní, bohatě navštěvované 18.-ti jamkové golfové hřiště v Šilheřovicích. Bohatá průmyslová historie města Ostravy zanechala jeho obyvatelům i návštěvníkům také bohaté technické dědictví, jehož hodnota jen poroste. Dnes už evropsky známé Hornické muzeum OKD a expozice v národní kulturní památce Dole Michal dobře mapují historii hornictví. V Ostravě se nachází také ZOO.²⁷

Ostrava jako centrum s bohatou nabídkou volnočasových aktivit a nákupních možností, je stále se rozvíjícím městem plným kulturních i jiných zážitků, které dávno ztratilo typický průmyslový charakter. Mnoho návštěvníků si Ostravu stále mylně spojuje s těžbou uhlí, ta však definitivně skončila již v roce 1994 a od té doby došlo k výrazným změnám. Ostrava vyrostla a i nadále roste nejen do krásy, její proměna každého překvapí. V uzavřených dolech byla vybudována muzea, galerie, a na podobnou šanci čeká i řada uzavřených hutních objektů. Průmyslové dědictví představuje pro město výjimečný skvost architektury, který rozhodně stojí za zhlédnutí. Vedle technických památek město návštěvníkům nabízí mnoho kulturních a historických atraktivit či jiných atrakcí, které zde umožňují strávit příjemné dny plné nezapomenutelných zážitků.²⁸

Pokud hovoříme o cestovním ruchu v Ostravě, tak ten se snaží desítkami různorodých akcí, ať již hudebních festivalů (mezinárodní festival Janáčkův máj a Janáčkovy Hukvaldy), divadelních, folklorních či sportovních akcí, nevyjímaje atraktivnost Stodolní ulice, přilákat turisty. Dostatek zeleně a hojnost příměstských lesů dává Ostravě možnost budovat řadu sportovišť. V Ostravě je jedno z největších přírodních koupališť v ČR.

²⁷ Zdroj: Magistrát města Ostravy, 2009. Dostupné na WWW:
<http://www.ostrava.cz/jahia/Jahia/site/ostrava/ostrava/turista>, (cit. 23.4. 2009).

²⁸ Zdroj: Magistrát města Ostravy, 2009. Dostupné na WWW:
<http://www.ostrava.cz/jahia/Jahia/site/ostrava/ostrava/turista>, (cit. 23.4. 2009).

3.2 Město Ostrava a jeho program volnočasových aktivit

Ostrava je podle zákona č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů, statutárním městem. Podle tohoto zákona je statutární město Ostrava veřejnoprávní korporací. Území statutárního města se člení na městské obvody. Vnitřní poměry ve věcech správy statutárního města jsou uspořádány obecně závaznou vyhláškou- Statutem města Ostravy, ve znění pozdějších změn a doplňků a dalšími předpisy.

Magistrát města Ostravy (dále MMO) má postavení obce s rozšířenou působností, kterou vykonává pro města Klimkovice, Šenov a Vratimov, Čavisov, Dolní Lhota, Horní Lhota, Stará Ves nad Ondřejnicí, Zbyslavice, Olbramice, Vřesina, Václavovice a Velká Polom. Ty tvoří s městem Ostrava jediný správní obvod. Statutární město Ostrava se člení na 23 městských obvodů.²⁹

Statutární město Ostrava se snaží svými projekty a programy zajistit dostatečnou kvalitu nejen v oblasti dopravní a technické infrastruktury, veřejného pořádku, územního plánování a dalších, ale i v oblasti cestovního ruchu.

V roce 2007 město Ostrava představilo v rámci operačního programu „Společný regionální operační program“ projekt s názvem; „*Programové balíčky města Ostravy aneb objevujte Ostravu aktivně, dobrodružně, tradičně i netradičně*“, který je spolufinancován Evropskou unií a Moravskoslezským krajem a trvá i v současnosti. Tento projekt zajišťuje bohatou nabídku atraktivních balíčků zážitků. Balíčky jsou určeny jak návštěvníkům Ostravy, tak jeho obyvatelům, firemní klientele i zájmovým skupinám. Z pestré palety jednotlivých "balíčků" si vyberou opravdu všichni: milovníci historie, kultury, relaxace, hudby, příznivci aktivit v přírodě, sportu nebo dobré gastronomie a jiné zábavy.

Projekt řeší problematiku regionálního cestovního ruchu komplexně a dlouhodobě a s důrazem na návratnost a efektivní zhodnocení vynaložených prostředků. Akce svým pojetím vytváří o městu pozitivní, přátelský, aktivní obraz, který osloví širší spektrum veřejnosti než obvykle vedené kampaně. Humorně a nápaditě laděné produkty návštěvníka lépe motivují k návštěvě zajímavých míst a k využívání turistických služeb.

Prostřednictvím této akce vzniklo 30 produktových balíčků pro Ostravu a její nejbližší okolí. Součástí akce je také marketing a propagace produktu včetně vytvoření účinného

²⁹ Celkový výčet jednotlivých obvodů představuje příloha č. 5.

systému prodeje produktových balíčků v síti provizních prodejců. Cílem projektu je tvorba uceleného turistického produktu vysoké kvality, který bude dlouhodobě úspěšný na trhu cestovního ruchu, a který bude schopen zajišťovat propagaci, nabídku a prodej existujících služeb cestovního ruchu ve městě a jeho nejbližším okolí.

Tento projekt, který se začal finančně připravovat v roce 2007 a trvá i nadále, má v kompetenci odbor ekonomického rozvoje MMO. Jak už bylo řečeno výše, potřebné finanční prostředky byly získány ze 75% z Evropské unie; konkrétně představovány částkou 2 166 tis. Kč. Krajský úřad Moravskoslezského kraje dotoval projekt finančním obnosem 433 tis. Kč a samotný žadatel dotace, Statutární město Ostrava, se podílelo na financování částkou 288 tis. Kč. Na tento projekt bylo celkem vyčleněno včetně dotací 2 888 tis. Kč.³⁰ Dotace jsou vykazovány v následující tabulce 3.1.

Tab. 3.1 Přehled dotací pro projekt „Programové balíčky města Ostravy aneb objevujte Ostravu aktivně, dobrodružně, tradičně i netradičně“

Zdroj	Výše dotace v Kč	%
ze strukturálních fondů EU	2 166 044,86	75
z rozpočtu MSK	433 209,01	15
Dotace celkem	2 599 253,87	90
spolufinancování žadatele	288 805,99	10
Celkové uznatelné náklady	2 888 059,86	100

Zdroj: Magistrát města Ostravy, 2009. Dostupné na WWW: http://www.ostrava.cz/jahia/webdav/site/ostava/shared/odborfinanci/zaverecny_ucet_2008/duvodova_zprava_2008.doc, (cit. 2.8.2009).

Projekt „Programové balíčky města Ostravy“ má v kompetenci **odbor ekonomického rozvoje**, který je důležitým odborem magistrátu města Ostravy; vytváří a usměrňuje podmínky ekonomického rozvoje města, podílí se na realizaci vybraných strategických projektů a řídí činnost pracovních týmů. V rámci svých tří oddělení se věnuje širokému spektru činností a aktivit.

Oddělení strategických projektů města navrhuje a rozvíjí projekty a strategické cíle města. Pracují zde projektoví manažeři, kteří koordinují pracovní týmy, složené z odborníků

³⁰ Zdroj: Zpráva o výsledcích hospodaření statutárního města Ostravy, 2009. Dostupné na WWW: http://www.ostrava.cz/jahia/webdav/site/ostava/shared/odborfinanci/zaverecny_ucet_2008/duvodova_zprava_2008.doc, (cit. 2.8.2009).

jednotlivých odborů magistrátu včetně externích specialistů podílejících se na realizaci daných projektů.

Nejen pro vlastní oddělení, ale i pro všech 23 městských obvodů, organizace založené či zřízené městem a ostatní odbory magistrátu zajišťuje metodickou pomoc při přípravě a realizaci projektů *oddělení externího financování*. Toto oddělení je velmi významné z hlediska vyhledávání a uplatňování informací vedoucích k získávání finančních prostředků z externích zdrojů, ať už se jedná o finanční podporu z EU, KÚ MSK či jednotlivých ministerstev ČR.

Součástí odboru je rovněž *oddělení marketingu investičních příležitostí a turismu*, které propaguje realizované projekty mající význam pro investory, jako jsou například rozvojové zóny Mošnov a Hrabová či Vědeckotechnologický park. Jeho pracovníci rovněž podporují a stimulují rozvoj turistických cílů, volnočasových aktivit a doprovodných služeb ve městě. Zaměřují se na prezentaci projektů z oblasti cestovního ruchu, zviditelnění a zatraktivnění Ostravy pro domácí i zahraniční návštěvníky.

Dalším důležitým odborem, který se specializuje na volnočasové aktivity, je **odbor kultury, sportu a volnočasových aktivit**. Je odborem magistrátu zaměřeným na rozvoj kultury a sportu ve městě. Podílí se na vytváření podmínek v oblasti komplexní péče o děti, mládež, tělovýchovu a sport i ostatní volnočasové aktivity občanů města. Koordinuje aktivity v oblasti prevence kriminality a drogové problematiky na území města. Odbor má pod sebou tři důležitá oddělení:

1. Oddělení kultury,
2. Oddělení prevence kriminality a protidrogové problematiky,
3. Oddělení sportu a volnočasových aktivit.

ad 3) Oddělení sportu a volnočasových aktivit

Oddělení podporuje rozvoj volnočasových aktivit dětí a mládeže, rozvoj sportovních aktivit, včetně aktivit zdravotně postižených občanů a rozvoj talentovaných dětí a mládeže v oblasti sportu. Zpracovává v rámci koncepční činnosti, podklady, návrhy a zprávy pro stanovení rozvoje nabídky volnočasových aktivit dětí a mládeže (včetně zdravotně postižených), tělovýchovy a sportu. Podílí se na mezinárodní spolupráci, která vede k předávání zkušeností a informací v péči o handicapované děti a mládež. Poskytuje poradenskou a konzultační činnost v oblasti volnočasových aktivit dětí a mládeže, rozvoje

sportovních aktivit, včetně aktivit zdravotně postižených občanů a rozvoje talentovaných dětí a mládeže v oblasti sportu. Sleduje, monitoruje, shromažďuje a předává informace o strukturálních fondech EU a iniciativách Společenství. Zabezpečuje procesy výběrového řízení na poskytování dotací v oblastech volnočasových aktivit dětí a mládeže (včetně zdravotně postižených), tělovýchovy a sportu. Poskytuje informace o sportovních zařízeních ve vlastnictví statutárního města Ostrava.³¹

V minulosti město Ostrava k problematice rozvoje cestovního ruchu přistupovalo také velmi obezřetně. V následující tabulce 3.2 lze vidět, jakým způsobem se statutární město Ostrava snaží problematiku cestovního ruchu řešit. Všechny tyto projekty byly realizovány v programovacím období 2004-2006 s podporou EU, státního rozpočtu ČR a MSK pod jednotným názvem „Společný regionální operační program“ (dále jen SROP). Na propagaci turistického cíle ZOO Ostrava bylo vynaloženo 1 370 tis. Kč, propagace Vítkovic představovala částku 1 788 tis. Kč a marketingovou podporu nových aktivit ZOO Ostrava pro návštěvníky zajistil obnos ve výši 1 713 tis. Kč. Celkem bylo na SROP vynaloženo 4 871 tis. Kč.

Tab. 3.2 Projekty realizovány v programovacím období 2004-2006

Název	Nositel	Datum		Celkové náklady v tis. Kč	Získané dotace (EU+SR+aj.) v tis. Kč
		Zahájení	Ukončení		
Propagace turistického cíle ZOO Ostrava	ZOO	2006	2007	1 522	1 370
Propagace Vítkovic	SMO*	2007	2008	1 986	1 788
Marketingová podpora nových aktivit ZOO Ostrava pro návštěvníky	ZOO	2007	2008	1 903	1 713
Celkem SROP				5 411	4 871

*Předkladatelem bylo statutární město Ostrava, faktickým nositelem je však městský obvod Vítkovice.

Zdroj: Magistrát města Ostravy, 2009. Dostupné na WWW: <http://www.ostrava.cz/jahia/Jahia/site/ostrava/ostrava/podnikatel/programy-a-projekty-eu/projekty-eu/pid/6241>, (cit. 28.8.2009).

V programovacím období 2007-2013 Magistrát města Ostravy připravuje další projekty na podporu a rozvoj svého území. Tyto projekty město sjednocuje do Integrovaných

³¹ Zdroj: Magistrát města Ostravy, 2009. Dostupné na WWW: <http://www.ostrava.cz/jahia/Jahia/site/ostrava/lang/cs/ostrava/obcan/magistrat/odbory-magistratu/odbor-kultury/oddeleni-sportu>, (cit. 24.8.2009).

plánů rozvoje města (dále jen IPRM), které jsou financovány prostřednictvím fondů Evropské unie, konkrétně z Regionálního operačního programu Moravskoslezsko (dále jen ROP).³²

Statutární město Ostrava připravilo dva Integrované plány rozvoje. Jednak je to IPRM „Ostrava- Pól rozvoje“, jehož hlavním tématem je Ekonomický rozvoj a navazujícím je Dopravní dostupnost a mobilita. Druhý z těchto plánů rozvoje se nazývá „Ostrava - Magnet regionu“, který řeší zónu jako území s vysokým potenciálem k růstu. Konkrétně se jedná o centrum města a jeho okolí, které by se po realizaci IPRM mělo stát důstojným a přitažlivým centrem třetího největšího města ČR, v němž by se měly odehrávat události nadregionálního významu.

IPRM, Ostrava – Magnet regionu se zaměřuje na následující oblasti:

- životní prostředí,
- dostupnost a mobilita,
- cestovní ruch,
- kulturní a společenské vyžití,
- infrastruktura pro vzdělanost.

Cíle a vize IPRM jsou naplňovány pomocí jednotlivých projektů, které budou zasahovat do výše uvedených oblastí. Mezi nejzásadnější projekty patří zejména skupina projektů, které směřují k revitalizaci řeky Ostravice. Ta by se po dokončení měla stát po dlouhých desetiletích opět nedílnou součástí městského centra, využívanou občany a turisty pro rekreační a volnočasové aktivity.

Další skupina projektů podporujících cestovní ruch, jsou aktivity ostravské ZOO, která v posledních letech nabývá na významu, a rozvojové projekty, které přispějí k ještě větší atraktivitě.

Hlavní vizí IPRM, Ostrava- Magnet regionu je živé, pulzující město, plnící všechny metropolitní funkce. Pro obyvatele oceňující kvalitu života ve městě, návštěvníky lákající

³² Integrovaný plán rozvoje města Ostravy - IPRM - je základním programovým dokumentem města umožňující rozvoj města v návaznosti na využití veřejné podpory ze strukturálních fondů s důrazem na zajištění synergie intervencí příslušných operačních programů a koncentrací zdrojů. Integrovaným plánem rozvoje města se rozumí soubor vzájemně obsahově a časově provázaných akcí, které jsou realizovány ve vymezeném území nebo v rámci tematického přístupu ve městech.

specifická kultura a další atraktivita a zvyšující se příliv investorů, kteří zde vytváří nové pracovní příležitosti.³³

Snahou je zlepšení dlouhodobě přetrvávající negativní image města způsobená historickým vývojem, a to díky novému, atraktivnímu výrazu centra města. Příloha č. 6 vykazuje další cíle, opatření a aktivity, kterými se plán zabývá.³⁴

Tab. 3.3 Projekt podporující cestovní ruch v programovacím období 2007-2013

Název	Nositel	Datum		Celkové náklady v tis. Kč.	Získané dotace (EU+SR+aj.) v tis. Kč
		Zahájení	Ukončení		
Integrovaný plán rozvoje města, Ostrava- Magnet regionu	Odbor ekonomického rozvoje	2008	2015	925 944	548 519

Zdroj: Magistrát města Ostravy, 2009. Dostupné na WWW: <http://www.ostrava.cz/jahia/Jahia/site/ostava/cache/offonce/ostava/podnikatel/programy-a-projekty-eu/projekty-eu/pid/7239;jsessionid=0C59F3E9C098D1F2642ECD5A83316D4A>, (cit. 28.8. 2009), vlastní zpracování.

V tabulce 3.3 můžeme naopak vidět přehled celkových nákladů a dotací vynaložených na IPRM, Ostrava- Magnet regionu, jehož doba realizace se váže k období 2008- 2015. Nedílnou součástí plánu rozvoje města je oblast cestovního ruchu, kterou má v kompetenci odbor ekonomického rozvoje MMO. V rámci tohoto projektu se předpokládají celkové náklady v částce necelých 926 mil Kč. Celkově získané dotace jak z Evropské unie, státního rozpočtu a dalších subjektů podílejících se na financování projektu, představují částku 548,5 mil. Kč.

Samotný management IPRM se člení do několika základních úrovní, které se v průběhu přípravy, zpracování, realizace a monitoringu IPRM vzájemně doplňují.

Jedná se o:

- *Úřad Regionální rady regionu soudržnosti Moravskoslezsko* - řídicí orgán celého regionálního operačního programu (ROP), ze kterého jsou poskytovány finanční prostředky na IPRM.

³³ Zdroj: Magistrát města Ostravy, 2009. Dostupné na WWW: <http://www.ostrava.cz/jahia/Jahia/lang/cs/pid/888>, (cit. 24.8.2009).

³⁴ K přesnému vymezení zóny IPRM, Ostrava- Magnet regionu slouží příloha č. 7.

- *Orgány města* - především Zastupitelstvo města a Rada města, které mají na starosti schvalovací procesy, zejména pak ve fázi zpracování IPRM; na doporučení Řídícího výboru schvaluje konečnou podobu IPRM.
- *Řídící výbor IPRM* - nejdůležitější řídicí složka na úrovni města ve fázi zpracování a hlavně realizace; má na starosti konečný výběr projektů, které budou do IPRM zařazeny, stejně tak jako jejich monitoring a případné změny.
- *Pracovní skupiny* - akční složka celé struktury, nese zodpovědnost zejména ve fázi přípravy a zpracování; připravuje podklady pro rozhodování v Řídícím výboru IPRM; mohou být tvořeny zástupci odborů magistrátu (především odboru ekonomického rozvoje, odboru investičního, odboru majetkového a odboru legislativně právního) a externími subjekty (konzultant, garanti jednotlivých projektů).³⁵

3.3 Současný stav orientačního značení atraktivit a volnočasových areálů v Ostravě

Téma zadání diplomové práce mi bylo stanoveno z podnětu vedoucí oddělení marketingu investičních příležitostí a turismu Ing. Bc. Heleny Ochmanské. Bylo mi nabídnuto provést analýzu orientačního značení ve městě, a to pro potřeby turistů a jejich snadného dopravení se k vytyčenému cíli. Po celou dobu jsem spolupracovala s Ing. Tomášem Procházkou, jakožto zaměstnancem silničního správního úřadu MMO, který se orientuje na oblast dopravního značení a věnuje se tedy mj. i problematice orientačního značení atraktivit a volnočasových areálů v Ostravě.

Pro oblast cestovního ruchu je systém navádění nedílnou součástí silničního provozu a pro návštěvníky města, ale i samotné občany Ostravy velmi přínosná pomůcka, jelikož usnadňuje navádění k cílům na pozemních komunikacích. K vypracování diplomové práce mi byly poskytnuty materiály jednak z MMO, odboru dopravy, dále také z odboru projektů IT služeb a outsourcingu a Ostravských komunikací a.s. (dále jen OK., a.s.).

³⁵ Zdroj: Magistrát města Ostravy, 2009. Dostupné na WWW: <http://www.ostrava.cz/jahia/Jahia/lang/cs/pid/7189>, (cit. 10.9.2009).

Dokumenty a mapové podklady, které mi byly OK., a.s. poskytnuty, byly staršího data (roky 2004 a starší), a to z toho důvodu, že se vše v současné době převádí do elektronické podoby. Předpokládala jsem, že mi k vypracování práce velmi pomůže elektronický přístup k pasportnímu informačnímu systému, tzv. iCityInfo. Přihlášení k tomuto systému mi bohužel nebylo zpřístupněno ani ze strany OK, a.s. ani ze strany MMO, odboru dopravy, a to z bezpečnostních důvodů.

Mapové podklady, zaznamenávající současný systém orientačního značení k jednotlivým atraktivitám a volnočasovým areálům, mi byly poskytnuty pouze v prostorách MMO odboru dopravy. Z toho důvodu je diplomová práce vypracovaná na principu samostatného sledování skutečného stavu orientačního značení (konkrétně se jedná o tzv. hnědé cedule) atraktivit a volnočasových areálů v terénu, který je zkonfrontován se:

- a) skutečně odsouhlasenými opatřeními poskytnutým MMO odborem dopravy,
- b) požadavky na doplnění,
- c) (případně) s žádoucím optimálním řešením.³⁶

Samotný odbor projektů IT služeb a outsourcingu MMO mi na základě žádosti poskytnul dvě kopie tištěných digitálních map, jehož lokalitou je celé území města Ostravy. Do těchto map, které mají měřítko 1: 25 000, jsem následně zaznamenávala na základě své vlastní legendy orientační značení jednotlivých atraktivit a volnočasových areálů města Ostravy, aby bylo patrné, na kterých místech je přibližně orientační značení instalováno.

Hlavní metodou, kterou se ve své diplomové práci zabývám, je analýza současného stavu orientačního značení. Zjišťování jsem prováděla na základě vlastního průzkumu v terénu, ve kterém jsem sledovala, jakým způsobem jsou jednotlivé atraktivity a volnočasové areály v Ostravě značeny, kolik cedulí je přibližně na jeden objekt použito a zda se vůbec návštěvník atraktivity díky orientačnímu značení správně zorientuje a nalezne snadno cestu k cíli.

Další metodou, kterou ve své práci využívám, je metoda průzkumu, kdy za pomoci dotazníků oslovuji nejen turisty směřující za atraktivitami do Ostravy, ale i občany města a zjišťuji, jak jsou spokojeni s touto situací, popř., jak na tuto problematiku reagují.

³⁶ Řešení a návrhy jsou k dispozici v kapitole č. 4 „Návrhy a opatření ke zlepšení značení ve městě“.

Na základě jejich podnětů a případných námitek navrhuji možná řešení ke zlepšení současného stavu a zvýšení tak cestovního ruchu v Ostravě.

Informačně orientační značení plní v dnešní společnosti důležitou, mohli bychom říci podstatnou roli. Veškeré dopravní značky nalezneme v novelizaci zákona o provozu na pozemních komunikacích, kde jsou již zahrnuty i dopravní značky umožňující značení kulturních a turistických cílů. V příslušné vyhlášce jsou zakotveny i dopravní značky č. IS 23 "Kulturní nebo turistický cíl - návštěva" a č. IS 24b "Kulturní nebo turistický cíl", a to v okolí dálnic a silnic 1. třídy. Na tyto cíle nyní turisty navádí „hnědé cedule“. Díky tomu je otevřena možnost označovat významné kulturní a turistické cíle Česka jednotným způsobem na evropské úrovni.³⁷

3.3.1 Označování významných cílů v Ostravě

Technické požadavky, tj. vlastnosti, provedení a další údaje a způsob osazování jsou stanoveny v ČSN 01 8020 "Dopravní značky na pozemních komunikacích" a podrobněji rozpracovány v technických podmínkách MDS ČR a MV ČR č. 65 "Zásady pro dopravní značení na pozemních komunikacích" a 66 "Zásady pro přechodné dopravní značení na pozemních komunikacích". Lze říci, že výše zmíněnými zákony, normami a vyhláškami se při vytváření orientačního značení řídí i samotné město, konkrétně příslušný silniční správní úřad MMO, oddělení OK., a.s., a další soukromé subjekty, které orientační značení vytváří.

▪ Hnědé (orientační) cedule typu IS 24a, IS 24b, IS 24c³⁸

Úvodem lze říci, že orientační značení není v Ostravě jednotné. Rozdíly jsou v jednotlivých městských obvodech patrné. Značení si volí každý městský obvod „podle svého“, a ne vždy to působí příjemným dojmem, a to nejen z pohledu návštěvníka města.

Značí se vše, co má charakter a spojení s kulturními nebo turistickými cíli, popř. s cíli, na kterých se zastupitelé města Ostravy (zastupitelé městských obvodů) dohodli. Jedná se o cíle, které slučují funkci kulturní nebo turistickou a funkci komerční (např. hotel, sportovní areál), a v tom případě se tyto cíle označí tehdy, kdy funkce kulturní nebo turistická

³⁷ Vyhláška č. 30 / 2001 Sb., kterou se provádí pravidla provozu na pozemních komunikacích a úprava a řízení provozu na pozemních komunikacích.

³⁸ Přehled cedulí typů IS 24a, IS 24b a IS 24c v Ostravě představuje příloha č. 8.

výrazně převažuje. Součástí cíle musí být veřejně přístupná expozice, která má vztah k danému cíli.

V celé Ostravě nalezneme tzv. hnědé cedule (IS 24a, IS 24b, IS 24c), které označují *sportovní zařízení*, a to jednak;

- sportovní haly (Čas Aréna, ČEZ Aréna),
- dále se označují sportovní areály (Vítkovický stadion, Stadion Bazaly, Zimní stadion),
- řadí se zde i kryté bazény (Ostrava-Poruba, Ostrava-Jih), vodní areál (Ostrava Jih, Lázně Moravská Ostrava), letní koupaliště (Vřesina), přírodní jezero (Antošovice).

Hnědé cedule (IS 24a, IS 24b, IS 24c) označují také *kulturní a turistická zařízení*, jakými jsou;

- knihovny, ať už v jednotlivých městských částech nebo Ústřední knihovna v centru města či knihovny specializované (vědecká, univerzitní, apod.),
- dále to jsou muzea (Ostravské muzeum, Hornické muzeum, Muzeum Landek), galerie (Galerie umění) a Dům umění v centru města,
- hrad (Slezskoostravský hrad),
- areál (Areál Miniuni),
- hvězdárny a planetária v jednotlivých městských obvodech (např. Krásné pole, Hvězdárna a planetárium Johanna Palisy v Ostravě),
- divadla (Divadlo Antonína Dvořáka, Divadlo Jiřího Myrona, Divadlo Petra Bezruče, Divadlo Loutek, Komorní scéna Aréna),
- technické památky (Dolní Vítkovice, Důl Michal),
- Biskupství ostravsko-opavské diecéze, Katedrála Božského Spasitele,
- Radnice města Ostravy,
- Výstaviště,
- Městské informační centrum,
- Sanatorium Klimkovice,
- VŠB-TU Ostrava,
- a další.

Jak už bylo uvedeno výše, v Ostravě nalezneme i další cíle, které svým charakterem slučují funkce kulturní, turistickou a komerční, a označí se tehdy, kdy funkce kulturní nebo

turistická výrazně převažuje. V Ostravě se tak lze setkat i s hnědými cedulemi označujícími např.:

- Agenturu pro regionální rozvoj,
 - Krajský úřad,
 - Severomoravskou energetiku,
 - Ústřední autobusové nádraží,
 - Okresní soud,
 - Krajský soud,
 - Nádraží ČD,
 - Polský konzulát,
 - a další.
-
- **Hnědé (orientační) cedule typu IS 23**

Na pozemních komunikacích však návštěvník Ostravy nespatří jen cedule typu IS 24a, IS 24b nebo IS 24c, ale také hnědé tabule typu IS 23, které označují "Kulturní nebo turistický cíl - návěst", a které se objevují zpravidla na dálnicích a silnicích I. tříd před vjezdem do města. Jelikož se v Ostravě nachází několik turistických atraktivit, cedule typu IS 23 nejsou instalovány hned za sebou, nýbrž s dostatečným odstupem několika set metrů. Značka musí být vzdálena nejméně 100 m od jiných značek nebo reklam a nesmí být umístěna mezi značkami ODZ jedné křižovatky.

Turisty, kteří směřují do Ostravy za atraktivitami, tak mohou na silnicích upozornit návěstí typu;

- Důl Michal,
- Hornické muzeum Landek,
- ZOO,
- Lázně Klimkovice,
- Dolní Vítkovice.

Celkový přehled kulturních a turistických cílů značek IS 23 v Ostravě označených na dálnici D1 vykazují následující dvě tabulky 3.4 a 3.5. Z tabulek můžeme vyčíst, které návěstí (značka č. IS 23) zobrazují turistické atraktivity na dálnici, o jakou se konkrétně jedná kategorií, a na kterém úseku dálnice jsou cedule instalovány.

V tabulce 3.4 lze vidět, že turisté přijíždějící do Ostravy ze směru Lipník nad Bečvou mohou na své trase spatřit návěsti, které označují Lázně Klimkovice, exit 342, Hornické muzeum Landek, exit 361 a Dolní Vítkovice- technická památka na exitu 354.

Z opačné strany (viz tabulka 3.5) ze směru Bohumín mohou návštěvníci atraktivit spatřit návěst ukazující Lázně Klimkovice na exitu 349, Hornické muzeum Landek- exit 361 a v neposlední řadě i Dolní Vítkovice, které jsou vyznačeny a nainstalovány na exitu 354 (357).

Tab. 3.4 Seznam kulturních a turistických cílů označených na dálnici D1

D1 – Směr Lipník nad Bečvou – Ostrava – Bohumín			
Název	Kategorie	Exit	Cíl uveden na značkách před křižovatkou
Lázně Klimkovice	lázně	342	ANO
Hornické muzeum Landek	muzeum	361	
Dolní Vítkovice	technická památka	354	

Zdroj: CzechTourism, 2009. Dostupné na WWW: http://www.czechtourism.cz/files/regiony/03_06_09_metodicky_pokyn_ktz_verze_2009.pdf, (cit. 2. února 2010), vlastní úprava.

Tab. 3.5 Seznam kulturních a turistických cílů označených na dálnici D1

D1 – Směr Bohumín – Ostrava – Lipník nad Bečvou			
Název	Kategorie	Exit	Cíl uveden na značkách před křižovatkou
Lázně Klimkovice	lázně	349	ANO
Hornické muzeum Landek	muzeum	361	
Dolní Vítkovice	technická památka	354 (357)	

Zdroj: CzechTourism, 2009. Dostupné na WWW: http://www.czechtourism.cz/files/regiony/03_06_09_metodicky_pokyn_ktz_verze_2009.pdf, (cit. 2. února 2010), vlastní úprava.

V Ostravě se hnědé cedule umísťují buď to:

- na samostatných sloupcích,
- na sloupech veřejného osvětlení,
- na sloupech SME, a.s.,
- na trakčních sloupech DPO, a.s.

Důležité je, že umístování orientačního dopravního značení („hnědé cedule“) na sloupech veřejného osvětlení musí být vždy projednáno se souhlasem oddělení reklam OK., a.s., umístění na trakční sloupy DPO, a.s. a na sloupy SME, a.s. řeší příslušná oddělení.

Pokud jde o osazení dopravních značek, tak to se provádí dle Zásad pro umístování dopravního značení TP- 65. Podle tohoto, se na sloupek osadí maximálně šest směrníků, přičemž směřování shora vypadá následovně: rovně – vlevo – vpravo.

Každé značení zůstává v majetku žadatele a ten je také povinen zabezpečit stálou údržbu značení a jeho instalaci na stanovené místo. V případě změny charakteru zařízení vzhledem k silnici, resp. silničnímu provozu, požádá příslušný úřad o vydání nového vyjádření.

Veškeré náklady spojené s osazením dopravního značení hradí vlastník. V případě umístění samostatného sloupku je jeho vlastník povinen strpět na svém zařízení i další kulturní a turistické cíle (samozřejmě po projednání).

V dalších podkapitolách jsou z hlediska stavu orientačního značení rozebrány vybrané atraktivita a volnočasové areály, které jsou turisty nejvíce navštěvované.

3.3.2 Areál MINIUNI Ostrava

Areál Miniuni je zajímavou atrakcí pro děti i dospělé. Na ploše 1,5 ha je možno zhlédnout více než 30 modelů významných budov evropských měst v měřítku 1:25 jako například londýnský Big Ben, Staroměstskou radnici, jednu z největších pamětihodností Berlína Braniborskou bránu či 12 metrů vysokou Eiffelovu věž. Areál ožívují železniční trať s vláčky a vodní cesty s parníkem.

Areál MINIUNI se nachází v centru Ostravy v areálu Výstaviště Černá louka, což je z pohledu turisty velice příjemné, jelikož atrakci nalezne přímo v centru města.

Instalaci naváděcího systému provádí příslušná odborná firma a v tomto případě jsou cedule instalovány jen v nejbližším okolí. Na trase ze směru Mariánské hory na ulici 28. října začíná značení Areálu MINIUNI u Krajského úřadu Moravskoslezského kraje, dále pokračuje po této ulici až téměř k Výstavišti, kde je následně na samostatném sloupu veřejného osvětlení (dále jen VO) instalována značka typu IS 24b. Další značky, které turisty k Areálu

navádí, jsou na Havlíčkově nábřeží a na mostu Pionýrů směrem do centra a na ulici Frýdecké také směrem do centra města.³⁹

Přehlednou tabulku zobrazující místa orientačního značení Areálu MINIUNI vykazuje tabulka 3.6. Tabulka znázorňuje přehled lokalit a konkrétních ulic, na kterých se nachází výhradně jen hnědé cedule označující Areál MINIUNI. Na tento objekt je na základě tabulky vyčleněno a instalováno MMO celkem osm cedulí typu IS 24b. Návěsti k areálu turisté nenaleznou žádné.

Tab. 3.6 Seznam lokalit, ve kterých je instalováno orientační značení Areálu MINIUNI

Osazení dopravních značek typu IS 24b dle vyhlášky 30/2001 Sb. (hnědá značka)			
Seznam lokalit	Část Ostravy	Ulice	Vymezení místa instalace značky
Lokalita 1	Mariánské Hory	ul. 28. října	u Moravskoslezského krajského úřadu
Lokalita 2	Mariánské Hory	ul. 28. října	před Frýdlantskými mosty
Lokalita 3	Moravská Ostrava	ul. 28. října	Frýdlantské mosty
Lokalita 4	Moravská Ostrava	Smetanovo náměstí	před divadlem A. Dvořáka
Lokalita 5	Moravská Ostrava	Havlíčkovo nábřeží	
Lokalita 6	Moravská Ostrava	Havlíčkovo nábřeží	před Avia barem
Lokalita 7	Moravská Ostrava	ulice Českobratrská	most Pionýrů
Lokalita 8	Moravská Ostrava	ulice Frýdecká	

Zdroj: vlastní zpracování, (25. února 2010).

3.3.3 Slezskoostravský hrad v Ostravě

Slezskoostravský hrad mohou turisté města nalézt v části Slezská Ostrava. K hradu se návštěvníci dostanou díky směrovému značení, které je na rozdíl od Areálu MINIUNI značeno od hlavních příjezdových komunikací směrem do centra.

Významnými pozemními komunikacemi, na kterých se směrové značení k hradu nachází, jsou jednak ulice 28. října, na ni navazuje ulice Na Karolině, ulice Bohumínská, ulice Podzámčí, ulice Hradní, ulice Těšínská a ulice Českobratrská.

³⁹ Konkrétní značky zobrazující Areál MINIUNI sleduje příloha č. 9.

Pokud turisté přijíždějí směrem od Mariánských hor (příp. Poruby) první cedule je informují na ul. 28. října před Frýdlantskými mosty, poté hned na Frýdlantských mostech a následně před odbočkou na ul. Na Karolině. Na této ulici ještě naleznou turisté značení dvakrát. Z Bohumína se turisté k hradu dostanou podle směrového značení, které je umístěné na ul. Bohumínská, dále se pak tato ulice protíná s rampou na ul. Na Karolině a také s ul. Těšínská. Na křižovatce s ul. Podzámčí je značení instalováno dvakrát. Na ul. Českobratrská jsou hnědé cedule ve směru hradu umístěny třikrát. Poslední cedule, které návštěvníky této atraktivity směřují (zároveň i k parkovišti hradu), jsou těsně před hradem křižující ul. Hradní × ul. Podzámčí. V příloze č. 10 je znázorněná přehledná tabulka jednotlivých lokalit, ve kterých je orientační značení směrem k hradu instalováno.

Směrové značení atraktivity, kterou je právě Slezskoostravský hrad, turisté v současnosti naleznou na šestnácti vytyčených místech naváděcí je k cíli. Lze konstatovat, že téměř všechna značení jsou instalována na pozemních komunikacích v tzv. hnědých cedulích. Návěsti k hradu nejsou žádné.⁴⁰

3.3.4 Bonver Aréna Ostrava

V Ostravě naleznou turisté hned několik atraktivit, které mají typ sportovního zařízení. Jednou z nich je právě Bonver Aréna (občané Ostravy, popř. návštěvníci města ji z dřívějšíka znají pod názvem hala Tatran, popř. bývalá Čas Aréna) v Moravské Ostravě. Pořádají se zde jak sportovní, tak i kulturní akce.

Značení je k tomuto areálu zajištěno jen v nejbližším okolí haly. Cedule jsou instalovány na silnicích 1. tříd (ulic Rudná, Mariánskohorská, 28. října), všechny tyto ulice jsou právě v blízkosti haly. Celkový počet cedulí, který je instalován, naleznou návštěvníci haly na šesti místech v Ostravě, z nichž ani jednu neuvidí na silnicích návěst k této hale. Návštěvníci Bonver Arény mohou spatřit orientační tabule téměř všechny jako tzv. hnědé cedule, na ulici 28. října před Frýdlantskými mosty směrem do centra i z centra města. Značení je provedeno cedulemi typu č. IS 24b. Pokud se lidé do sportovní haly vydají z Havířova, značení je upozorní na ulici Rudná a to před odbočkou vlevo na ulici Místeckou. Na ulici Mariánskohorská je značení umístěno před odbočkou vpravo na ulici Cihelní. Z opačného směru z centra se cedule nachází na začátku ulice Mariánskohorská před

⁴⁰ Směrové značení Slezskoostravského hradu je k dispozici v příloze č. 9.

viaduktem směrem dále na ulici Cihelní. Seznam lokalit znázorňující značení Bonver Arény (Čas Arény) Ostrava představuje tabulka č. 3.7.⁴¹

Tab. 3.7 Seznam lokalit znázorňující značení Čas Arény Ostrava

Seznam lokalit	Část Ostravy	Ulice	Vymezení místa instalace značky
Lokalita 1	Moravská Ostrava	ul. 28. října × před ul. Místecká	Frýdlantské mosty (směr centrum)
Lokalita 2	Moravská Ostrava	ul. 28. Října × před ul. Místecká	Frýdlantské mosty (směr Mariánské hory)
Lokalita 3	Vítkovice	ul. Rudná	směr ul. Místecká
Lokalita 4	Vítkovice	ul. Rudná	směr ul. Místecká
Lokalita 5	Moravská Ostrava	ul. Mariánskohorská × před ul. Cihelní	směr Přívoz, před viaduktem
Lokalita 6	Moravská Ostrava	ul. Mariánskohorská × před ul. Cihelní	před viaduktem směr Poruba

Zdroj: vlastní zpracování, (5. března 2010).

3.3.5 ČEZ Aréna Ostrava

ČEZ Aréna v Ostravě je multifunkční hala sloužící pro sportovní, kulturní a společenské akce. Je považována za jednu z dominant Ostravy. Budova ČEZ Arény (bývalého Paláce kultury a sportu) byla otevřena v roce 1986.⁴² Za dobu své existence se v této víceúčelové hale konalo mnoho vrcholných sportovních evropských i světových šampionátů, velkých koncertů, výstav a jiných velkých akcí. ČEZ Aréna je dnes, vedle Zimního stadionu Ledňáček a Městského stadionu, jedním ze středisek v majetku společnosti VÍTKOVICE ARÉNA, a.s.

Rozšířené obslužné komunikace nabízejí ideální přístup pro auta ze směrů od Prahy a Brna a od hlavních komunikací z Polska a Slovenska.

Značení, které návštěvníky haly navádí k cíli, je ve většině případů provedeno v černobílém značení, tak jako můžeme vidět černobílé cedule označující atraktivitu ZOO Ostrava. Tyto cedule jsou zachovány, jelikož byly vytvořeny ještě před rokem 2001, a protože nebylo moc takových významných míst, jejich význam se zachoval až do současnosti. Považujeme je tak za stále významný, specifický, kulturní a turistický cíl, který je povýšen v systému orientačního značení, na tzv. místní cíl. Druhým důvodem, proč je ČEZ Aréna

⁴¹ Orientační směrové značení cíle „Čas Aréna“ vykazuje příloha č. 9.

⁴² Název ČEZ Aréna je dán podle sponzora společnosti ČEZ, a.s.

značena černobílými cedulemi, je ten, že je jeho vlastníkem významná energetická společnost ČEZ, a.s.

Celkový seznam míst, na kterých jsou nainstalovány černobílé cedule IS 5 a hnědé cedule typu IS 24b, jsou znázorněny v příloze č. 11. V ní můžeme zjistit, na kterých konkrétně místech, a od kterých křižovatek je značení umístěno. Počet černobílých a hnědých cedulí, který je na tento objekt použit, je přibližně 27 ks. Značení tohoto cíle je velmi dobře značeno již od příjezdových tras do města, a tak by návštěvníkům haly nemělo činit problémy halu nalézt.⁴³

3.3.6 ZOO Ostrava

Přírodní areál ZOO mohou turisté navštívit v části Slezská Ostrava. Pro občany města je nejlepší spojení trolejbusem, a to buď z Náměstí Republiky, kde je již navádí směrová černobílá tabule, nebo trolejbusem z Hlavního nádraží. Samozřejmě pokud jde o motoristy, tak těm jsou vytvořeny velmi dobré podmínky pro to, aby se k této atraktivitě snadno a bez problémů dostali z kterékoli části Ostravy. Informační cedule jsou velmi dobře umístěny, a to ze všech významných směrů v okolí Ostravy směrem k ZOO.

V současné době mohou turisté značení ZOO vidět na silnicích, jako jednu z mála atraktivit, nejen v hnědobílé podobě, ale také „po staru“ jako černobílé cedule. Černobílé značení (typu IS5) mírně převažuje nad hnědými cedulemi ve značení této atraktivity na silnicích. Je patrné, že jsou cedule ZOO Ostrava spolu s ČEZ Arénou jediné, u kterých černobílé značení nad hnědými cedulemi na pozemních komunikacích převažuje.⁴⁴

Turisty k ZOO Ostrava navádí nejen cedule (černobílé a hnědé), ale i návěsti (IS 23). Návěsti mohou návštěvníci ZOO vidět jednak na silnicích 1. tříd; silnice Rudná ze směru od Havířova (před ul. Pod Bažantnicí, před ul. Plzeňská), a také z opačného směru na začátku ul. Rudné za křižovatkou ul. 17. listopadu; motoristé přijíždějící z Frýdku- Místku navádí návěst na silnici Místecká (před ul. Moravskou); z Opavy motoristy informuje návěst na silnici Opavská (za křižovatkou s ul. Krásnopolskou); na silnici Plzeňská je návěst instalována před křižovatkou u Hotelu Vista; dále na ul. Bohumínská směrem od Bohumína; a jednak jsou návěsti umístěny také na silnicích 2. tříd; ul. Fryštátská (směrem od Karviné);

⁴³ Příloha č. 9 vykazuje 2 typy směrových cedulí cíle „ČEZ ARÉNA“.

⁴⁴ V příloze č. 9 naleznete, mj. dva typy směrových tabulí označující cíl „ZOO“.

ul. Těšínské (směrem od Havířova); a na křižovatce ul. Orlovské s ul. Záblatskou. Přehled lokalit umístění návěstí, kterých je v současné době deset, znázorňuje tabulka 3.8.⁴⁵

Na silnicích je černobílé značení typu IS 5, které motoristy navádí k cíli, v celkovém počtu čtrnácti kusů, hnědých cedulí je na silnicích umístěno devět. Přehledný seznam těchto míst, obou cedulí, je pro větší přehlednost znázorněn v příloze č. 12.

Tab. 3.8 Seznam lokalit znázorňující návěsti ZOO Ostrava

Seznam lokalit	Část Ostravy	Ulice	Vymezení místa instalace značky
Lokalita 1	Slezská Ostrava	ulice Orlovská × za ul. Záblatskou	
Lokalita 2	Slezská Ostrava	ul. Bohumínská	
Lokalita 3	Radvanice	ul. Fryštátská	ze směru Karviná
Lokalita 4	Radvanice	ul. Těšínská	ze směru od Havířova
Lokalita 5	Bartovice	ul. Rudná × před ul. Pod Bažantnicí	1/3 cesty ze směru Havířov
Lokalita 6	Hrabová	ul. Místecká × před ul. Moravskou	u benzínky Schell
Lokalita 7	Ostrava- Jih	ul. Plzeňská	před křižovatkou u Hotelu Vista
Lokalita 8	Ostrava- Jih	ul. Rudná × před ul. Plzeňskou	
Lokalita 9	Poruba	17. listopadu × ul. Rudná	na začátku Rudné
Lokalita 10	Pustkovec	ul. Opavská × za křižovatkou s ul. Krásnopolskou	cca 500 metrů před křižovatkou u Slovanu

Zdroj: vlastní zpracování, (15. března 2010).

3.3.7 Hornické muzeum OKD

Hornické muzeum OKD je považováno za největší hornické muzeum v České republice. Turisté mohou tuto atraktivitu nalézt v části Ostravy Petřkovice, což je asi 5 km od centra Ostravy směrem na Hlučín. Expozice se nachází v přírodě, pod zemí a částečně i ve výstavní budově. Rozléhá se na jihovýchodním úpatí vrchu Landek, který leží nad soutokem řek Odry a Ostravice. Národní přírodní památka Landek je světově proslulou lokalitou z hlediska geologie, archeologie, historie, přírodovědy a hornictví. Propojení

⁴⁵ V příloze č. 8 můžeme vidět typ cedule „Kulturní nebo turistický cíl- návěst“ označující cíl „ZOO“.

hornického muzea a Národní přírodní památky dává této turistické atrakci výjimečný ráz a je vhodným cílem pro celodenní výlet.⁴⁶

Orientační značení je k této atraktivitě velmi precizně značeno již od hlavních tahů ze všech směrů k muzeu. Na technickou památku upozorňují turisty jednak značky typu IS 24b, ale i návěsti typu IS 23 a také specifická cedule tvaru domku, který turisty k muzeu navádí. Ten mohou návštěvníci spatřit u Sýkorova mostu na ulici Bohumínské, když odbočují na ulici Sokolskou třídu a také na ulici Plzeňské před rampou ulice Rudné.

Počet návěstí na silnicích je roven sedmi, dvě z nich (první návěst mohou motoristé vidět před Krmelínem a druhou na dálnici D1) však nejsou instalovány na území města Ostravy. V tabulce 3.9 lze vidět celkový přehled lokalit, na kterých jsou návěsti umístěny.

Příloha č. 13 vykazuje umístění hnědých cedulí v Ostravě, kterých je na silnicích umístěno v počtu 14 kusů. V případě, že jedou návštěvníci muzea z Frýdku- Místku, cedule je upozorňuje ve Vítkovicích na ulici Místecká; a to jednak před rampou na ul. Rudná, taktéž před rampou s ul. 28. října a s ulicí Cihelní. Na konci ulice Cihelní značení pokračuje před odbočením na ul. Mariánskohorskou. Na této ulici ze směru z Poruby je před odbočkou s ulicí Cihelní v Přívozu další hnědá cedule. V Moravské Ostravě na křižovatce Sad Boženy Němcové ze směru od Muglina směřem do Přívozu turisty navádí další značení. Ze směru Bohumín je cedule instalována na rozmezí ulic Bohumínská s ulicí Orlovská, dále také na ulici Českobratrská (před stadionem Bazaly) a ze směru Karviná na ul. Fryštátská. Těsně před odbočením k muzeu v Petřkovicích se dvě cedule nachází v obou směrech ulice Hlučínská. Také v Porubě na ulici 17. listopadu návštěvníky cedule informuje o směru jízdy k muzeu. Opomenout nelze ani značení na ul. Rudná a Plzeňská před odbočkou na ul. Horní. Je to však jen přibližný výčet instalovaných cedulí v Ostravě.⁴⁷

⁴⁶ Zdroj: Hornické muzeum OKD, 2010. Dostupné na WWW: <http://www.muzeumokd.cz/>, (cit. 7. 3.2010).

⁴⁷ V příloze č. 9 je ke zhlédnutí orientační cedule muzea Landek.

Tab. 3.9 Seznam lokalit znázorňující návštěi Hornického muzea OKD

Seznam lokalit	Část Ostravy	Ulice	Vymezení místa instalace značky
Lokalita 1	Petřkovice	ul. Hlučínská	
Lokalita 2	Poruba	ul. 17. listopadu	směr Poruba před rampou k ul. Rudné
Lokalita 3		ul. Plzeňská	před Krmelínem
Lokalita 4	Radvanice a Bartovice	ul. Rudná	(ze směru Havířov)
Lokalita 5	Radvanice a Bartovice	ul. Fryštátská	ze směru od Karviné
Lokalita 6	Slezská Ostrava	dálnice D1	ze směru Bohumín na 361 km
Lokalita 7		dálnice D1	ze směru Lipník nad Bečvou na 361 km

Zdroj: vlastní zpracování, (15. března 2010).

3.3.8 Důl Michal v Ostravě

Důl Michal je další významnou atraktivitou v části Ostravy Michálkovicích, kterou se Ostrava může pyšnit. Turisté se k dolu mohou dostat z konečné stanice trolejbusů č. 101 (odjezd od Hlavního nádraží Ostrava), 104 (zastávka v blízkosti Nádraží Ostrava – Střed a autobusového nádraží Ostrava, Frýdlantské mosty) a autobusu č. 49 (spoj z Nádraží Svinov) směr Michálkovice. Parkoviště pro návštěvníky je přímo před hlavní branou. V bezprostřední blízkosti areálu se nachází ZOO Ostrava.

Návěsti k technické památce jsou instalovány na hlavních příjezdových trasách směrem do města. V současné době jich je na silnicích umístěno šest. Z Frýdku- Místku na silnici Místecká (v oblasti Hrabové zóny) navádí turisty návště, taktéž ji návštěvníci dolu mohou vidět v Přívoze, v případě, že přijíždí ze směru Hlučín, a to na silnici Hlučínská. Ze směru Příbor turisty navádí návště na silnici Plzeňská, cca 500 metrů před odbočkou na ulici Horní a také na silnici Rudná ze směru Havířov. Není opomenuta ani ulice Opavská, na které je návště instalována v Pustkovci směrem do Poruby a také ulice Fryštátská. V tabulce 3.10 je k vidění seznam míst pro návště technické památky Dolu Michal v Ostravě.⁴⁸

Nejen návště, ale i hnědé cedule typu IS 24b, kterých je jedenáct, turisté také na silnicích naleznou. Oficiálně je značení cíle navrženo ze silnic:

- silnice I/11- Ostrava (z obou směrů),

⁴⁸ Příloha č. 9 ukazuje orientační ceduli Dolu Michal.

- silnice I/47- Ostrava (ze směru od Klimkovic),
- silnice I/59- Orlová (od Karviné),
- silnice I/56- Ostrava (z obou směrů),
- silnice I/58- Ostrava (z obou směrů).

Tabulka 3.11 vykazuje místa, na kterých je značení k cíli umístěno.

Tab. 3.10 Seznam lokalit znázorňující návěsti Dolu Michal v Ostravě

Seznam lokalit	Část Ostravy	Ulice	Vymezení místa instalace značky
Lokalita 1	Hrabová	ul. Místecká	ze směru Frýdek-Místek
Lokalita 2	Petřkovice	ul. Hlučinská	před Přívozem
Lokalita 3	Ostrava- Jih	ul. Plzeňská	před odbočkou na ul. Horní
Lokalita 4	Slezská Ostrava	ul. Rudná	směr z Havířova
Lokalita 5	Radvanice a Bratovice	ul. Fryštátská	
Lokalita 6	Pustkovec	ul. Opavská	směrem do Poruby

Zdroj: vlastní zpracování, (15. března 2010).

Tab. 3.11 Seznam lokalit znázorňující tzv. hnědé cedule IS 24c Dolu Michal v Ostravě

Seznam lokalit	Část Ostravy	Ulice	Vymezení místa instalace značky
Lokalita 1	Moravská Ostrava	ul. Sokolská třída	v Přívozu
Lokalita 2	Moravská Ostrava	ul. Muglinovská	
Lokalita 3	Radvanice	ul. Rudná	směr z Havířova do Ostravy
Lokalita 4	Slezská Ostrava	ul. Rudná	
Lokalita 5	Radvanice	ul. Fryštátská	
Lokalita 6	Slezská Ostrava	ul. Orlovská × ul. Vrbická	za odbočkou na ul. Záblatská
Lokalita 7	Slezská Ostrava	ul. Orlovská	před odbočkou vpravo na ul. Vrbická
Lokalita 8	Radvanice	ul. Těšínská	před rampou na ul. Čapkovu
Lokalita 9	Radvanice	ul. Čapkova × ul. Radvanická	
Lokalita 10	Slezská Ostrava	ul. Fišerova	
Lokalita 11	Michálkovice	ul. Radvanická	před rampou na ul. Rychvaldskou

Zdroj: vlastní zpracování, (15. března 2010).

3.3.9 Dolní oblast Vítkovic v Ostravě

Tato oblast, která tvoří typické jižní panorama Ostravy, je tvořena třemi na sebe navazujícími celky - dolem Hlubina, koksovnou a vysokopecním provozem Vítkovických železáren. Od roku 2002 se tato oblast může pyšnit Národní kulturní památkou. Od srpna roku 2007 je Dolní oblast Vítkovic zpřístupněna také veřejnosti a to vždy v letní sezóně. Celá památka má společně s hornickým muzeem Lanek a Dolem Michal velkou šanci na zápis do seznamu světového dědictví UNESCO jako součást průmyslového dědictví Ostravy. Do roku 2014 bude v prostoru vysoké pece číslo 1 vybudován technický skanzen. V prostoru pece 4 a 6 vznikne univerzitní centrum a zbytek bude částečně přeměněn v městské centrum a částečně zalesněn. Celý projekt financovaný z rozpočtu Vítkovice a.s., Moravskoslezského kraje a prostředků EU vyjde na 12 až 14 miliard korun.

Bohužel není dodnes zcela jasné, kdy a jestli vůbec se podaří pro návštěvníky zpřístupnit celý technologický komplex zahrnující nejen vysoké pece, ale i přilehlý důl Hlubina a nejmenší koksovou baterii, která sloužila výhradně pro provoz pece číslo 1. Problém klasicky spočívá ve vlastnických vztazích. Důl Hlubina totiž patří státnímu podniku Diamo, který je sice pokračovatelem Československého uranového průmyslu, ale nedisponuje takovými prostředky, jako společnost Vítkovice, a. s., která investicí do této technické památky nejen plní svou zákonnou povinnost, ale také dává najevo, že si váží svých vlastních historických kořenů.⁴⁹

Značení k této atraktivitě není vůbec dořešeno. Stále chybí dostatečné orientační navádění, aby se k technické památce návštěvníci snadno dopravili, a to nejen autem ale také městskou hromadnou dopravou. Na dálnici D1 turisty informují o této technické památce návěsti, které jsou instalovány z obou směrů dálnice přibližně na 354 km směrem na Bohumín a směrem na Lipník nad Bečvou. Avšak ani ty nejsou schopny detailně motoristy navést k cíli. Na silnicích však není k vidění jediná značka, která by naváděla návštěvníky k cíli.

3.4 Komparace současného stavu se skutečně odsouhlasenými opatřeními

Výsledky, které jsem zjišťovala na základě sběru dat v terénu, jsou porovnány se skutečně odsouhlasenými opatřeními poskytnutým zaměstnancem silničního správního úřadu MMO. V dalších podkapitolách jsou rozebírány vybrané atraktivity a volnočasové

⁴⁹ Zdroj: Portál Cestovatel, 2010. Dostupné na WWW: <http://www.cestovatel.cz/clanky/dolni-oblast-vitkovic-exkurze-do-oceloveho-mesta/>, (cit. 15.3. 2010).

areály v Ostravě, a to především z hlediska turisticky významnějších a navštěvovanějších míst.⁵⁰

3.4.1 Areál MINIUNI Ostrava

U atraktivity Areál MINIUNI nejsou zjištěna žádná jiná značení, která by nebyla projednána se silničním správním úřadem MMO. V příslušných materiálech místně příslušného správního úřadu je Areál zaznamenán na devíti lokalitách v centru Ostravy. Bohužel jedno umístění, a to na Sokolské třídě před Radnicí, nesouhlasí. V materiálech z roku 2004 byla instalace cedule provedena, nyní již na daném místě umístěna není.

3.4.2 Slezskoostravský hrad v Ostravě

I v případě značení ke Slezskoostravskému hradu nejsou zaznamenány žádné jiné cedule, které by nebyly projednány a následně s místně příslušným správním úřadem schváleny. Návštěvníky navádí k cíli téměř šestnáct cedulí, všechny jsou instalovány v jednotné barvě tzv. hnědé cedule. Pokud však jde o návěsti, ty bohužel turisté na pozemních komunikacích nespátří žádné.

Jediný problém, který je spojen s touto atraktivitou, je chybné umístění jedné cedule na samostatném sloupku k hradu. Jedná se však jen o chybu technického parametru. Cedula se nachází na ulici Českobratrské, ze směru od Husova sadu, před křižovatkou s ul. Sokolská třída. Značení k hradu je instalováno na samostatném sloupku spolu s dalšími čtyřmi cedulemi. Avšak cedula označující Slezskoostravský hrad je zcela dole a směr šipky, kterým ukazuje je rovně, což je podle Zásad pro umístování dopravního značení TP- 65 špatně. V příloze č. 14 se lze přesvědčit o chybném umístění.⁵¹

3.4.3 Bonver Aréna Ostrava

Jednou ze sportovních a kulturních hal v Ostravě je i Bonver Aréna. Značení k této hale je umístěno na šesti místech, z nich jsou všechna oficiálně schválena v materiálech silničního správního úřadu MMO.

Důležité je však zmínit, že i přesto, že je již změněn název haly, orientační značení nadále zůstává pod bývalým názvem Čas Aréna, což může některým návštěvníkům

⁵⁰ Příloha č. 21 vykazuje mapu města Ostravy, ve které je zaznamenáno konkrétní umístění orientačních značek významných atraktivit a volnočasových areálů na území města.

⁵¹ Směrování dopravních značek, dle Zásad TP- 65, je shora v pořadí: rovně- vlevo- vpravo.

při hledání cíle činit problémy. Internetové stránky odkazující na Bonver Arénu se zmiňují jen o tom, že se jedná o bývalou halu Taran, nikoli Čas Arénu, proto lidé, kteří hledají tuto halu, mohou mít při sledování orientačních značek potíže. Pokud však jde o změnu názvu tohoto značení, vedení města se od této problematiky distancovalo, celkově upustilo od řešení a provedení nových změn.

3.4.4 ČEZ Aréna v Ostravě

ČEZ Aréna, dříve známá pod názvem „Palác kultury a sportu“, představuje multifunkční halu v Ostravě, která měla a má dodnes velký význam. Proto také orientační značení k tomuto cíli najdou návštěvníci většinou v černobílé podobě (považované za významný místní cíl). Míst pro umístění černobílých cedulí je přibližně 27 a lze říci, že všechny lokality pro jejich instalaci jsou projednány s odborem dopravy. V Ostravě žádné, „načerno“ nainstalované naváděcí cedule nejsou.

3.4.5 ZOO Ostrava

Jak už bylo řečeno v předcházející kapitole, cíl ZOO je instalován a uváděn jednak v černobílé podobě, ale i v hnědých cedulích. Informace o jejich umístění však nejsou na příslušném silničním správním úřadu MMO zcela shodné s podklady získanými v terénu. Jedná se o tři cedule, které nejsou v materiálech úřadu zaznamenány;

- ul. Keltičkova křižována s ul. Michálkovickou- zde vypadá cedule zcela nová,
- ul. Čs. Armády a to směrem od Rychvaldu ve Slezské Ostravě,
- smyčka trolejbusů na Náměstí Republiky.

Jediná značka, která by mohla být vyměněna za novou, je na ulici Rudná před odbočkou na ulici Fryštátskou. Zde se nachází značka stará, malá a značně již zrezivělá.

3.4.6 Hornické muzeum OKD

Jediná atraktivita v Ostravě, která má značení instalováno na pozemních komunikacích načerno, je právě Hornické muzeum Landek. Orientační značení cíle Hornické muzeum Landek nebylo s MMO ani s nikým jiným (OK., a.s., popř. projektanti) projednáno, což znamená, že hnědé cedule, které mohou návštěvníci na silnicích vidět, jsou bohužel instalovány „načerno“. Na silnicích má muzeum nainstalováno celkem 14 ks, tzv. hnědých cedulí, toto číslo však nemusí být konečné. Co se týče návěstí, dvě z šesti jsou umístěny

na dálnici D1, ty však byly nainstalovány Agenturou CzechTourism po projednání se zástupci MK ČR, Ředitelstvím silnic a dálnic ČR a Ministerstvem dopravy a spojů ČR. Ostatní čtyři návěsti však už nikde zaznamenány a projednány nejsou. Vedení Hornického muzea se tedy může pyšnit značením, které není zaneseno do plánů odboru dopravy MMO a zatím to vypadá, že ani v nejbližší době není zájem o napravení tohoto problému.

3.4.7 Důl Michal v Ostravě

Značení je k této památce zajištěno velmi precizně. Podklady uložené na příslušném správním úřadu MMO jsou porovnány se získanými informacemi v terénu. Z tohoto vyplynula skutečnost, že dvě návěsti a to konkrétně na ulici Plzeňská, před odbočkou na ulici Horní a na ulici Rudná ve směru do Ostravy (přibližně v okolí Radvanic a Bartovic) se neshodují s informacemi uvedenými ve schválených materiálech odboru dopravy. V nich tyto návěsti zaznamenány nebyly. Může to být způsobeno tím, že se instalovaly později než ostatní návěsti, popř. byly zakresleny v jiných podkladech, které jsem však už neměla možnost zhlédnout anebo jsou bohužel instalovány načerno.

V terénu je také zjištěn menší technický nedostatek, a to, že cedule typu IS 24b, která je instalována na ulici Orlovská před odbočkou na ulici Vrbická, je přetočena na opačný směr (Petrvald, Bohumín), než kterým směrem má ukazovat (směr Slezská Ostrava).

3.4.8 Dolní oblast Vítkovic v Ostravě

Jak už bylo řečeno výše, značení k této atraktivitě není vůbec dořešeno. Vlastníci atraktivity, kterými jsou jednak Vítkovice, a.s. a státní podnik Diamo, jemuž patří Důl Hlubina, se zatím odboru dopravy MMO s případnými návrhy na řešení problematiky orientačního značení nevyjádřili. Ani v budoucnu se nezdá, že by se začalo něco dít. Kromě návěsti, kterou turisté vidí na dálnici D1, a to z obou směrů do Ostravy, žádné jiné značení k této atraktivitě není.

4 Návrhy a opatření ke zlepšení značení ve městě

4.1 Dotazníkové šetření

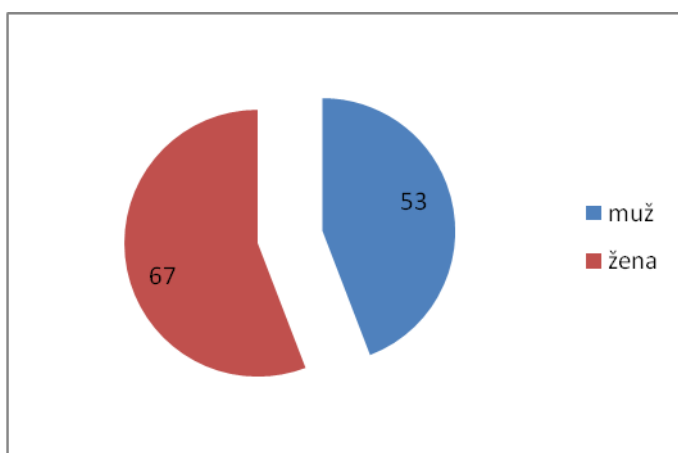
V rámci diplomové práce jsem provedla šetření o tom, jak jsou návštěvníci města spokojeni se současným orientačním značením atraktivit a volnočasových areálů v Ostravě. Vypracovala jsem dotazník, ve kterém se jednak turisté, ale i občané města Ostravy mohli vyjádřit k součnému stavu orientačního značení, tzv. hnědých cedulí, zda se podle nich řídí, kde by uvítali doplnění stávajícího stavu, apod. V dotazníku se také okrajově dotýkám oblasti městských informačních center a pokrytí jejich služeb nejen pro turisty.⁵²

Výsledky, které jsem na základě dotazníkového šetření zjistila, mi slouží spolu s informacemi zjištěnými v terénu jako podklady pro návržení opatření zlepšení současného stavu orientačního značení a zajištění tak zvýšení návštěvnosti do Ostravy - do města, které se uchází o titul Evropské hlavní město kultury 2015. Současně také z dotazníku vyhodnocuji služby městských informačních center v Ostravě a v níže uvedeném textu navrhuji opatření pro zkvalitnění služeb, nejen v oblasti cestovního ruchu, ale pro veřejnost vůbec.

Sběr dotazníků probíhal v období od 15.2.-8.3.2010. Dotazníkového šetření se zúčastnilo téměř 120 respondentů (turisté i samotní občané města), kteří vyjádřili svůj názor k dané problematice. Z celkového počtu 120 dotazovaných odpovědělo 67 žen (56%) a 53 mužů (44%), (viz graf 4.1). Ze všech respondentů jich 57% odpovědělo na otázku, zda pochází z Ostravy, kladně, 43% z Ostravy naopak nepochází (viz graf 4.2). V příloze č. 16 je obsažena věková struktura dotazovaných.

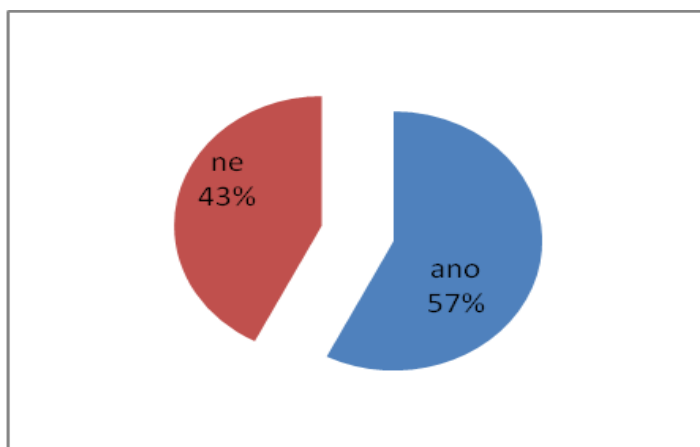
⁵² Příloha č. 15 zobrazuje dotazník spokojenosti návštěvníků s orientačním značením atraktivit a volnočasových areálů v Ostravě, (15.2.2010).

Graf 4.1 Pohlaví dotazovaných

Zdroj: vlastní zpracování, (12.3. 2010).

Graf 4.2 Vztah mezi respondenty- jsou (nejsou) občany Ostravy

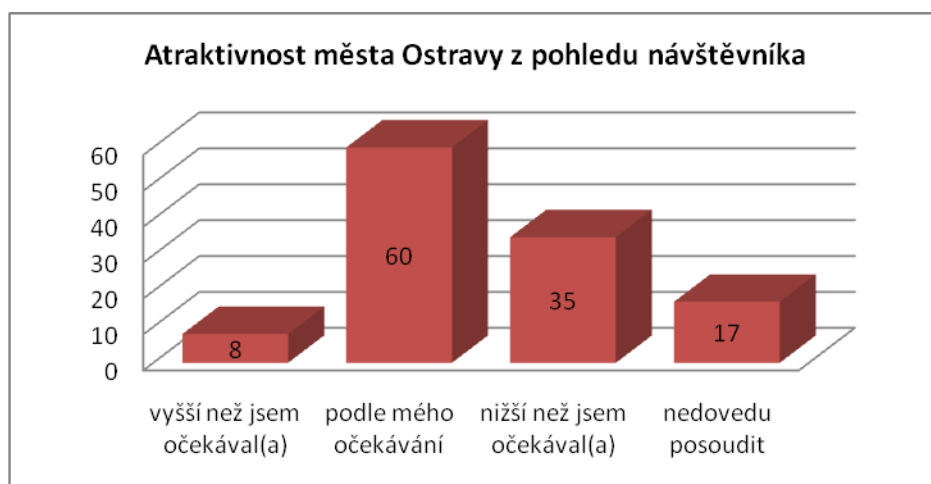

Zdroj: vlastní zpracování, (12.3. 2010).

Otázka č. 1: Jaká je podle Vás atraktivnost města Ostravy z pohledu cestovního ruchu?

Nejvíce dotazovaných na tuto otázku odpovědělo, že atraktivnost Ostravy je podle jejich očekávání, a to celých 50 % všech dotázaných. Jen osm respondentů (7 %) považuje atraktivnost města za vyšší než jejich očekávání. Naopak 35 oslovených (29 %) odpovědělo, že atraktivnost města je nižší, než očekávali. V grafu 4.3 je znázorněn přehled odpovědí první otázky z dotazníku.

Graf 4.3

Zdroj: vlastní zpracování, (12.3. 2010).

Otázka č. 2: Kolikrát už jste přijeli za atraktivitami (kulturní, sportovní, technické, apod.) do města?

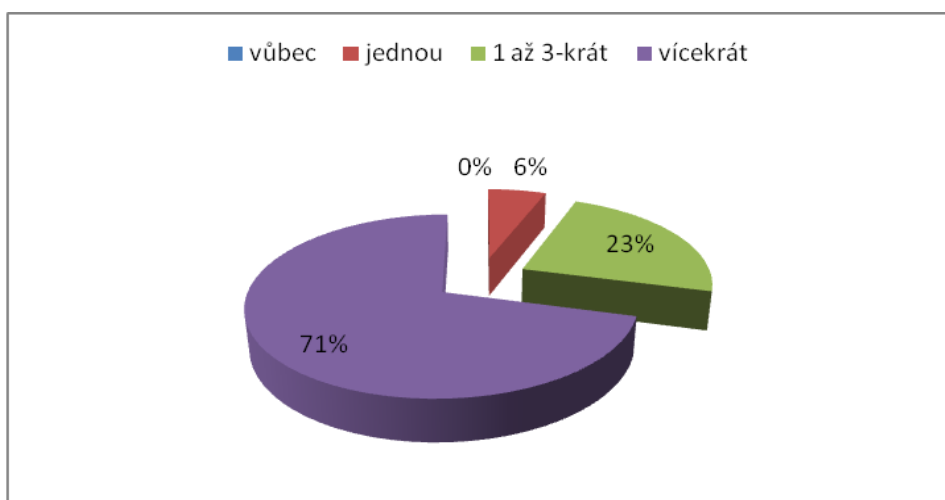
Tab. 4.1 Návštěvnost atraktivit v Ostravě

	Počet odpovědí	% dotázaných
vůbec	0	-
jednou	7	6 %
1 až 3- krát	28	23 %
vícekrát	85	71 %
Celkem	120	100 %

Zdroj: vlastní zpracování, (12.3. 2010).

Do Ostravy se víc než třikrát za atraktivitami přijelo podívat ze 120 respondentů téměř 85 návštěvníků, což odpovídá 71 % všech dotázaných, pouze jedenkrát dorazilo do města sedm turistů - 23%. Téměř všichni dotazovaní přijeli do Ostravy navštívit kulturní či turistický cíl alespoň jednou (viz tab. 4.1 a graf 4.4).

Graf 4.4

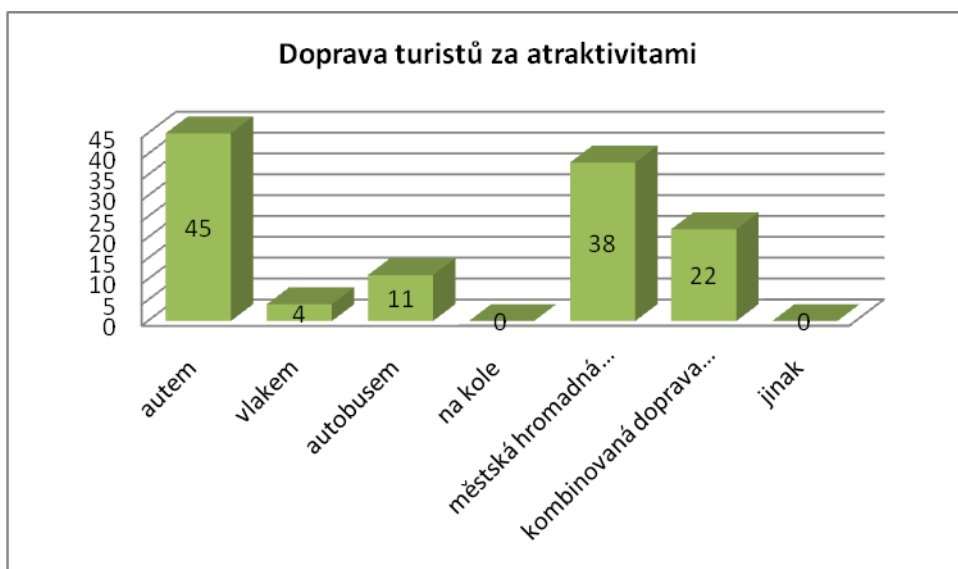

Zdroj: vlastní zpracování, (12.3. 2010).

Otázka č. 3: Jakým motorovým prostředkem jste za danou atraktivitou do Ostravy přijeli?

V této otázce si respondenti mohli vybrat jen jednu odpověď. Jejich nejčastější odpovědí, jak se za atraktivitami a volnočasovými areály v Ostravě dostanou, je autem, hned za automobilem je druhou nejčastější odpovědí kombinovaná doprava, kdy se za svými cíli návštěvníci dopravují kombinací vlakem, autobusem, či MHD (viz graf 4.5).

Graf 4.5

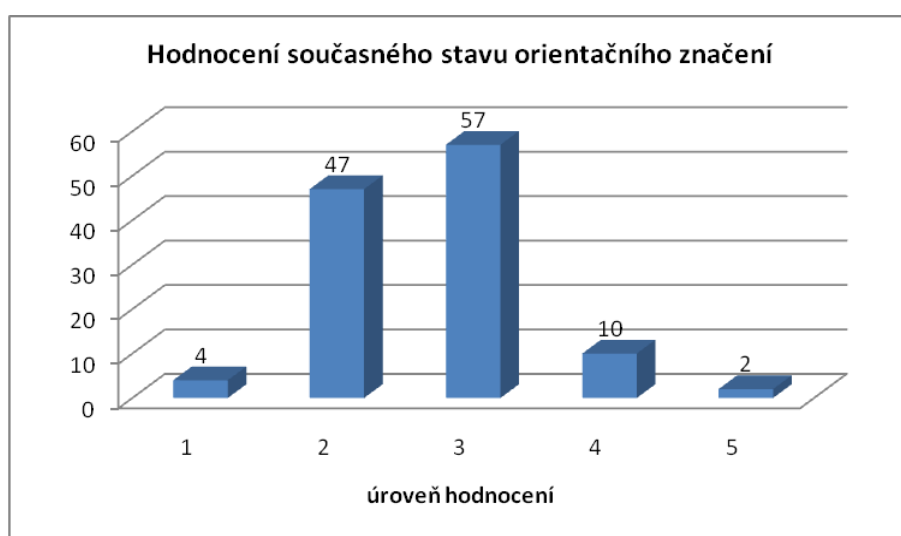

Zdroj: vlastní zpracování, (12.3. 2010).

Otázka č. 4: Na jaké úrovni v Ostravě hodnotíte stávající systém orientačního značení atraktivit a volnočasových areálů, tzv. hnědé cedule?

Na základě této otázky mohli dotazovaní ohodnotit současný stav systému orientačního značení stylem 1- nejlepší, 5- nejhorší. 57 všech dotázaných pokládá systém značení v Ostravě za průměrný, o něco málo lepší úroveň považuje 47 respondentů. Jednalo se o dvě nejčastější odpovědi, na které respondenti odpovídali. Pouze 2 dotazovaní reagovali nespokojeností se současným stavem tzv. hnědých cedulí a 4 naopak maximální spokojeností (viz graf. 4.6).

Graf 4.6

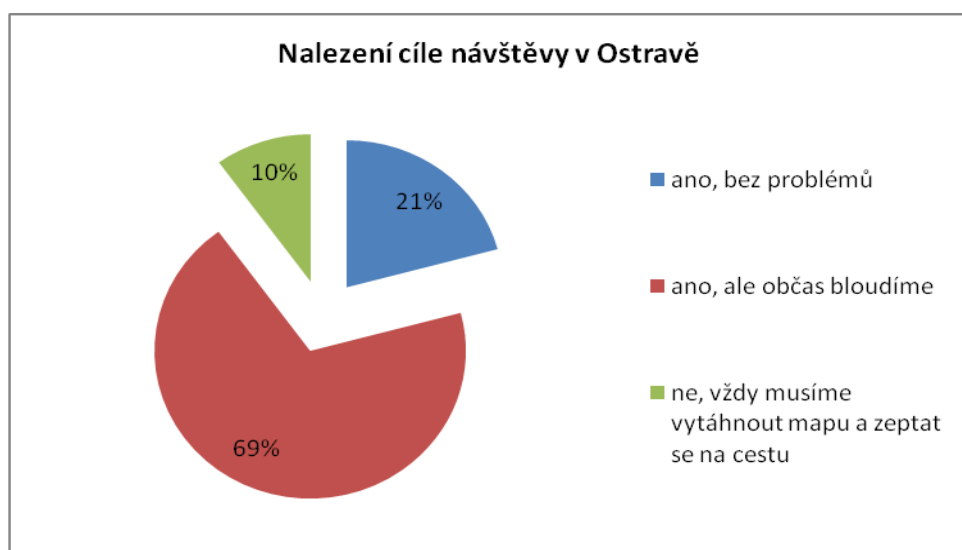

Zdroj: vlastní zpracování, (13.3. 2010).

Otázka č. 5: Našli jste, podle orientačního značení, vždy cíl Vaší návštěvy?

Přes 80 dotázaných se k této otázce vyjádřilo, že cíl návštěvy podle orientačního značení najdou, ale s občasným blouděním, celkem 69 % ze všech dotázaných. 25 respondentů z celkového počtu 120 nalezne cíl bez problémů, což odpovídá 21% a 12 návštěvníků (10 %) atraktivitu nalezne jen díky mapě, popř. časté pomoci a navedení místních obyvatelů. V grafu 4.7 lze vidět přehled odpovědí návštěvníků atraktivit v procentech.

Graf 4.7

Zdroj: vlastní zpracování, (13.3. 2010).

Otázka č. 6: Orientujete se v Ostravě podle tzv. hnědých cedulí při vyhledávání kulturních či turistických cílů?

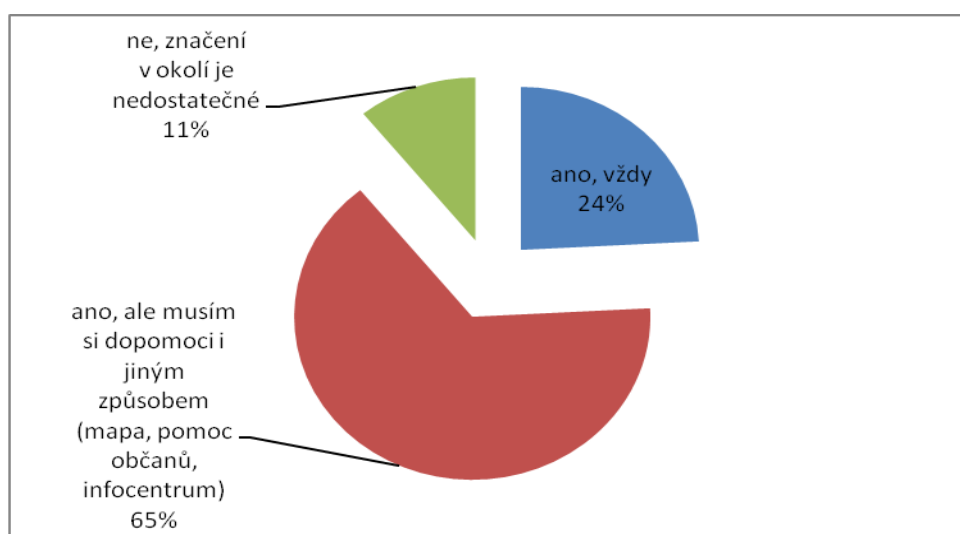
Z celkového počtu 120 dotázaných se více jak polovina (65 %) orientuje podle tzv. hnědých cedulí, ale spolu s nimi si musí při vyhledávání cílů na pozemních komunikacích dopomoci i jiným způsobem (např. mapa, navigace, pomoc občanů, infocentrum). 29 respondentů, což odpovídá 24 %, odpovědělo, že se podle hnědých cedulí orientují vždy. Pouze 13 dotázaných se domnívá, že je značení v Ostravě nedostatečné, což představuje 11 % z celku. Odpovědi na otázku č. 6 jsou přehledně zpracovány v tab. 4.2 a grafu 4.8.

Tab. 4.2 Orientace dotázaných podle hnědých cedulí

	Počet odpovědí	% dotázaných
ano, vždy	29	24%
ano, ale musím si dopomoci i jiným způsobem (mapa, pomoc občanů, infocentrum)	78	65%
ne, značení v okolí je nedostatečné	13	11%

Zdroj: vlastní zpracování, (13.3. 2010).

Graf 4.8

Zdroj: vlastní zpracování, (13.3. 2010).

Otázka č. 7: Setkali jste se s lepším navigačním systémem atraktivit (ZOO, hrad, muzeum) a volnočasových areálů jinde než v Ostravě?

V této otázce 73 dotazovaných (61%) odpovědělo, že jinde lepší značení nevidělo. Naopak 47 respondentů představujících 39 % všech dotázaných se již s lepším a přehlednějším navigačním systémem k jednotlivým atraktivitám a volnočasovým areálům setkala. Na otázku č. 7, pokud dotazovaný odpověděl kladně, pokračoval *otázkou č. 8*, ve které měl zmínit město, v němž je podle něj dokonalejší navigační k turistickým cílům. Dotazovaní z pravidla uváděli města jako; Praha (24- krát), Brno (8- krát), Olomouc (4- krát), Zlín (3- krát), ale zmiňovali také evropské metropole; Linz, Salzburg, Pasov, Londýn, Mnichov, Vídeň (3- krát).

Otázka č. 9: Na kterých místech v Ostravě byste, pro lepší orientaci, uvítali doplnění navigační k jednotlivým atraktivitám a volnočasovým areálům?

Tato otázka byla položena jako otevřená, dotazovaní tedy měli možnost na základě svých zkušeností, svého vlastního uvážení odpovídat, kde, na kterých místech by si představovali značení doplnit. Mezi nejčastější odpovědi lze zařadit:

- doplnit značení u všech nádraží (55- krát),
- doplnit značení u všech významných křižovatek v Ostravě (např. Nová Ves Vodárna, u Mostu M. Sýkory, křižovatka na ul. Muglinovské × s ul. Sokolská

třída, ul. Rudná × ul. Frýdecká, ul. Českobratrská × ul. Sokolská třída, ul. Nádražní × ul. Mariánskohorská, ul. Rudná × Závodní),

- zajistit značení na hlavních tazích směrem do města, doplnit cedule na dálnici D1,
- instalovat orientační značení na autobusovém nádraží ÚAN, na Frýdlantských mostech.

Otázka č. 10: Zdá se Vám systém orientačního značení atraktivit a volnočasových areálů v Ostravě přehledný?

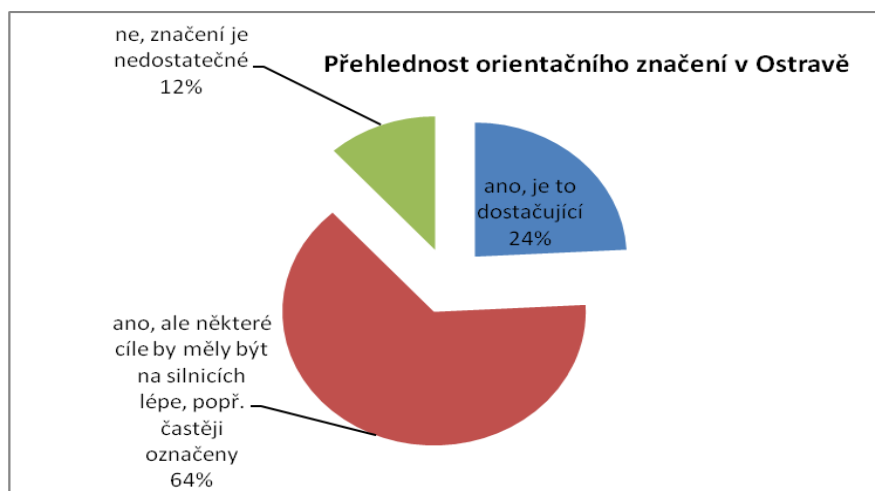
Tab. 4.3 Přehlednost systému orientačního značení v Ostravě

	Počet odpovědí	% odpovědí
ano, je to dostačující	29	24
ano, ale některé cíle by měly být na silnicích lépe, popř. častěji označeny	77	64
ne, značení je nedostatečné	14	12

Zdroj: vlastní zpracování, (14.3. 2010).

V tabulce 4.3 je vidět, zda považují respondenti systém orientačního značení v Ostravě za přehledný. Podle 77 dotázaných z celkového počtu 120 (64 %) považuje systém za přehledný, ale s tím, že by měly být cíle na silnicích lépe, popř. častěji označeny. 12 % je přesvědčeno, že je značení v Ostravě zcela nedostatečné a 24 % považuje naopak systém navádění za dostačující. Pro přehlednost je vytvořený graf 4.9.

Graf 4.9

Zdroj: vlastní zpracování, (14.3. 2010).

Otázka č. 11: Na základě přehledu ohodnoťte příslušné cíle, jak jste se současným naváděním orientačního značení k těmto místům spokojeni.

V této otázce se dotazovaní zamýšleli, zda se k jednotlivým cílům dopraví bez problémů. Měli za úkol ohodnotit orientační značení stylem 1- nejlepší 5- nejhorší k těmto atraktivitám. Z přílohy č. 17 je patrné, jak respondenti dané cíle hodnotili. Pokud nějaké cíle neznali, dostali možnost je vynechat.

První z cílů, který mohli oslovení ohodnotit, bylo ZOO Ostrava. Ke značení ZOO se vyjádřilo z celkového počtu 120 celkem 97 % respondentů. Už na první pohled je zřejmé, že s orientačním značením k ZOO je velmi spokojeno téměř 55 % ze 116 dotázaných, 34 % spokojeno je a pouze 2 % z celku odpovědělo, že spokojeno není vůbec.

51 % všech dotázaných je přesvědčeno, že značení hornického muzea Landek je instalováno velmi dobře; pouhé 1 % je se značením nespokojeno.

Pokud jde o ČEZ Arénu, tak polovina z celkového počtu 108 oslovených vyjádřila tu nejvyšší spokojenost s naváděním na pozemních komunikacích, úroveň hodnocení 4 a 5 neoznačil nikdo.

Další atraktivitu, kterou respondenti mohli ohodnotit, byla hala ČAS Aréna. Vyjádřilo se k ní celkem 99 dotázaných z celkového počtu 120. Nejvyšší podíl oslovených, 41 % se přiklonilo k průměrnému navedení tohoto cíle. Jen 9 % z 99 oslovených je se značením spokojeno velmi a stejné procento není spokojeno vůbec.

Značení navádějící ke Slezskoostravskému hradu hodnotilo z celkového počtu 120 celkem 118 respondentů. Většina z těch, co odpověděla- 43 % souhlasí s úrovní značení 2 tedy se standardní spokojeností, 22 % nevidí ve značení nedostatky žádné, pouhých 6 % odpovědělo, že je s naváděním k hradu nespokojeno a naopak žádný z dotázaných se nevyjádřil k tomu, že by bylo značení k hradu nedostatečné.

Další orientační značení, které respondenti mohli ohodnotit, bylo navádění k Areálu MINIUNI. V tomto případě ze 106 vyjádření bylo celkem 43 % s naváděním spokojeno, pouhých 10 % se domnívá, že jsou cedule k Areálu MINIUNI instalovány na špatné úrovni.

Orientační cedule k Divadlu Antonína Dvořáka ohodnotilo celkem 90 respondentů. Nejvíce z dotazovaných (43 %) považuje značení za uspokojující a je tedy spokojeno, 6 % z těch co značení k divadlu hodnotili, je s naváděním nespokojeno.

Technickou památku Dolní oblast Vítkovic hodnotilo ze 120 respondentů celkem 100 dotázaných. Jak už bylo řečeno výše, památka nemá v současnosti značení zajištěno vůbec, proto tomu také odpovídá nespokojenost respondentů. Téměř 53 % uvádí, že je navádění k cíli nedostatečné, 43 % hodnotí značení za velmi nedostatečné.

Mezi další technickou památku, u které si respondenti mohli orientační cedule ohodnotit, je Důl Michal. Z 88 dotazovaných je 37 % přesvědčeno, že je značení k dolu neuspokojující, za průměrné jej považuje 28 % dotázaných a spokojeno velmi je pouhých 6 % z celkového počtu těch, co atraktivitu hodnotili.

Dotazovaní se mohli vyjádřit také ke značení kulturního cíle Ostravské muzeum. Ohodnotilo jej celkem 87 respondentů, což odpovídá přibližně 72 % ze všech dotázaných. Z tohoto počtu se 41 % domnívá, že je značení dostačující, 16 % je se značením k muzeu spokojeno velmi, naopak žádný nepovažuje značení za nedostatečné.

Dalším kulturním cílem, který turisté mohou navštívit v centru města, je Galerie umění. Spokojenost s jejím orientačním značením ohodnotilo celkem 70 dotázaných. Nejvíce z nich celých 37 % odpovědělo, že je se značením spokojeno standardně, 18 % je spokojeno velmi a 13 % odpovědělo, že značení považuje za nedostatečné.

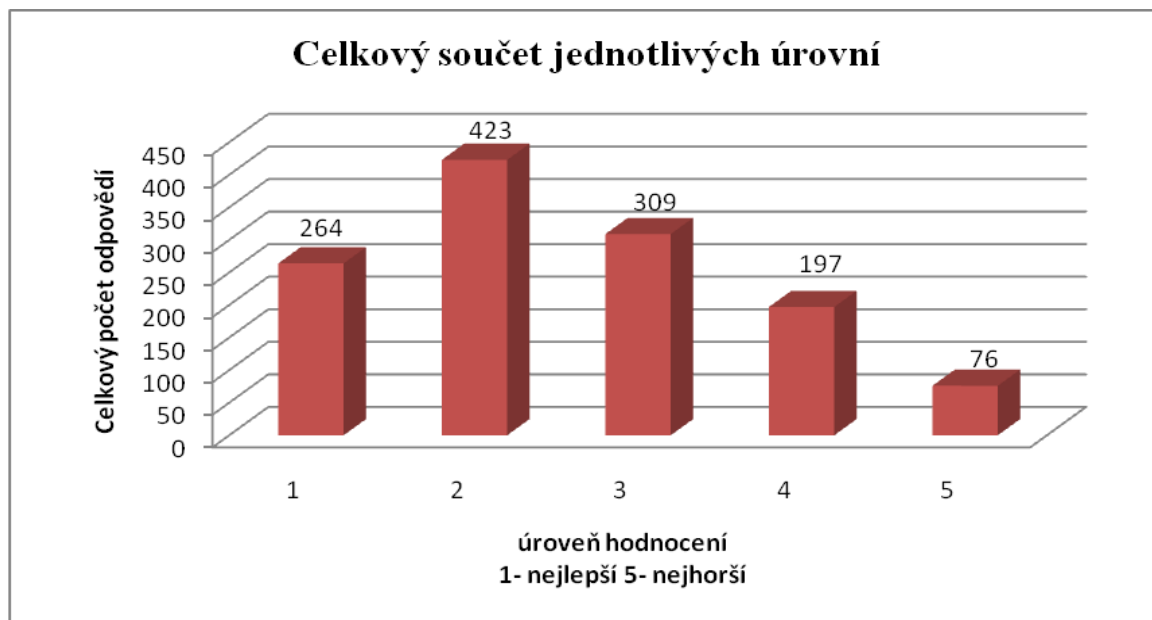
Fotbaloví fanoušci, pokud nějakí byli, se mohli vyjádřit ke značení Stadionu Bazaly ve Slezské Ostravě. 88 všech respondentů, co úroveň značení ohodnotilo, je téměř 42 % s naváděním spokojeno, 30 % je spokojeno velmi, pouhý jeden dotázaný uvedl, že se mu jeví značení za velmi nedostatečné.

I v případě směrového značení k Lázním Klimkovice se dotazovaní také mohli vyjádřit. Přístup k lázním hodnotilo 74 % ze 120 všech respondentů, z nichž 42 % značení k cíli považuje za průměrné. Pouhá 4 % se domnívají, že je se značením velmi spokojeno a 6 % je naopak nespokojeno vůbec. V příloze č. 18 jsou k dispozici přehledné grafy vybraných atraktivit, které mohli respondenti ohodnotit.

Pokud bychom chtěli vidět, jak vyšlo hodnocení respondentů se značením celkově, bez ohledu na jednotlivé atraktivity a volnočasové areály, lze se v grafu 4.10 přesvědčit

o tom, že úroveň 2 a 3 výrazně převažují v ohodnocování směrového značení atraktivit a areálů v Ostravě. Návštěvníci jsou s orientačním značením spokojeni, s tím, že spokojenost mírně přechází ve spokojenost průměrnou.

Graf 4.10

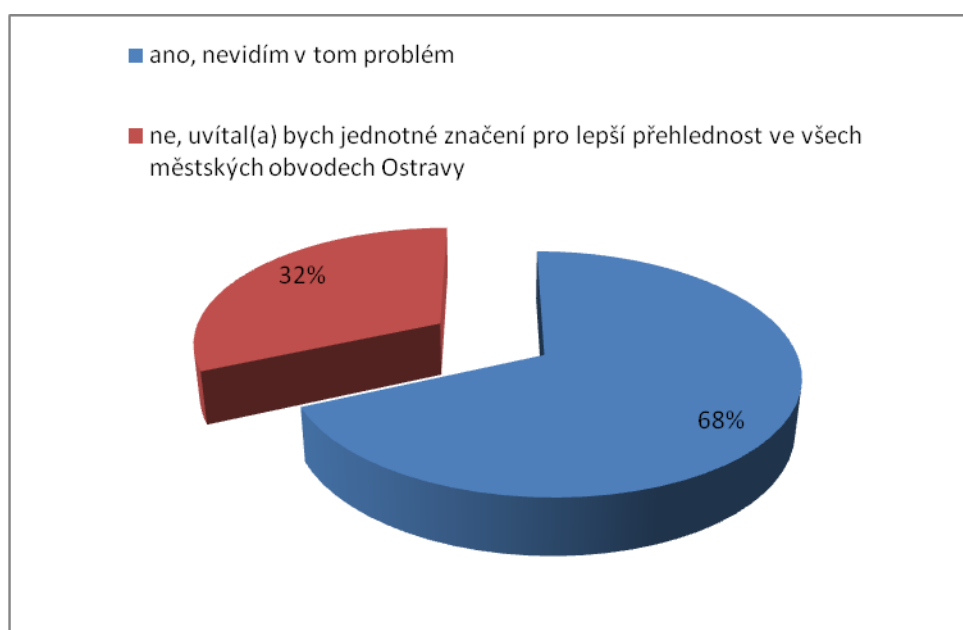

Zdroj: vlastní zpracování, (14.3. 2010).

Otázka č. 12: Vyhovuje Vám rozdílný systém navádění (jiná barva, rozměry) v jednotlivých městských obvodech k areálům, atraktivitám a vůbec ke komunálním cílům (např. městské úřady, městská policie, pošta, úřad práce, okresní soud, apod.)?

Rozdílný systém navádění v jednotlivých městských obvodech v případě komunálních cílů vyhovuje 82 dotázaných, což představuje celkem 68 % ze 120 oslovených, naopak 38 respondentů (32 %) vyjádřilo názor, že by raději uvítali jednotné značení pro lepší přehlednost a to ve všech částech Ostravy (viz graf 4.11).

Graf 4.11

Zdroj: vlastní zpracování, (16. března 2010).

Otázka č. 13: Odkud především získáváte informace o kulturních a turistických cílech v Ostravě?

U této otázky měli respondenti na výběr hned z několika možností, z nichž mohli vyznačit více jak jednu odpověď. V příloze č. 19 je ke zhlédnutí graf, který ukazuje, jak respondenti na otázku odpovídali. Nejvíce dotázaných se o ostravských atraktivitách a volnočasových areálech dozvídá díky internetu, hned za ním je na druhém místě získávání informací od příbuzných, známých, apod. Nejméně však dotazovaní sledují informace z článků v tisku, brožur a jiných publikací a také z propagačních materiálů cestovních kanceláří.

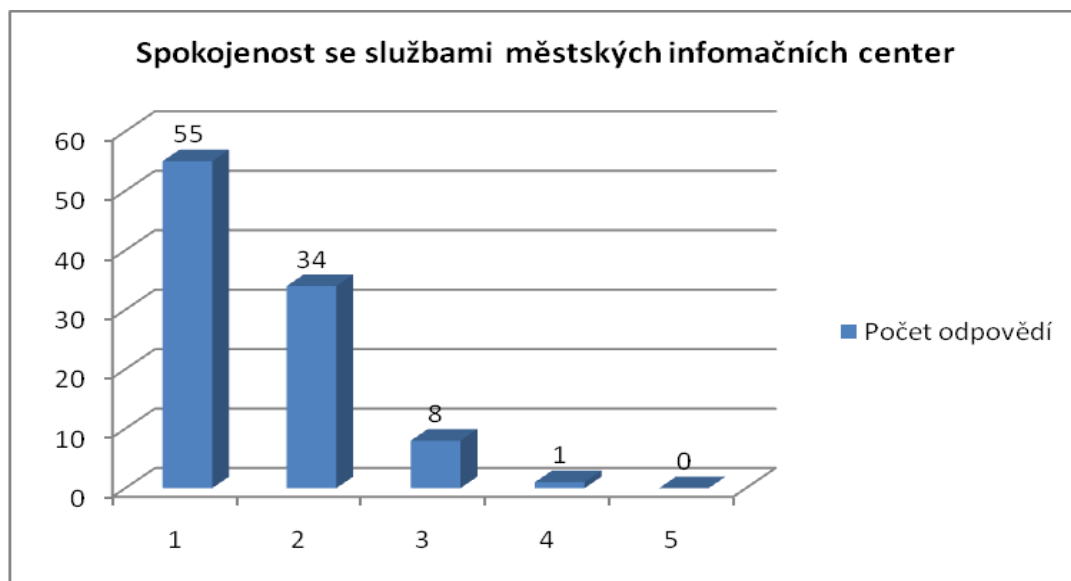
Otázka č. 14: Navštívili jste v Ostravě městské informační centrum?

Je třeba zmínit, že i městská informační centra jsou důležitým nástrojem cestovního ruchu, stejně tak jako orientační dopravní značky, které navádí motoristy k cíli. V případě, že respondent v informačním centru nebyl, přechází na otázku č. 16. Více jak polovina ze 120 dotázaných již informační centra v Ostravě navštívila, což odpovídá 82 %, naopak 18 % jich žádné informační centrum v Ostravě nenavštívilo.

Otázka č. 15: Jak jste byli spokojeni se službami městského informačního centra?

Dotazovaní hodnotili služby informačních center známkami 1- nejlepší 5- nejhorší. 55 dotázaných je se službami center v Ostravě spokojeno velmi, 34 dotázaných je jen spokojeno. Na tuto otázku odpověděl pouhý jeden respondent negativně. Výsledky odpovědí můžeme vidět v grafu 4.12.

Graf 4.12

Zdroj: vlastní zpracování, (18. března 2010).

Otázka č. 16: Ohodnoťte, prosím, personál městského informačního centra.

I v této otázce hodnotili respondenti stejným způsobem jako v předcházející otázce. V příloze č. 20 lze vidět přehledný graf, jak jsou návštěvníci informačních center v Ostravě s personálem spokojeni. Kromě rychlosti personálu, skončily všechny ostatní vlastnosti na prvním místě, rychlost se podle hodnocení respondentů umístila na místě druhém, tedy se spokojeností. Velmi spokojeni jsou se schopností poradit, s celkovým vystupováním personálu a v neposlední řadě i s odborností, kterou disponují. Pouze jeden návštěvník není s rychlostí spokojen vůbec, ohodnotil ji úrovní 5. Ostatní vlastnosti personálu touto úrovní označeny nebyly.

4.1.1 Závěr dotazníkového šetření

Na základě výsledků, které jsem zaznamenala vyhodnocením dotazníkového šetření, jsem došla k závěru, že orientační značení atraktivit a volnočasových areálů v Ostravě je jak z pohledu návštěvníka tak občana města považováno za průměrné. Návštěvnost Ostravy

je celkem vysoká, přes 70 % všech sem zavítá víc než třikrát. Už proto by návštěvníkům měla být zajištěna možnost dojet za příslušným kulturním či turistickým cílem snadno a rychle.

Orientační značení je v současnosti na takové úrovni, že turisté atraktivitu většinou najdou, ale s tím, že občas zabloudí, popř. se řídí při vyhledávání cílů jiným způsobem (navigací, mapou) a to je právě dáno nedokonalostí celého naváděcího systému orientačního značení v Ostravě. Nemůžeme říci, že se návštěvníci podle hnědých cedulí neorientují, ale bohužel, značení není na takové úrovni, aby se spoléhali výhradně jen na toto značení. Více jak polovina dotázaných je také přesvědčena, že i přesto, že se jim značení zdá přehledné, měly by být na silnicích některé cíle lépe, popř. častěji označeny. Co se týká vybraných atraktivit a volnočasových areálů, nejlépe jsou jejich návštěvníci spokojeni se značením ZOO Ostrava, s ČEZ Arénou, přidává se k nim také Hornické muzeum Landek, Slezskostravský hrad, Divadlo Antonína Dvořáka (jako komunální cíl) a Areál MINIUNI, které už mají o něco málo horší konečný výsledek spokojenosti návštěvníků s naváděním. Na druhou stranu jsou podle výsledků z dotazníků na nedostatečné úrovni značení technických atraktivit Dolní oblast Vítkovic, Důl Michal a přidávají se k nim také Lázně Klimkovice. Z výsledků získaných z dotazníkového šetření vyplývá, že hypotéza č. 1, která byla stanovena v úvodu, nelze ani potvrdit, ale ani vyvrátit.

Ze šetření nám také vyplynula odpověď na otázku, zda označovat cíle jednotným způsobem v městských obvodech Ostravy, nebo je nechat tak jak jsou, tedy s rozdílnými parametry a barevným sladěním (ulic, atraktivit, komunálních cílů, apod.). Přes 65 % oslovených je přesvědčeno, že jim rozdílný systém navádění v jednotlivých městských částech nevadí a nepovažují to za problém.

Návštěvníci, kteří přijíždějí za kulturou, turistikou či sportem do Ostravy, se snaží získat informace o příslušných cílech především z internetu a také od svých příbuzných a známých. Měli možnost také uvést, zda již navštívili městské informační centrum. Většina z nich jej navštívila a byla se službami personálu maximálně spokojena.

5 ZÁVĚR

V Ostravě není značení atraktivit a volnočasových areálů na takové úrovni, jak by si motoristé, směřující k vybranému cíli, zcela představovali. Stále chybí na některých místech v Ostravě značení, které by jim hledání kulturních či turistických atraktivit usnadnilo. Podle výsledků z dotazníkového šetření spolu s výsledky získanými z terénu jsem se snažila určit několik návrhů a opatření, jak by se současný stav orientačního značení mohl zlepšit, a díky kterému by se také měla zajistit vyšší spokojenost návštěvníků směřujících do města. Kromě toho by také mělo být zajištěno zvýšení samotné atraktivity města z pohledu turistů a vůbec image regionu.

Cílem práce bylo představit návrh ke zlepšení současného stavu orientačního značení v Ostravě, zanalyzovat systém orientačního značení, tzv. hnědé cedule, které označují volnočasové areály a atraktivity v Ostravě a kompletně zhodnotit situaci ve městě. Druhotnými cíli byla snaha vytvořit opatření ke zvýšení návštěvnosti v Ostravě a přiblížit příslušné technické předpisy a legislativu v oblasti značení kulturních a turistických cílů ve městě.

Problémy zjištěné při analýze v terénu

Dospěla jsem k důležitým zjištěním, a to, že orientační značení k technické atraktivitě Dolní oblast Vítkovic není stále vůbec zajištěno. Je to škoda, jelikož i přesto, že je muzeum zpřístupněno již od roku 2007 široké veřejnosti, nejsou žádné podněty ze strany majitelů muzea k tomu, aby došlo k nápravě definovaného problému. Podle dotazníkového šetření je značení k technické památce ve Vítkovicích nedostatečné i ze strany většiny oslovených.

Hornické muzeum Landek má zase na rozdíl od Dolní oblasti Vítkovic značení zajištěno, ale bohužel instalace je provedena načerno, bez předchozího projednání s příslušným silničním správním úřadem MMO. Značení je však pro turisty nainstalováno opravdu velmi precizně a i podle dotazníkového šetření je s ním spokojena většina respondentů.

Atraktivita ZOO Ostrava má značení provedeno také velmi důkladně. Narazila jsem jen na tři cedule, které v materiálech příslušného úřadu MMO zaznamenány nejsou. Jednak na ulici Keltičkova křižována s ul. Michálkovickou, dále na ul. Čs. Armády a to ze směru od Rychvaldu ve Slezské Ostravě a poslední neschválená cedule je na smyčce trolejbusů

na Náměstí Republiky. Turisty směřující k ZOO by mohla zmást velmi stará, malá a již značně zrezivělá cedule na ulici Rudná před odbočkou na ulici Fryštátskou (ze směru Vítkovic), kterou by motoristé mohli snadno přehlédnout, doporučuji proto její výměnu za novou, přehlednější orientační ceduli.

V případě technické památky Důl Michal jsou dvě návěsti, a to na ul. Fryštátská a na ul. Plzeňská před odbočkou na ul. Horní, které také nejsou zaznamenány v materiálech úřadu. Přetočená cedule se vyjímá na ul. Orlovská křižovaná s ul. Vrbickou, kde směr, kterým ukazuje, je opačný (směr Petřvald), než kterým ukazovat má (směr Michálkovice). I zde může dojít ke zmatení návštěvníků Dolu Michal.

V první řadě bych doporučovala nainstalovat nová směrová značení na úsecích ve městě, kde se shromažďuje větší počet lidí. *Sledujeme teď cílovou skupinu, která do města za atraktivitami dojíždí buďto vlakem, autobusem nebo MHD.* Nádraží, jakými jsou Hlavní nádraží, nádraží Střed, nádraží Vítkovice a Svinov, i zastávka Stodolní, v případě stanoviště autobusů je to autobusové nádraží ÚAN, to všechno jsou místa, pro turisty považovaná za prvotní bod, od kterého by se měli „odpíchnout“ a pokračovat směrem, který určují směrové cedule. Ty však v současnosti ani na jednom z nádraží instalovány nejsou. V případě nádraží Svinov, Hlavního nádraží, ale i letiště Mošnov jsou vybudovány prostory pro informační centra, která může turista kdykoli navštívit a informovat se o nejbližších cílech zpravidla celý týden včetně sobot a nedělí, popř. státních svátků. Domnívám se, že i přes informační centra, která na těchto místech sídlí, by měly být nainstalovány alespoň základní směrníky odkazující turisty ať už ke komunálním, kulturním nebo turistickým cílům.

Pokud jde o cílovou skupinu, která se k atraktivitám v Ostravě dopraví motorovým prostředkem, mj. nejpočetnější skupina dotazníkového šetření, tak by jim měla být zajištěna možnost sledovat cíl již od začátku příjezdu do města. Díky tomu by měly být instalovány orientační cedule na všech významných křižovatkách směrem do města. Na většině křižovatek nějaký cíl vždy objevíme, ale ne vždy ze všech směrů té konkrétní křižovatky, např. křižovatka Nová Ves Vodárna, u Mostu M. Sýkory, křižovatka na ul. Muglinovské × s ul. Sokolská třída, ul. Nádražní × ul. Mariánskohorská, ul. Rudná × ul. Frýdecká, ul. Fryštátská × ul. Těšínská, ul. Bohumínská × ul. Orlovská, ul. 17. listopadu × ul. Rudná. Naopak na některých křižovatkách, jako např. ul. 17. listopadu × ul. Opavská, nebo ul. 28. října × ul. Poděbradova lze směrové cedule významných cílů nalézt ze všech směrů přijíždějících do křižovatky. Co se týče návěstí, ty by měly být instalovány i na dálnici D1.

Turisté zde naleznou pouze návěsti informující o technické atraktivitě Dolní Vítkovice, Hornické muzeum Landek a Lázně Klimkovice. Doplnit by se mohly návěsti pro ZOO Ostrava, či Důl Michal. Pokud jde o značení k Lázním Klimkovice, tak návštěvníci tyto cedule uvidí nejdříve před Bílovcem. I zde se domnívám, že jelikož jsou lázně celorepublikově známé, značení by mělo být zajištěno alespoň pomocí návěstí na hlavních příjezdových trasách do města (ul. Opavská, ul. Rudná, ul. Místecká, ul. Plzeňská, ul. Bohumínská, ul. Mariánskohorská, ul. Hlučinská). Stejně tak bych doporučovala nainstalovat k těmto silnicím návěsti pro Slezskoostravský hrad. Hrad označují pouze hnědé cedule a návěsti by zájem turistů jistě přilákaly.

V případě sportovní haly Bonver Arény se dá říci, že i přesto, že se hala nachází na strategickém místě (blízko centra města, u vlakové zastávky Stodolní, autobusového stanoviště ÚAN či blízko vlakového nádraží Střed), značení není návštěvníkům haly příliš zviditelněno. Doporučovala bych proto na těchto strategických pozicích nainstalovat sloupky s komunálním cílem, jakým je právě Bonver Aréna, aby měli turisté stále přehled o tom, jakým směrem se mají vydat. Jestli sledujeme hledisko jejího názvu, tak mnoho lidí ji zná ještě pod starým názvem hala Tatran, popř. ČAS Aréna a cedule, které návštěvníky k hale navádí, označují stále starý název ČAS Aréna. Jelikož však došlo ke změně názvu, doporučuji i výměnu cedulí za ty s novým logem. Stálí návštěvníci značení už nepotřebují a ti noví, halu naleznou jen díky novým cedulím s názvem Bonver Aréna.

Pokud zůstaneme u motoristů, kteří si přijedou atraktivitu prohlédnout, mají možnost přijet buď přímo na parkoviště dané atraktivity, nebo zaparkovat na místech jakým je velká parkovací plocha naproti Domu kultury Vítkovic, či parkoviště přímo u obchodního centra Karolina. Doporučovala bych i zde vystavět sloupek s komunálními a turistickými cíli zároveň, aby bylo jasné, jakým směrem se mají turisté vydat.

Turistická informační centra bývají často prvním místem, do kterého návštěvník během návštěvy regionu zavítá. Představují významný a účinný nástroj cestovního ruchu. Na základě poznatků, které jsem zjistila při provádění dotazníkového šetření, jsou tyto centra v poskytování služeb na velmi vysoké úrovni, turistům se snaží maximálně vyjít vstříc, a to potvrzují i samotní návštěvníci, kteří jsou se službami, vystupováním a odborností také velmi spokojeni, proto bych zde neměla jedinou výtku týkající se informačních center na území Ostravy.

Pro řešení jsem formulovala dvě pracovní hypotézy uvedeny v úvodu práce. Na konci 4. kapitoly jsem dospěla k závěru, že hypotéza č. 1 nebyla ani potvrzena, ale ani vyvrácena. V případě hypotézy č. 2 bylo na základě výsledků z dotazníkového šetření prokázáno potvrzení hypotézy. Cíl práce byl splněn.

SEZNAM LITERATURY

a) Elektronická publikace

1. Prášil, M., ve spolupráci s ŘSD, CzT, MK ČR, MV ČR. Metodický pokyn- Označování kulturních a turistických cílů na dálnicích a silnicích (KTZ), květen 2008 [online], [cit. 15. března 2009]. Dostupný z World Wide Web: <http://www.czechtourism.cz/files/regiony/16_05_08_metodicky_pokyn_2008.pdf>.

b) Internetové zdroje

2. Oficiální stránky ČSÚ [online], 2009 [cit. 15. května]. Dostupné na World Wide Web: <[http://www.czso.cz/csu/2008edicniplan.nsf/t/22003A4870/\\$File/921108m.pdf](http://www.czso.cz/csu/2008edicniplan.nsf/t/22003A4870/$File/921108m.pdf)>.
3. Oficiální stránky *eOstrava* [online], 2010 [cit. 28. října]. Dostupné na World Wide Web: <<http://eostrava.cz/ostravske-mestske-obvody/>>.
4. Oficiální stránky *Magistrátu města Ostravy* [online], 2009 [cit. 23. Dubna 2009]. Dostupné na World Wide Web: <<http://www.ostrava.cz/jahia/Jahia/site/ostrava/ostrava/turista>>.
5. Oficiální stránky *Metodické listy Národního institutu dětí a mládeže* [online], 2009 [cit. 20. června]. Dostupné na World Wide Web: <<http://www.nidm.cz/neformalni-vzdelavani/volny-cas/metodicke-listy/metodicke-listy>>.
6. Oficiální stránky *organizačního řádu Magistrátu města Ostravy* [online], 2009 [cit. 20. dubna]. Dostupné na World Wide Web: <http://www.ostrava.cz/jahia/webdav/site/ostrava/shared/formulare/orag_rad/Organizacni-rad.doc-1.4.09.doc>.
7. Oficiální stránky *portálu Agentury CzechTourism* [online], 2009 [cit. 17. března]. Dostupné na World Wide Web: <http://www.czechtourism.cz/files/CzT/vzpravy/21_07_08_vyr_zprava_2007.pdf>.
8. Oficiální stránky *portálu Businessinfo* [online], 2009 [cit. 17. června]. Dostupné na World Wide Web: <<http://www.businessinfo.cz/cz/clanek/cestovni-ruch/ceska-centrala-cestovniho-ruchu/1000498/2549/>>.
9. Oficiální stránky *portálu CzechTourism* [online], 2009 [cit. 15. června]. Dostupné na World Wide Web: <<http://www.czechtourism.cz/?show=059006>>.
10. Oficiální stránky *projektu IPRM Ostrava- Magnet regionu* [online], 2009 [cit. 10. září]. Dostupné na World Wide Web:

- <<http://www.ostrava.cz/jahia/Jahia/site/ostrava/ostrava/podnikatel/strategickeprojekty/integrovaný-plan-rozvoje/pid/8580>>.
11. Oficiální stránky *projektu IPRM- ROP Magistrátu města Ostravy* [online], 2009 [cit. 10. září]. Dostupné na World Wide Web: <<http://www.ostrava.cz/jahia/Jahia/site/ostrava/cache/offonce/ostrava/podnikatel/strategickeprojekty/integrovanýplanrozvoje;jsessionid=8A3D21308844EF78432B131E755752A4>>.
 12. Oficiální stránky *projektů EU Magistrátu města Ostravy* [online], 2009 [cit. 30. srpna]. Dostupné na World Wide Web: <http://www.ostrava.cz/jahia/Jahia/site/ostrava/ostrava/podnikatel/programyaprojekty-eu/projekty-eu/pid/7252#7_>.
 13. Oficiální stránky *Ředitelství silnic a dálnic ČR* [online], 2009 [cit. 1. října]. Dostupné na World Wide Web: <<http://www.rsd.cz/Udrzba-komunikaci/Rozdeleni-komunikaci-a-sprava>>.
 14. Oficiální stránky *Statutu města Ostravy* [online], 2009 [cit. 20. dubna]. Dostupné na World Wide Web: <<http://www.ostrava.cz/jahia/Jahia/site/ostrava/ostrava/obcan/pravni-predpisy/statut-mesta-ostravy>>.
 15. Oficiální stránky *Studie sektoru nestátních neziskových organizací v Pardubickém kraji* [online], 2009 [cit. 20. června]. Dostupné na World Wide Web: <http://www.rozvojpgk.cz/soubory/studie_nno/kapitola_08.pdf>.
 16. Oficiální stránky *Svět miniatur* [online], 2010 [cit. 16. února]. Dostupné na World Wide Web: <<http://www.svetminiatur.cz/miniuni-areal/>>.
 17. Oficiální stránky *Úřadu městského obvodu Vítkovice* [online], 2010 [cit. 11. března]. Dostupné na World Wide Web: <<http://www.ostrava-vitkovice.eu/dolni-oblast-vitkovic.php>>.
 18. Oficiální stránky *závěrečného účtu Magistrátu města Ostravy* [online], 2009 [cit. 24. srpna]. Dostupné na World Wide Web: <http://www.ostrava.cz/jahia/webdav/site/ostrava/shared/odborfinanci/zaverecny_ucet_2008/duvodova_zprava_2008.doc>.
 19. Oficiální stránky *Wikipedie* [online], 2009 [cit. 1. října]. Dostupné na World Wide Web: <http://cs.wikipedia.org/wiki/Kategorie_silnice>.

c) Knižní

20. FRANCOVÁ, E. *Cestovní ruch*. 1. vyd. Olomouc: Univerzita Palackého, 2003. 119 s. ISBN: 80-244-0719-1.
21. HÁJEK, B.; HOFBAUER, B.; PÁVKOVÁ, J. *Pedagogické ovlivňování volného času*. 1. vyd. Praha: Portál, 2008. 240 s. ISBN: 978-80-7367-473-1.
22. HOFBAUER, B. *Děti, mládež a volný čas*. 1 vyd. Praha: Portál, 2004. 176 s. ISBN: 80-7178-927-5.
23. INDROVÁ, J. a kol. *Cestovní ruch I*. 1.vyd. Praha: Nakladatelství Oeconomica, 2004. 114 s. ISBN:80-245-0799-4.
24. NĚMEC, J. a kol. *Kapitoly ze sociální pedagogiky a pedagogiky volného času*. 123. publikace. Brno: Vydavatelství Paido, 2002. 120 s. ISBN: 80-7315-012-3.
25. VAŠKO, M. *Cestovní ruch a regionální rozvoj*. Praha: Oeconomica, 2002. 95 s. ISBN: 80-245-0445-6.

d) Osobní kontakt

Ing. Bc. Helena Ochmanská, vedoucí oddělení marketingu investičních příležitostí a turismu Magistrátu města Ostravy.

Ing. Tomáš Procházka, zaměstnanec odboru dopravy Magistrátu města Ostravy- oddělení silnic, mostů, rozvoje a organizace dopravy, zaměření na silniční správní úřad (dopravní značení). Kontakt [od 17.7. 2009 do 30.4.2010].

Petr Hohn, zaměstnanec Dopravně inženýrské kanceláře Ostravských komunikací, a.s. Kontakt [od 3.8.2009 do 23.2.2010].

SEZNAM ZKRATEK A SYMBOLŮ

ČCCR – Česká centrála cestovního ruchu- CzechTourism

ČEZ – České energetické závody

ČSN – Česká technická norma

DPO – Dopravní podnik Ostrava, a.s.

EN – Evropská norma

EU – Evropská unie

CHKO – Chráněná krajinná oblast

iCityInfo – Městský pasportní informační systém

IPRM – Integrovaný plán rozvoje města

IS – Informativní značka

KÚ – Krajský úřad

MD – Ministerstvo dopravy

MDS – Ministerstvo dopravy a spojů

MF – Ministerstvo financí

MHD – Městská hromadná doprava

MK – Ministerstvo kultury

MMO – Magistrát města Ostravy

MMR – Ministerstvo pro místní rozvoj

MPO – Ministerstvo průmyslu a obchodu

MPSV – Ministerstvo práce a sociálních věcí

MSK – Moravskoslezský kraj

MUK – Mimoúrovňové křižovatky

MZV – Ministerstvo zahraničních věcí

MŽP – Ministerstvo životního prostředí

NH – Národní hospodářství

OK – Ostravské komunikace, a.s.

ODZ – Orientační dopravní značení

OKD – Ostravsko- karvinské doly

ROP – Regionální operační program

ŘSD – Ředitelství silnic a dálnic

Sb. - Sbírka

SČC – Správa českých center

SME – Severomoravská energetika, a.s.

SR – Státní rozpočet

SROP – Společný regionální operační program

TP – Technické podmínky

TPK – Technické podmínky konstrukce

ÚAN – Ústřední autobusové nádraží

Ul. – Ulice

UNESCO - Organizace spojených národů pro výchovu, vědu a kulturu

VO – Veřejné osvětlení

WTO – Světová organizace cestovního ruchu

Prohlášení o využití výsledků diplomové práce

Prohlašuji, že

- jsem byla seznámena s tím, že na mou diplomovou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. – autorský zákon, zejména § 35 – užití díla v rámci občanských a náboženských obřadů, v rámci školních představení a užití díla školního a § 60 – školní dílo;
- beru na vědomí, že Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava (dále jen VŠB-TUO) má právo nevýdělečně, ke své vnitřní potřebě, diplomovou práci užít (§ 35 odst. 3);
- souhlasím s tím, že diplomová práce bude v elektronické podobě archivována v Ústřední knihovně VŠB-TUO a jeden výtisk bude uložen u vedoucího diplomové práce. Souhlasím s tím, že bibliografické údaje o diplomové práci budou zveřejněny v informačním systému VŠB-TUO;
- bylo sjednáno, že s VŠB-TUO, v případě zájmu z její strany, uzavřu licenční smlouvu s oprávněním užít dílo v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- bylo sjednáno, že užít své dílo, diplomovou práci, nebo poskytnout licenci k jejímu využití mohu jen se souhlasem VŠB-TUO, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly VŠB-TUO na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše).

V Ostravě dne 30. dubna 2010

.....
jméno a příjmení studenta

Adresa trvalého pobytu studenta:

Jaromíra Matuška 54/11, 700 30 Ostrava- Dubina

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha č. 1: Volnočasové aktivity jako součást cestovního ruchu.

Zdroj: vlastní zpracování, (20. června 2009).

Příloha č. 2: Piktogramy pro značky č. IS 24b, platné k 16.5. 2008.

Zdroj: CzechTourism, dostupné na World Wide Web: <http://www.czechtourism.cz/pro-odborniky/jednotne-znacen-vyznamnych-turistickych-a-kulturnich-cilu/nahledy-jednotlivych-piktogramu-v-jpg/pdf>, (cit. 2. února 2010).

Příloha č. 3: Tabulka závazných, doporučených a minimálních rozměrů značek č. IS 23, platné k 16.5. 2008.

Zdroj: CzechTourism, dostupné na World Wide Web: http://www.czechtourism.cz/files/regiony/16_05_08_metodicky_pokyn_2008.pdf, (cit. 15. března 2009).

Příloha č. 4: Mapa znázorňující městské obvody statutárního města Ostravy, platných k 31.5. 2009.

Zdroj: Magistrát města Ostravy, dostupné na World Wide Web: <http://www.ostrava.cz/jahia/Jahia/site/ostava/ostava/o-meste/mestske-obvody-ostava>, (cit. 24. června 2009).

Příloha č. 5: Přehled městských obvodů statutárního města Ostravy, platných k 31.5. 2009.

Zdroj: Statut města Ostravy, dostupné na World Wide Web: http://www.ostrava.cz/jahia/webdav/site/ostava/shared/obcan/pravni_predpisy_statut/Statut_2009_kveten/Statut_UZ_05_2009.doc, vlastní zpracování (24. června 2009).

Příloha č. 6: Přehled cílů, opatření a aktivit IPRM, Ostrava- Magnet regionu.

Zdroj: Magistrát města Ostravy, 2009. Dostupné na WWW: <http://www.ostrava.cz/jahia/Jahia/lang/cs/pid/8580>, (cit. 10. září 2009), vlastní zpracování.

Příloha č. 7: Vymezení zóny IPRM, Ostrava- Magnet regionu, platné k 31.12. 2009.

Zdroj: Magistrát města Ostravy, dostupné na World Wide Web: <http://www.ostrava.cz/jahia/webdav/site/ostava/users/svarcovasi/public/vymezeni%20zony.jpg>, (cit. 10. září 2009).

Příloha č. 8: Značky č. IS 24a, IS 24 b, IS 24c a návěst v Ostravě.

Zdroj: Vlastní fotodokumentace, (25. února 2010).

Příloha č. 9: Přehled značek zobrazující jednotlivé atraktivity v Ostravě.

Zdroj: vlastní fotodokumentace, (25. února 2010).

Příloha č. 10: Seznam lokalit, na kterých se nachází orientační značení k Slezskoostravskému hradu.

Zdroj: vlastní zpracování, (5. března 2010).

Příloha č. 11: Seznam lokalit znázorňující umístění směrového značení k ČEZ Aréně.

Zdroj: vlastní zpracování, (15. března 2010).

Příloha č. 12: Seznam lokalit znázorňující umístění směrového značení ZOO Ostrava.

Zdroj: vlastní zpracování, (5. března 2010).

Příloha č. 13: Seznam lokalit znázorňující tzv. hnědé cedule Hornického muzea OKD.

Zdroj: vlastní zpracování, (15. března 2010).

Příloha č. 14: Chybné umístění směrování dopravního značení Slezskoostravského hradu.

Zdroj: vlastní fotodokumentace, (25. února 2010).

Příloha č. 15: Dotazník spokojenosti návštěvníků s orientačním značením atraktivit a volnočasových areálů v Ostravě.

Zdroj: vlastní zpracování, (5. března 2010).

Příloha č. 16: Věková struktura dotazovaných.

Zdroj: vlastní zpracování, (12. března 2010).

Příloha č. 17: Úroveň značení atraktivit a volnočasových areálů na území Ostravy.

Zdroj: vlastní zpracování, (14. března 2010).

Příloha č. 18: Vyjádření se spokojeností značení k jednotlivým atraktivitám.

Zdroj: vlastní zpracování, (16. března 2010).

Příloha č. 19: Získávání informací o kulturních a turistických cílech v Ostravě.

Zdroj: vlastní zpracování, (18. března 2010).

Příloha č. 20: Hodnocení personálu návštěvníky městských informačních center v Ostravě.

Zdroj: vlastní zpracování, (18. března 2010).

Příloha č. 21: Přehled orientačního značení vybraných atraktivit a volnočasových areálů v Ostravě.

Zdroj: Statutární město Ostrava, odbor projektů IT služeb a outsourcingu, (18. února 2010).

Příloha č. 1: Volnočasové aktivity jako součást cestovního ruchu

Vzhledem k současným trendům životního stylu mladé generace, odklonu od organizovanosti, od zájmu navštěvovat pravidelné aktivity, pociťovat přímý vliv pedagoga či jiného organizátora, dostává se do popředí potřeba organizovat spontánní aktivity. Ty se stávají jednou z možností, jak do účelného využívání volného času zapojit mnohem širší populaci dětí a mladých lidí, často sociálně znevýhodněných, kteří jsou mnohem více vystaveni působení sociálně negativních vlivů. Mimo stoupající míru společensky negativních jevů se objevuje i malá angažovanost a nízké vlastní zapojení do tvořivých a aktivních činností. Vedle jednoznačného pohledu z hlediska primární prevence jsou zde i další důvody, proč spontánní, volnočasové aktivity realizovat:

- jsou možností, jak zaujmout velkou část tzv. neorganizované mládeže, včetně skupin romské mládeže, mladých nezaměstnaných či jinak sociálně znevýhodněných dětí a mládeže,
- jsou formou zájmového vzdělávání, kterou preferuje většina dnešní mladé generace, které vyhovuje neformálnost a volnost,
- poskytují mladým lidem prostor vyzkoušet si různé druhy činností, rozpoznat své vlohy pro danou činnost a i zvolit si tak dobrovolně, zda se jí chtějí soustavněji věnovat.

Dosavadní i současný vývoj vytváří stále příznivější předpoklady k tomu, aby se volnočasové aktivity stávaly významným celoživotním činitelem. Ten je již dnes významnou oblastí rozvoje osobnosti, sociálního začlenění, individuálních předpokladů nebo životních ambicí.¹ Volný čas nejen pro děti a mladé lidi znamená dlouhodobou perspektivu života a výchovy, způsob i šanci na jejich rozvoj a seberealizaci.

Za volný čas je považován čas, v němž jedinec svobodně na základě svých zájmů, nálad a pocitů, volí svou činnost. V žádném dalším životním období není jedinec schopen zajímat se o tak široké spektrum zájmových aktivit jako v dětství a dospívání.²

Aktivní odpočinek je základním prvkem zdravého životního stylu a tedy i prevence sociálně patologických jevů u dospívajících. Osvojení si stereotypu a potřeby aktivního využití volného času je dáno tím, jak je k aktivní formě odpočinku přistupováno v rodině, ve škole i v dalších subjektech realizujících volnočasové aktivity.

¹ HÁJEK, B.; HOFBAUER, B.; PÁVKOVÁ, J. *Pedagogické ovlivňování volného času*. 1. vyd. Praha: Portál, 2008. 240 s. ISBN: 978-80-7367-473-1.

² Zdroj: Studie sektoru nestátních neziskových organizací v Pardubickém kraji, 2006. Dostupné na WWW: http://www.rozvoj-pk.cz/soubory/studie_nno/kapitola_08.pdf, (cit. 20.6. 2009).

Současný vývoj aktivit dospívajících realizovaných ve volném čase, jak vyplývá z různých výzkumů z této oblasti, není příliš pozitivní. Prohlubuje se spíše jejich pasivita, konzumnost a nenáročnost aktivit. Tento životní styl založený na využívání volného času v partách, v návštěvách hospod, restaurací, heren, diskoték a v nicnedělání podporuje vznik závadových part ubíjejících čas, páchajících trestnou činností. Kvalita takového trávení volného času je velmi nízká, uvedené aktivity lze charakterizovat spíše jako ubíjení času než jeho naplňování. Snižuje se frekvence aktivit. Pouze jedna aktivita má každodenní frekvenci. Jedná se o sledování televize. I když i toto ustupuje na úkor počítačů.

Mezi týdenní aktivity patří poslech hudby, četba časopisů, schůzky s přáteli a nicnedělání.

Měsíční frekvenci většinou mají návštěvy restaurací a kaváren, aktivní sportování, návštěva diskoték, kina, večírky, turistika, studium a mimoškolní vzdělávání.

Závažným se jeví mizení podílu volného času, který dospívající věnují vzdělání. Tento trend může mít celospolečenský a ekonomický dopad, protože moderní civilizační procesy charakterizuje provázanost ekonomiky, vzdělanosti, vědy a kultury.³

Se znalostí věkových specifíků dané věkové skupiny je nutné zaměřovat její nabídku na posílení pozitivních postojů a pokud možno omezení tendencí negativních. Veškeré nabídky na využívání volného času by měly bezpodmínečně a trvale upřednostňovat jisté zásady, které sice všeobecně známe, ale mnohdy opomíjíme:

- kvalitu před kvantitou,
- vytváření útulnosti, romantiky, atmosféry,
- únosná míra zážitku a kontrastů ke všedním chvilím,
- vztahy mezi lidmi,
- jedinečnost průběhu apod.

Kvalitní náplň pro volný čas se samozřejmě nevyřeší všechno, ale když má dospívající nabídku pestrou a má šanci, že v něčem z toho bude úspěšný, snižuje se pravděpodobnost, že jedinec propadne činnostem většinovou společností odmítaných a označovaných jako negativní (např. vandalství, přijímání návykových látek od alkoholu až po tvrdé drogy, gamblerství, agresivita).

Aktivní využití volného času a aktivní odpočinek musí splňovat následující funkce:

- aktivní přístup k provádění této činnosti,

³ Zdroj: Národní institut dětí a mládeže, 2007. Dostupné na WWW: <http://www.nidm.cz/neformalni-vzdelavani/volny-cas/metodicke-listy/metodicke-listy>, (cit. 20.6.2009).

- kompenzace jednotvárné zátěže (při vyučování, dlouhém sezení, nerovnoměrném zatěžování jednotlivých oblastí mozku a nervové soustavy apod.),
- posilování zdravého způsobu života a zdraví.

Nabízené aktivity můžeme rozdělit na několik typů:

- fyzická aktivita realizovaná organizovanou tělovýchovou a sportovní činností a neorganizovanou tělovýchovou a sportem,
- zájmová činnost s účastí na práci ve výtvarných, přírodovědeckých, technických, hudebních kroužcích apod.,
- pohyb na čerstvém vzduchu spojený s fyzickou aktivitou (s turistikou, prací na zahradě apod.),
- společenská činnost prováděná v co nejvyšší míře venku a při pohybové aktivitě,
- zábava kompenzující duševní napětí a přispívající k rozvoji osobnosti,
- zapojování se do společensky prospěšných aktivit, podíl na participačních aktivitách.

Přínosy volnočasových aktivit

Je nutné vytvářet nabídku volnočasových aktivit, které jsou jakýmsi kompromisem mezi organizovanou a neorganizovanou formou trávení volného času a která svou formou zaujme velkou část tzv. neorganizované mládeže. Je třeba rozšiřovat formy činností, které jim vyhovují svou neformálností a volností. Nabídka musí být variabilní, v návaznosti na zájem účastníků a jejich vlastní podíl na dotváření aktivit a měla by podporovat vznik neformální aktivních skupin (např. zapojování dospívajících v rámci dobrovolnické služby).

Východiskem a důležitou tendencí soudobého vývoje je zvyšující se individuální i celospolečenský rozsah a dosah volného času současné populace. Je důsledkem demografického, ekonomického a kulturního vývoje společnosti; růstu počtu obyvatel a průměrné délky života, a tedy i počtu roků po skončení pracovní aktivity, prodlužování školní docházky a naopak zkracování volného času do různých prostředí života dnešního člověka. *Volnočasové aktivity prostupují jednotlivé fáze vývoje dítěte i dospělého a jejich skupiny. Pomáhají rozvíjet a stabilizovat, obohacovat i kultivovat, orientovat k pozitivním cílům.*⁴

⁴ HÁJEK, B.; HOFBAUER, B.; PÁVKOVÁ, J. *Pedagogické ovlivňování volného času*. 1. vyd. Praha: Portál, 2008. 240 s. ISBN: 978-80-7367-473-1.

Rychlým rozvojem prochází hlavně aktivity sportovní. Do nebývalé šíře se rozvinula také domácí a zahraniční turistická mobilita dětí, mládeže a dospělých, která se uskutečňuje v rodině, individuálně nebo v zájmových skupinách vrstevníků. *Poskytuje rekreaci a aktivní odpočinek, poznání přírody a života obyvatel různých zemí a dnes prakticky regionů celého světa. Nabízí nevšední zážitky a přispívá k vytváření mezilidských kontaktů.* Obdobnou diferenciací prochází i kulturní volnočasové aktivity, popř. činnosti spjaté s moderními komunikačními prostředky. Vzniká kontakt s různými oblastmi reálné, přírodní a společenské skutečnosti. Aktivity rozšiřují svůj dosah na nové zájemce, odkrývají a rozvíjejí dosud skryté předpoklady jejich osobnosti, umožňují jim dosahovat poznávacích a pracovních výsledků a současně s tím přispívat také k rozvoji oboru zvolené aktivity.⁵

Volnočasové aktivity představují prožitky a zkušenosti, které souvisí se vzrůstem životní úrovně, nároků a uspokojení, zajišťují nové formy zážitků, zábavy a komunikace, mnohostranných nabídek masmédií, sportu, šíří kulturní a výchovné vzdělání.

⁵ HÁJEK, B.; HOFBAUER, B.; PÁVKOVÁ, J. *Pedagogické ovlivňování volného času*. 1. vyd. Praha: Portál, 2008. 240 s. ISBN: 978-80-7367-473-1.

Příloha č. 2: Piktogramy pro značky č. IS 24b, platné k 16.5.2008

Kulturní a turistický cíl	Piktogram	Kulturní a turistický cíl	Piktogram
archeologická lokalita		skanzen	
hrad		technická památka	
kaple		tvrz	
klášter		vesnická památková rezervace	
kostel		vesnická památková zóna	
lázně		vojenská památka	
městská památková rezervace		židovská památka	
městská památková zóna		zámek	
most		zoo	
muzeum		zřícenina	
památka moderní architektury		jeskyně	
památka UNESCO		rozhledna	
přírodní krajinářská zajímavost		významné místo	

Zdroj: CzechTourism, dostupné na <http://www.czechtourism.cz/pro-odborniky/jednotne-znacení-významných-turistických-a-kulturních-cílu/náhledy-jednotlivých-piktogramů-v-jpg/pdf>, (cit. 2. února 2010).

Příloha č. 3: Tabulka závazných, doporučených a minimálních rozměrů značek č. IS 23, platné k 16.5.2008

		komunikace					druh rozměru*
		dálnice		silnice I. třídy		ostatní silnice	
kóta na výkresu	velikost značky	základní	zvětšená	základní	zvětšená	základní	
a	šířka	3000	3500	2000	2500	1500	Z
b	výška	2000	2400	1500	1750	1000	M
c	písmo základní	střední 250	střední 250	střední 200	střední 200	střední 135	D
	písmo zúžené	střední 200 úzké 250 střední 200	střední 200 úzké 250 střední 200	střední 150 úzké 200 střední 150	střední 150 úzké 200 střední 150	úzké 135 střední 130-100 úzké 130-100	M
d	šířka rámečku	40	40	30	30	20	Z
e	rámeček od kraje	30	30	20	20	20	Z
f	vnější poloměr rohů rámečku	120	120	80	80	80	Z
g	vzdálenost významné polohy nebo spodního řádku od vnitřního okraje rámečku	0,7 výšky písma	0,7 výšky písma	0,7 výšky písma	0,7 výšky písma	0,7 výšky písma	M
h	vzdálenost mezi řádky	0,7 výšky písma	0,7 výšky písma	0,7 výšky písma	0,7 výšky písma	0,7 výšky písma	Z
j	vzdálenost mezi řádkem a významnou plochou	0,7 výšky písma	0,7 výšky písma	0,7 výšky písma	0,7 výšky písma	0,7 výšky písma	M

* Druh rozměru: Z- závazný M-minimální D-doporučený

Zdroj: CzechTourism, dostupné na World Wide Web:

http://www.czechtourism.cz/files/regiony/16_05_08_metodicky_pokyn_2008.pdf , (cit. 15. března 2009).

Příloha č. 4: Mapa znázorňující městské obvody statutárního města Ostravy, platných k 31.5. 2009

Zdroj: Magistrát města Ostravy, dostupné na World Wide Web: <http://www.ostrava.cz/jahia/Jahia/site/ostava/ostava/o-meste/mestske-obvody-ostava>, (cit. 24. června 2009).

Příloha č. 5: Přehled městských obvodů statutárního města Ostravy, platných k 31.5. 2009

Městský obvod	Místní části	Katastrální území
Hošťálkovice		Hošťálkovice
Hrabová		Hrabová
Krásné Pole		Krásné Pole
Lhotka		Lhotka u Ostravy
Mariánské Hory a Hulváky	Hulváky, Mariánské Hory	Mariánské Hory, Zábřeh-Hulváky
Martinov		Martinov ve Slezsku
Michálkovice		Michálkovice
Moravská Ostrava a Přívoz	Moravská Ostrava, Přívoz	Moravská Ostrava, Přívoz
Nová Bělá		Nová Bělá
Nová Ves		Nová Ves u Ostravy
Ostrava-Jih	Bělský Les, Dubina, Hrabůvka, Výškovice, Zábřeh	Dubina u Ostravy, Hrabůvka, Výškovice u Ostravy, Zábřeh nad Odrou
Petřkovice		Petřkovice u Ostravy
Plesná		Nová Plesná, Stará Plesná
Polanka nad Odrou		Polanka nad Odrou
Poruba		Poruba, Poruba-sever
Proskovice		Proskovice
Pustkovec		Pustkovec
Radvanice a Bartovice	Bartovice, Radvanice	Bartovice, Radvanice
Slezská Ostrava	Antošovice, Heřmanice, Hrušov, Koblov, Kunčice, Kunčičky, Muglinov, Slezská Ostrava	Antošovice, Heřmanice, Hrušov, Koblov, Kunčice nad Ostravicí, Kunčičky, Muglinov, Slezská Ostrava
Stará Bělá		Stará Bělá
Svinov		Svinov
Třebovice		Třebovice ve Slezsku
Vítkovice		Vítkovice, Zábřeh-VŽ

Zdroj: Statut města Ostravy, dostupné na World Wide Web: http://www.ostrava.cz/jahia/webdav/site/ostava/shared/obcan/pravni_predpisy_statut/Statut_2009_kvetenStatut_UZ_05_2009.doc, (24. června 2009).

Příloha č. 6: Přehled cílů, opatření a aktivit IPRM, Ostrava- Magnet regionu

Specifický cíl			
I. Zajištění a rozšíření dopravní obslužnosti zóny	II. Změna vzdělanostní struktury obyvatel vč. podpory výzkumu a inovací	III. Zlepšení kvality životního prostředí	IV. Zvýšení a rozšíření kvality občanské vybavenosti města a rozvoj cestovního ruchu
Opatření			
I. Rozšíření MHD	II. Zvyšování počtu kvalifikovaných osob	III. Odstranění ekologické zátěže III. Zlepšení stavu veřejné zeleně	IV. Podpora rozvoje infrastruktury a služeb cestovního ruchu IV. Rozvoj infrastruktury pro volnočasové aktivity
Aktivity			
I. Budování ekologických forem dopravy vč. zastávek	II. Tvorba a realizace vzdělávacích programů	III. Humanizace řeky Ostravice III. Revitalizace veřejné zeleně	IV. Modernizace ZOO Ostrava IV. Rozvoj nových služeb, produktů a infrastruktury pro oblast cestovního ruchu IV. Revitalizace kulturních památek a objektů pro volný čas IV. Rozvoj lokality Centrum Černá louka

Zdroj: Magistrát města Ostravy, 2009. Dostupné na WWW: <http://www.ostrava.cz/jahia/Jahia/lang/cs/pid/8580>, (cit. 10. září 2009), vlastní zpracování.

Příloha č. 7: Vymezení zóny IPRM, Ostrava- Magnet regionu, platné k 31.12. 2009

Zdroj: Magistrát města Ostravy, dostupné na World Wide Web: <http://www.ostrava.cz/jahia/webdav/site/ostava/users/svarcovasi/public/vymezeni%20zony.jpg>, (cit. 10. září 2009).

Příloha č. 8: Značky č. IS 24a, IS 24 b, IS 24c a návěst v Ostravě

IS 23

Kulturní nebo turistický cíl - návěst

Zdroj: Vlastní fotodokumentace, (25. února 2010).

IS 24a

Kulturní nebo turistický cíl

Zdroj: http://www.vsechny-autoskoly.cz/dopravni_znacky/informacni_znacky_smerove/, (cit. 22. března 2010).

IS 24b

Kulturní nebo turistický cíl

Zdroj: http://www.vsechny-autoskoly.cz/dopravni_znacky/informacni_znacky_smerove/, (cit. 22. března 2010).

IS 24c

Komunální cíl,

Zdroj: http://www.vsechny-autoskoly.cz/dopravni_znacky/informacni_znacky_smerove/, (cit. 22. března 2010).

Příloha č. 9: Přehled značek zobrazující jednotlivé atraktivity v Ostravě

Značka č. IS 24b

Zdroj: vlastní fotodokumentace, (25. února 2010).

Značka č. IS 24b

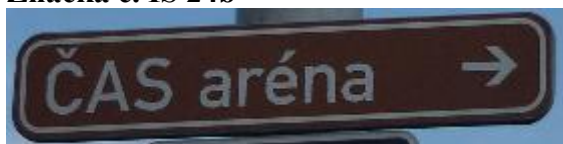
Zdroj: vlastní fotodokumentace, (25. února 2010).

Značka č. IS 24b

Zdroj: vlastní fotodokumentace, (25. února 2010).

Značka č. IS 24b

Zdroj: vlastní fotodokumentace, (25. února 2010).

Černobílá cedule IS5

Zdroj: vlastní fotodokumentace, (25. února 2010).

Značka č. IS 24b

Zdroj: vlastní fotodokumentace, (25. února 2010).

Značka č. IS 5

Zdroj: vlastní fotodokumentace, (25. února 2010).

Značka č. IS 24b

Zdroj: vlastní fotodokumentace, (25. února 2010).

Značka č. IS 24b

Zdroj: vlastní fotodokumentace, (25. února 2010).

Značka č. IS 24b

Zdroj: vlastní fotodokumentace, (25. února 2010).

**Příloha č. 10: Seznam lokalit, na kterých se nachází orientační značení
k Slezskoostravskému hradu**

Seznam lokalit	Část Ostravy	Ulice	Vymezení místa instalace značky
Lokalita 1	Mariánské hory	ul. 28. října	před Frýdlantskými mosty
Lokalita 2	Moravská Ostrava	ul. 28. října	Frýdlantské mosty
Lokalita 3	Moravská Ostrava	ul. 28. října × ulice Na Karolině	před odbočkou vpravo na ulici Na Karolině
Lokalita 4	Moravská Ostrava	ul. Na Karolině	
Lokalita 5	Slezská Ostrava	ul. Bohumínská × s rampou ulice Na Karolině	
Lokalita 6	Slezská Ostrava	ul. Bohumínská	
Lokalita 7	Slezská Ostrava	ul. Na Karolině × ulice Podzámčí	
Lokalita 8	Slezská Ostrava	ul. Hradní × ulice Podzámčí	Parkoviště
Lokalita 9	Slezská Ostrava	ul. Hradní × ulice Podzámčí	Parkoviště
Lokalita 10	Slezská Ostrava	ulice Těšínská × ulice Podzámčí	
Lokalita 11	Slezská Ostrava	ulice Těšínská × ulice Podzámčí	
Lokalita 12	Slezská Ostrava	ulice Bohumínská × ulice Těšínská	Za Mostem M. Sýkory
Lokalita 13	Slezská Ostrava	ulice Českobratrská × ul. Bohumínská	
Lokalita 14	Moravská Ostrava	ulice Českobratrská	
Lokalita 15	Moravská Ostrava	ulice Českobratrská	
Lokalita 16	Slezská Ostrava	ulice Bohumínská (z Bohumína)	

Zdroj: vlastní zpracování, (5. března 2010).

Příloha č. 11: Seznam lokalit znázorňující umístění směrového značení IS5 k ČEZ Aréně

Seznam lokalit	Část Ostravy	Ulice	Vymezení místa instalace značky
Trasa silnice I/58			
Lokalita 1	Slezská Ostrava	ul. Bohumínská × ul. Orlovská	na křižovatce značení z obou směrů
Lokalita 2	Moravská Ostrava	ul. Muglinovská × ul. Hlučinská	na ul. Muglinovská, 2 cedule
Lokalita 3	Nová Ves	ul. Opavská ul. × Mariánskohorská	před odbočením na Mariánskohorskou
Lokalita 4	Ostrava- Jih	ul. Plzeňská × ul. Výškovická	z obou směrů
Lokalita 5	Vítkovice	ul. Výškovická × ul. Závodní	
Lokalita 6	Vítkovice	ul. Ruská	oba příjezdy do křižovatky
Lokalita 7	Ostrava- Jih	ul. Plzeňská × ul. Horní	před křižovatkou u Hotelu Vista
Trasa silnice I/56			
Lokalita 8	Moravská Ostrava	ul. Cihelní × ul. Českobratrská	ve směru na Místeckou, 2 cedule
Lokalita 9	Vítkovice	ul. Místecká × ul. Halasova × rampa Rudná	2 cedule ve směru k Rudné
Lokalita 10	Vítkovice	ul. Výstavní	vpravo před odbočením na ul. Rudnou
Lokalita 11	Vítkovice	ul. Místecká × ul. Rudná	před křižovatkou s ul. Rudnou na Opavu
Trasa silnice I/11			
Lokalita 12	Poruba	ul. 17. listopadu × ul. Rudná	od Klimkovic
Lokalita 13	Svinov	ul. Rudná × rampa Polanecká	
Lokalita 14	Ostrava- Jih	ul. Rudná × ul. Výškovická	před mostem Výškovická
Lokalita 15	Vítkovice	ul. Rudná × ul. Závodní	2 cedule (z obou směrů)
Lokalita 16	Radvanice a Bratovice	ul. Fryštátská × ul. Těšínská	
Lokalita 17	Radvanice a Bratovice	ul. Fryštátská × Rudná	
Lokalita 18	Radvanice a Bratovice	ul. Rudná × ul. Fryštátská	na ul. Rudná od Šenova
Lokalita 19	Slezská Ostrava	ul. Rudná × ul. Vratimovská	
Lokalita 20	Vítkovice	ul. Rudná × ul. Místecká	2 cedule (z obou směrů)

Zdroj: vlastní zpracování, (15. března 2010).

Příloha č. 12: Seznam lokalit znázorňující umístění směrového značení ZOO Ostrava

Seznam lokalit	Část Ostravy	Ulice	Vymezení místa instalace značky	Typ cedule
Lokalita 1	Ostrava- Jih	ul. Plzeňská × ul. Rudná	před rampou k ul. Rudné	hnědá
Lokalita 2	Vítkovice	ul. Rudná × ul. Závodní	před křižovatkou u Vítkovického stadionu	hnědá
Lokalita 3	Vítkovice	ul. Rudná × ul. Místecká	před rampou na ul. Místecká	hnědá
Lokalita 4	Moravská Ostrava	ul. Místecká × ul. 28. října	před rampou k ul. 28. října	hnědá
Lokalita 5	Moravská Ostrava	ul. 28. října × ul. Vítkovická	před Frýdlantskými mosty	hnědá
Lokalita 6	Moravská Ostrava	ul. 28. října × ul. Na Karolině	před křižovatkou a ul. Na Karolině	hnědá
Lokalita 7	Slezská Ostrava	ul. Frýdecká × ul. Na Karolině	přímo na ul. Na Karolině	hnědá
Lokalita 8	Slezská Ostrava	ul. Frýdecká × ul. Na Karolině	před rampou na ul. Frýdeckou	hnědá
Lokalita 9	Slezská Ostrava	ul. Frýdecká × ul. Na Karolině	ul. Frýdecká, za výjezdem z rampy	hnědá
Lokalita 10	Radvanice a Bartovice	ul. Rudná × ul. Fryštátská	před rampou na ul. Fryštátskou	bílá
Lokalita 11	Radvanice a Bartovice	ul. Fryštátská × ul. Těšínská		bílá
Lokalita 12	Radvanice a Bartovice	ul. Fryštátská × ul. Těšínská		bílá
Lokalita 13	Moravská Ostrava	ul. Hlučínská × ul. Muglinovská	ze směru Hlučín, před ul. Fúgnerovou	bílá
Lokalita 14	Slezská Ostrava	ul. Muglinovská × ul. Orlovská	před křižovatkou, za ul. Vančurovou	bílá
Lokalita 15	Slezská Ostrava	ul. Bohumínská × ul. Orlovská		bílá
Lokalita 16	Slezská Ostrava	ul. Orlovská × ul. Betonářská	před odbočením na ul. Betonářskou	bílá
Lokalita 17	Slezská Ostrava	ul. Orlovská × ul. Betonářská		bílá
Lokalita 18	Slezská Ostrava	ul. Hladnovská × ul. Michálkovická	před křižovatkou směrem doleva	bílá
Lokalita 19	Slezská Ostrava	ul. Keltičkova × ul. Michálkovická	před křižovatkou směr doprava	bílá
Lokalita 20	Slezská Ostrava	ul. Čs. Armády	směr z Rychvaldu	bílá
Lokalita 21	Nová Ves	ul. Opavská × ul. Mariánskohorská	před křižovatkou Nová Ves Vodárna směr Hulváky	bílá
Lokalita 22	Moravská Ostrava	Českobratrská		bílá
Lokalita 23	Moravská Ostrava	smyčka na Náměstí republiky	stanoviště trolejbusů	bílá

Zdroj: vlastní zpracování, (15. března 2010).

Příloha č. 13: Seznam lokalit znázorňující tzv. hnědé cedule Hornického muzea OKD

Seznam lokalit	Část Ostravy	Ulice	Vymezení místa instalace značky
Lokalita 1	Vítkovice	ul. Místecká × ul. Rudná	před rampou na ul. Rudná
Lokalita 2	Moravská Ostrava	ul. Místecká	před rampou s ul. 28. října
Lokalita 3	Moravská Ostrava	ul. Místecká	před křižovatkou s ulicí Cihelní
Lokalita 4	Moravská Ostrava	ul. Cihelní × ul. Mariánskohorská	
Lokalita 5	Moravská Ostrava	ul. Muglinovská × ul. Sokolská třída	před křižovatkou ze směru Muglinov
Lokalita 6	Slezská Ostrava	ul. Bohumínská × ul. Orlovská	
Lokalita 7	Slezská Ostrava	ul. Českobratrská	Na Bazalech
Lokalita 8	Petřkovice	ul. Hlučinská	těsně před odbočkou k muzeu ze směru Hlučín
Lokalita 9	Petřkovice	ul. Hlučinská	ze směru Přívoz
Lokalita 10	Poruba	ul. 17. listopadu	směr Poruba
Lokalita 11	Ostrava- Jih	ul. Plzeňská	před odbočkou na ul. Horní
Lokalita 12	Moravská Ostrava	ul. Mariánskohorská	na konci silnice před Přívozem
Lokalita 13	Radvanice a Bartovice	ul. Rudná	
Lokalita 14	Radvanice a Bartovice	ul. Fryštátská	směr od Karviné

Zdroj: vlastní zpracování, (15. března 2010).

Příloha č. 14: Chybné umístění směrování dopravního značení Slezskoostravského hradu

Zdroj: vlastní fotodokumentace, (25. února 2010).

Příloha č. 15: Dotazník spokojenosti návštěvníků s orientačním značením atraktivit a volnočasových areálů v Ostravě

Dotazník

Dobrý den,

jsem studentkou Ekonomické fakulty VŠB-TU Ostrava, obor Veřejná ekonomika a správa, a chtěla bych Vás požádat o vyplnění dotazníku, který mi bude sloužit jako podklad ke zpracování mé diplomové práce.

Dotazník zjišťuje, zda jsou občané Ostravy, turisté, návštěvníci města se stávajícím systémem orientačního značení atraktivit a volnočasových areálů, s tzv. hnědými cedulemi, v Ostravě spokojeni

a zda turisty tyto hnědé cedule snadno dopraví k cíli.

Tento výzkum je anonymní, Vámi poskytnuté informace nebudou zneužity a budou sloužit výlučně pro potřeby mé diplomové práce.

Bc. Barbora Holingrová

Kroužkuje se jen jedna odpověď, pokud není uvedeno jinak.

(Pokud jej vyplňujete na vašem počítači, nejdříve si dotazník prosím uložte, následně rozbalte a začněte vyplňovat. Příslušnou odpověď zvýrazněte jinou, např. červenou barvou).

Např. Vaše pohlaví:

- a) Žena
- b) Muž

1. Jaká je podle Vás atraktivnost města Ostravy z pohledu cestovního ruchu?

- a) vyšší než jsem očekával(a)
- b) podle mého očekávání
- c) nižší než jsem očekával(a)
- d) nedovedu posoudit

2. Kolikrát už jste přijeli za atraktivitami (kulturní, sportovní, technické, apod.) do města?

- a) vůbec
- b) jednou
- c) 1 až 3-krát
- d) vícekrát

3. Jakým motorovým prostředkem jste za danou atraktivitou do Ostravy přijeli?

- a) autem
- b) vlakem
- c) autobusem
- d) na kole
- e) kombinovaná doprava (vlak, bus, MHD)
- f) městská hromadná doprava
- g) jinak_____

4. Na jaké úrovni v Ostravě hodnotíte stávající systém orientačního značení atraktivit a volnočasových areálů, tzv. hnědé cedule?

(známka: 1- nejlepší, 5- nejhorší)

- a) 1
- b) 2
- c) 3
- d) 4
- e) 5

5. Našli jste, podle orientačního značení, vždy cíl Vaší návštěvy?

- a) ano, bez problémů
- b) ano, ale občas bloudíme
- c) ne, vždy musíme vytáhnout mapu a zeptat se na cestu

6. Orientujete se v Ostravě podle tzv. hnědých cedulí při vyhledávání kulturních či turistických cílů?

- a) ano, vždy
- b) ano, ale musím si dopomoci i jiným způsobem (mapa, pomoc občanů, infocentrum)
- c) ne, značení v okolí je nedostatečné

7. Setkali jste se s lepším naváděcím systémem atraktivit (ZOO, hrad, muzeum) a volnočasových areálů jinde než v Ostravě?

- a) ano (přistupte k otázce č. 8.)
- b) ne nesetkali (pokračujte otázkou č. 9.)

8. Které město má podle Vás dokonalejší, popř. přehlednější systém orientačního značení?

9. Na kterých místech v Ostravě byste uvítali doplnění navádění k jednotlivým atraktivitám a volnočasovým areálům?

10. Zdá se Vám systém orientačního značení atraktivit a volnočasových areálů v Ostravě přehledný?

- a) ano, je to dostačující
- b) ano, ale některé cíle by měly být na silnicích lépe, popř. častěji označeny
- c) ne, značení je nedostatečné

11. Na základě přehledu ohodnoťte příslušné cíle, jak jste se současným naváděním orientačního značení k těmto místům spokojeni.
(Pokud nějaké cíle neznáte, můžete je vynechat.)

(známka: 1- nejlepší, 5- nejhorší)

Atraktivita a volnočasové areály v Ostravě	Hodnocení (1 - 5)
ZOO	1 – 2 – 3 – 4 – 5
Hornické muzeum Landek	1 – 2 – 3 – 4 – 5
ČEZ Aréna	1 – 2 – 3 – 4 – 5
ČAS Aréna	1 – 2 – 3 – 4 – 5
Slezskoostravský hrad	1 – 2 – 3 – 4 – 5
Areál Miniuni Ostrava	1 – 2 – 3 – 4 – 5
Divadlo Antonína Dvořáka	1 – 2 – 3 – 4 – 5
Dolní oblast Vítkovic	1 – 2 – 3 – 4 – 5
Důl Michal	1 – 2 – 3 – 4 – 5
Ostravské muzeum	1 – 2 – 3 – 4 – 5
Galerie umění	1 – 2 – 3 – 4 – 5
Stadion Bazaly	1 – 2 – 3 – 4 – 5
Sanatoria Klimkovice	1 – 2 – 3 – 4 – 5

12. Vyhovuje Vám *rozdílný systém navádění* (jiná barva, rozměry) v jednotlivých městských obvodech k areálům, atraktivitám a vůbec ke komunálním cílům (např. městské úřady, městská policie, pošta, úřad práce, okresní soud, apod.)?

- a) ano, nevidím v tom problém
- b) ne, uvítal(a) bych jednotné značení pro lepší přehlednost ve všech městských obvodech Ostravy

13. Odkud především získáváte informace o kulturních a turistických cílech v Ostravě?
(Můžete zaškrtnout více odpovědí.)

- a) informační centra (prospekty, letáky, apod.)
- b) propagační materiály cestovních kanceláří
- c) články v tisku, brožury a jiné publikace
- d) z rozhlasu, z televize
- e) z internetu
- f) ústní informace od příbuzných a známých, apod.
- g) vlastní poznání a zkušenosti
- h) nedovedu si vzpomenout

14. Navštívili jste v Ostravě městské informační centrum?

- a) ano (pokračujte následující otázkou)
- b) ne (přesuňte se k otázce č. 17)

15. Jak jste byli spokojeni se službami městského informačního centra?
(známka: 1- nejlepší, 5- nejhorší)

- a) 1
- b) 2
- c) 3
- d) 4
- e) 5

16. Ohodnoťte, prosím, personál městského informačního centra.
(známka: 1- nejlepší, 5- nejhorší)

Schopnost poradit	1 – 2 – 3 – 4 – 5
Celkové vystupování	1 – 2 – 3 – 4 – 5
Ochota, vstřícnost	1 – 2 – 3 – 4 – 5
Rychlost	1 – 2 – 3 – 4 – 5
Odbornost	1 – 2 – 3 – 4 – 5

17. Vaše pohlaví:

- a) muž
- b) žena

18. Vaše věková kategorie:

- a) 15 – 25 let
- b) 26 – 35 let
- c) 36 – 45 let
- d) 46 – 55 let
- e) 56 a více let

19. Pocházíte z Ostravy?

- a) ano
- b) ne

20. Chtěl(a) byste ještě něco, k problematice orientačního značení atraktivit a volnočasových areálů v Ostravě, dodat?

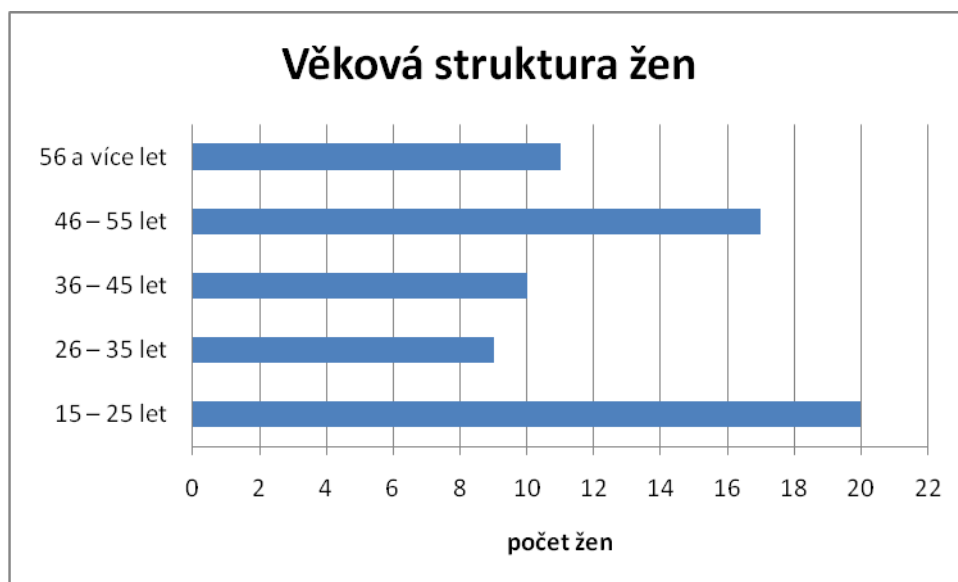
Budu moc ráda, když mi vyplněný dotazník pošlete na email: bara.holingrova@seznam.cz

Děkuji za Vámi věnovaný čas a přeji hezký den!

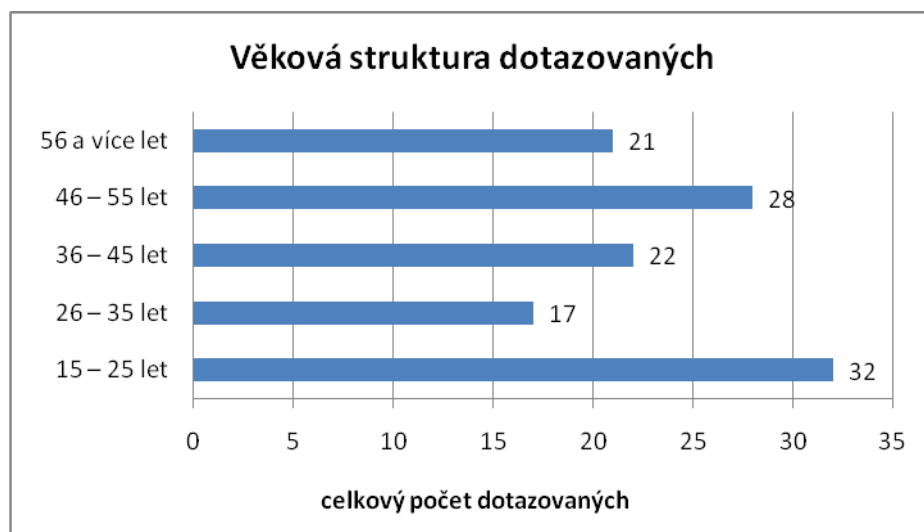
Příloha č. 16: Věková struktura dotazovaných

Zdroj: vlastní zpracování, (12. března 2010).

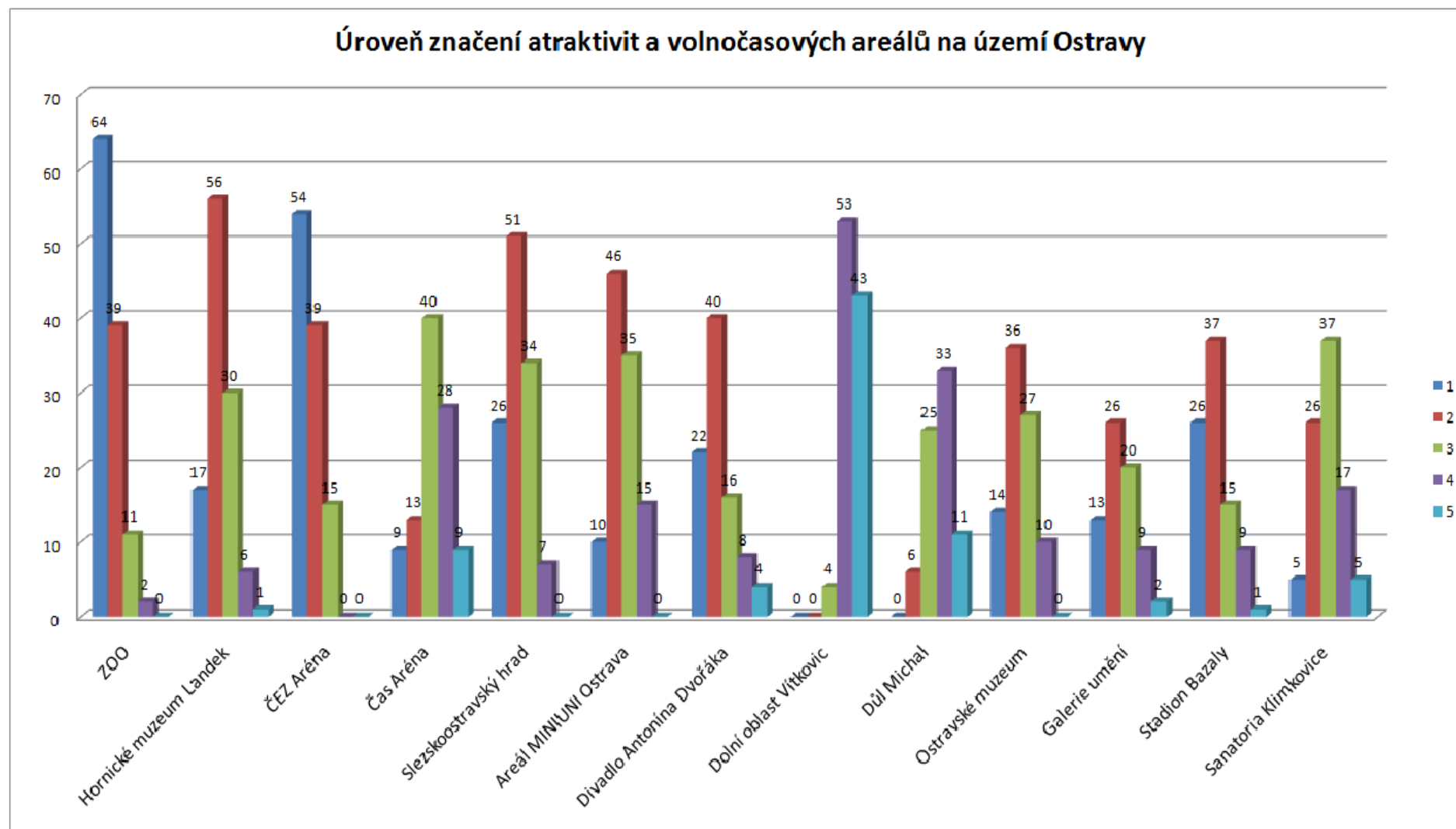

Zdroj: vlastní zpracování, (12. března 2010).

Zdroj: vlastní zpracování, (12. března 2010).

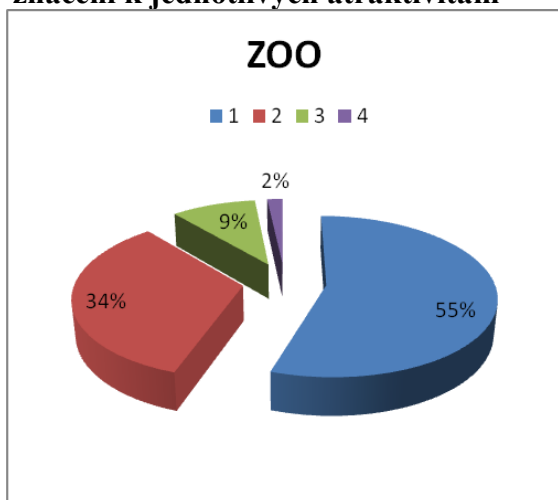
Příloha č. 17: Vyjádření spokojenosti ke značení atraktivit a volnočasových areálů na území Ostravy*

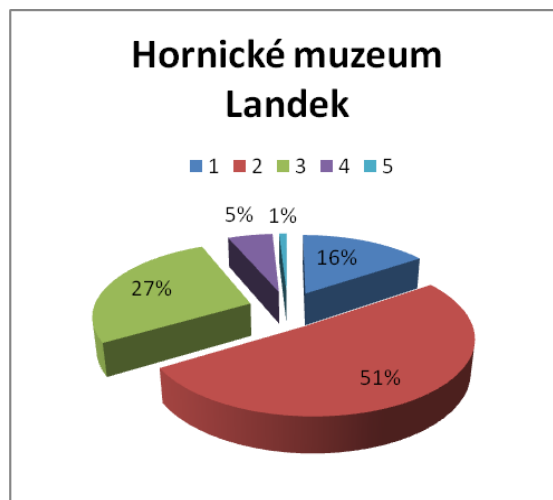
*1- nejlepší 5- nejhorší

Zdroj: vlastní zpracování, (16. března 2010).

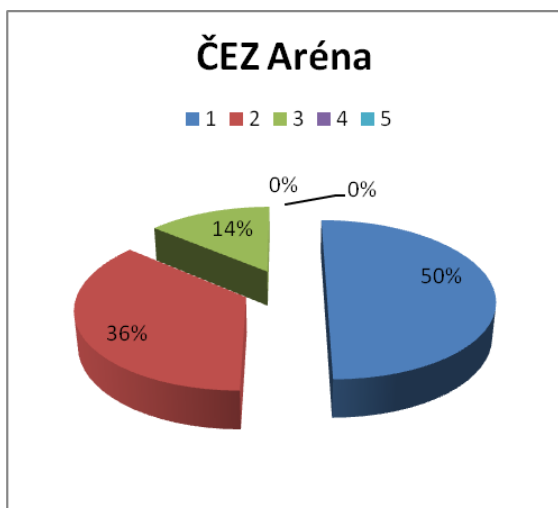
**Příloha č. 18: Vyjádření se spokojeností
značení k jednotlivých atraktivitám***

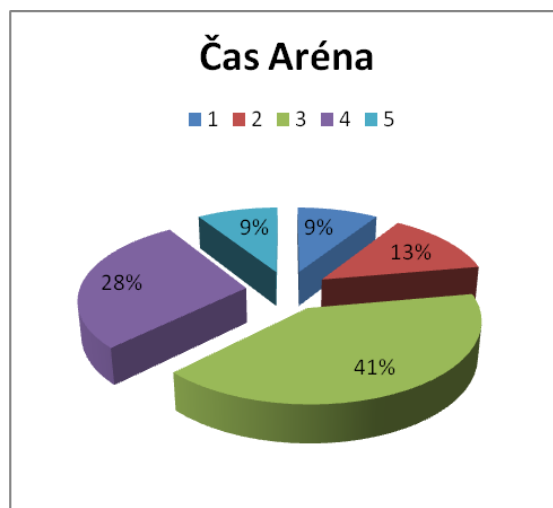
Zdroj: vlastní zpracování, (16. března 2010).

Zdroj: vlastní zpracování, (16. března 2010).

Zdroj: vlastní zpracování, (16. března 2010).

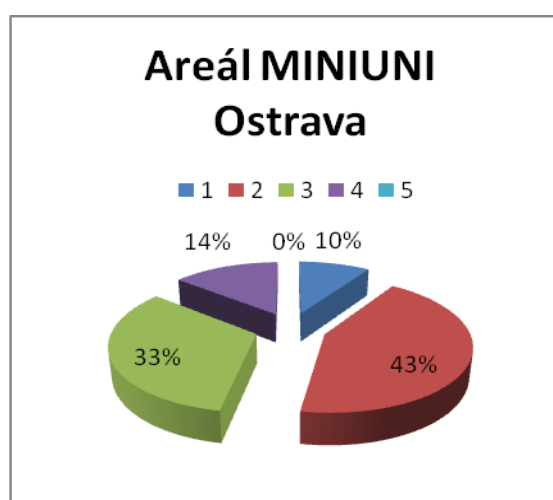

Zdroj: vlastní zpracování, (16. března 2010).

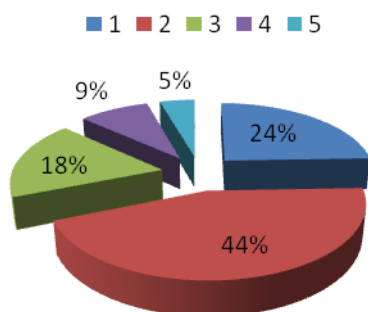
Zdroj: vlastní zpracování, (16. března 2010).

*1-nejlepší, 5- nejhorší

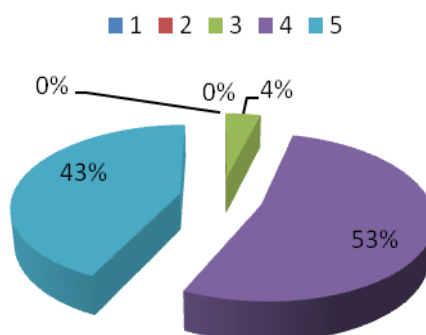
Zdroj: vlastní zpracování, (16. března 2010).

Divadlo Antonína Dvořáka

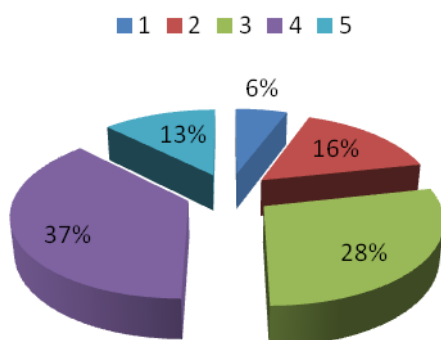
Zdroj: vlastní zpracování, (16. března 2010).

Dolní oblast Vítkovic

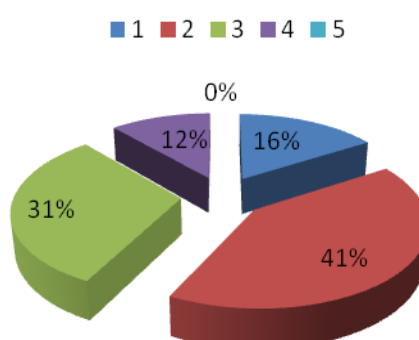
Zdroj: vlastní zpracování, (16. března 2010).

Důl Michal

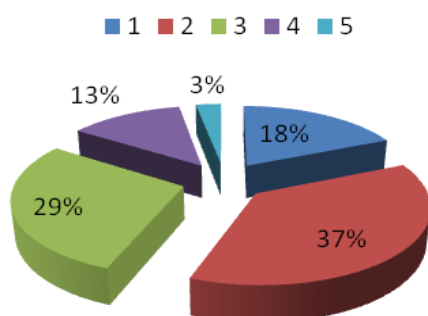
Zdroj: vlastní zpracování, (16. března 2010).

Ostravské muzeum

Zdroj: vlastní zpracování, (16. března 2010).

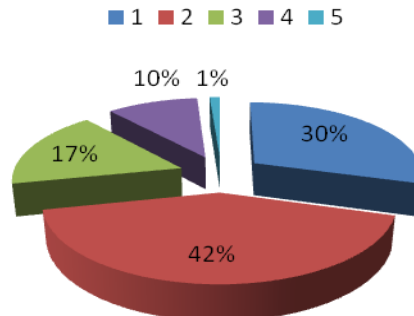
Galerie umění

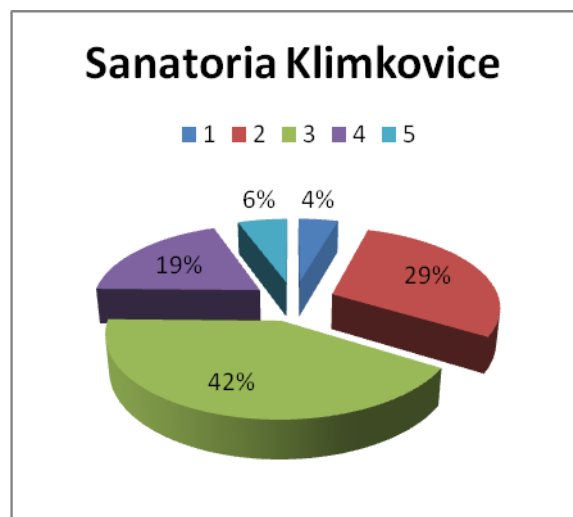
Zdroj: vlastní zpracování, (16. března 2010).

*1-nejlepší, 5- nejhorší

Stadion Bazaly

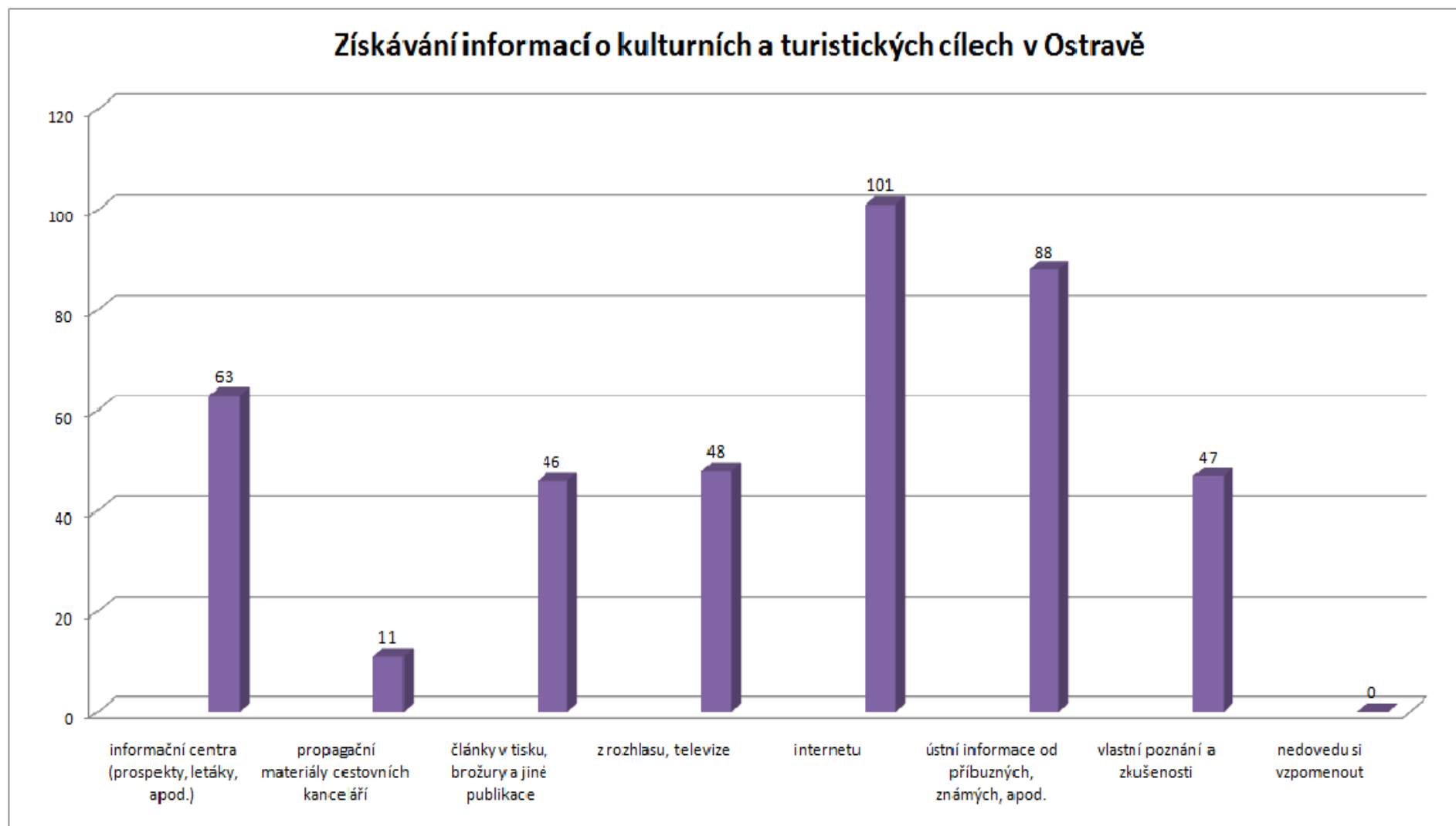
Zdroj: vlastní zpracování, (16. března 2010).

Zdroj: vlastní zpracování, (16. března 2010).

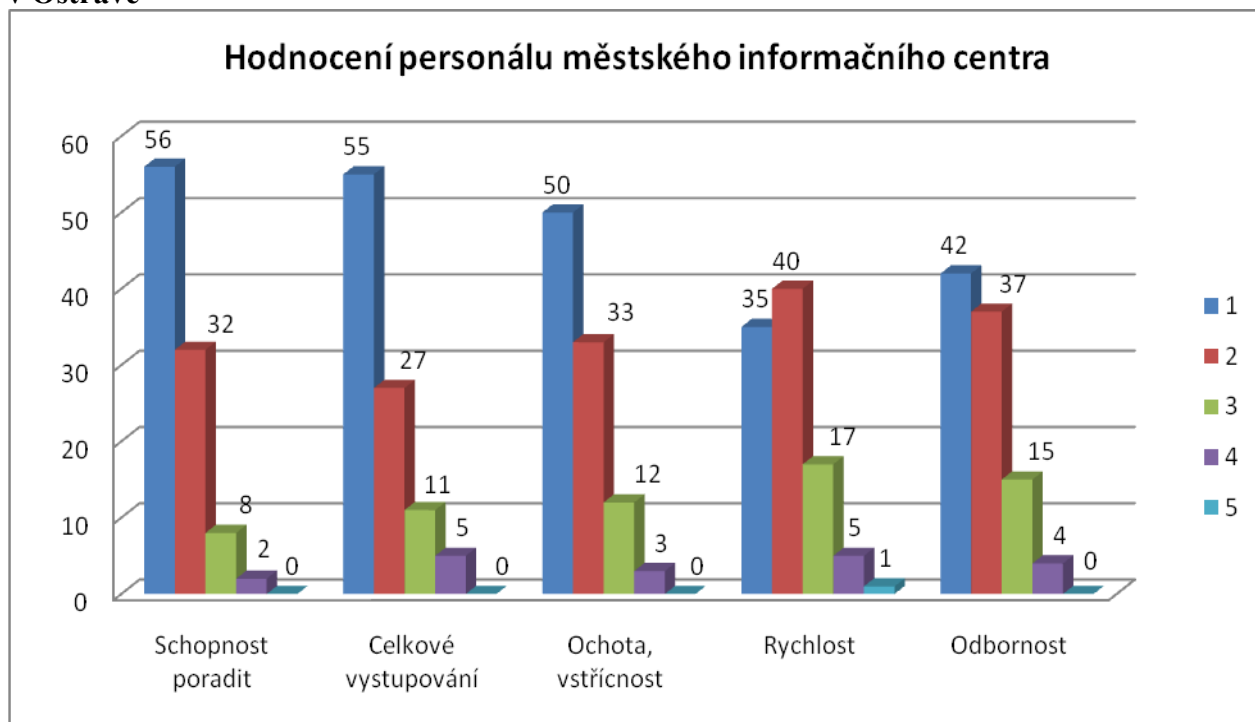
*1-nejlepší, 5- nejhorší

Příloha č. 19: Získávání informací o kulturních a turistických cílech v Ostravě

Zdroj: vlastní zpracování, (18. března 2010).

Příloha č. 20: Hodnocení personálu návštěvníky městských informačních center v Ostravě*

*1- nejlepší 5- nejhorší

Zdroj: vlastní zpracování, (18. března 2010).